

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Α.Δ.Ι.Π.
ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

HELLENIC REPUBLIC
H.Q.A.A.
HELLENIC QUALITY
ASSURANCE AGENCY
FOR HIGHER EDUCATION

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης
(Πρότυπο σχήμα)

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Θεατρικών Σπουδών

Ακαδημαϊκό έτος 2008-2009

Τόπος Αθήνα

Ημερομηνία 20 Ιουνίου 2009

Έκδοση 1.0
Ιούνιος 2008

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ 56-117 42
ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 210 9220944
Ηλ. Ταχ.: secretariat@adip.gr

56 SYGROU AVENUE – 11742 ATHENS,
GREECE
Tel. 30 210 9220944
e-mail : secretariat@adip.gr

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος	2
1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης	4
2. Παρουσίαση του Τμήματος	5
3. Προγράμματα Σπουδών	8
3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών	8
3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών	12
3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών	21
4. Διδακτικό έργο	28
5. Ερευνητικό έργο	44
6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς	52
7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης	59
8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές	60
9. Συμπεράσματα	63
10. Σχέδια βελτίωσης	65
11. Πίνακες	65
12. Παραρτήματα	68

Πρόλογος

Η *Εσωτερική Αξιολόγηση* είναι μία τακτικά επαναλαμβανόμενη *συμμετοχική διαδικασία*, η οποία **διαρκεί δύο συνεχόμενα διδακτικά εξάμηνα και επαναλαμβάνεται το αργότερο κάθε τέσσερα έτη.**

Σκοπός της Εσωτερικής Αξιολόγησης είναι να διαμορφώσει και να διατυπώσει το Τμήμα κριτική άποψη για την ποιότητα του επιτελούμενου έργου του με βάση αντικειμενικά κριτήρια και δείκτες κοινής συναίνεσης και γενικής αποδοχής, και με τους ακόλουθους στόχους:

1. Την τεκμηριωμένη ανάδειξη των επιτευγμάτων του Τμήματος
2. Την επισήμανση σημείων που χρήζουν βελτίωσης
3. Τον προσδιορισμό ενεργειών βελτίωσης
4. Την ανάληψη πρωτοβουλιών για αυτοτελή δράση εντός του Τμήματος, όπου και εφόσον είναι εφικτό
5. Τη λήψη αποφάσεων για αυτοτελείς δράσεις εντός του Ιδρύματος, όπου και εφόσον είναι εφικτό.

Πρόκειται ουσιαστικά για μια διαδικασία αυτοαξιολόγησης, που σηματοδοτεί την ίδια την ταυτότητα του Τμήματος, καθώς αποτυπώνει και αναδεικνύει όλα τα χαρακτηριστικά της λειτουργίας του, θετικά και αρνητικά, και καταγράφει τις φιλοδοξίες του. Κατά τη διάρκεια της Εσωτερικής Αξιολόγησης καταγράφονται τα σημαντικότερα πορίσματα που προκύπτουν από τη σύνθεση των στοιχείων, τα οποία συγκεντρώθηκαν με τη συμμετοχή όλων των μελών του Τμήματος, αναφορικά με το υφιστάμενο και το επιθυμητό επίπεδο ποιότητας και τους τρόπους επίτευξής του.

Η διαδικασία Εσωτερικής Αξιολόγησης ολοκληρώνεται με τη σύνταξη της *Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης* (ΕΕΑ), η οποία εγκρίνεται από το Τμήμα και ακολούθως διαβιβάζεται, μέσω της ΜΟΔΠ, στην ΑΔΠ, προκειμένου να κινηθεί η διαδικασία Εξωτερικής Αξιολόγησης. Υπεύθυνη για τη σύνταξη της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης είναι η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ), που ορίζεται από το Τμήμα για τη διάρκεια της Εσωτερικής και Εξωτερικής Αξιολόγησης.

Όπως προαναφέρθηκε, η ΕΕΑ βασίζεται στα στοιχεία που έχει συλλέξει το Τμήμα και που περιλαμβάνονται στις *Ετήσιες Εσωτερικές Εκθέσεις* τους. Ωστόσο, η *Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης* δεν πρέπει να αναλώνεται στην απλή παράθεση των στοιχείων αυτών, αλλά να υπεισέρχεται κριτικά στην ανάλυση και αξιολόγησή τους, με στόχο την συναγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων και προτάσεων που θα οδηγήσουν στην βελτίωση της ποιότητας του Τμήματος. Και τούτο, επειδή, σύμφωνα με τον νόμο 3374/2005, «η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης συνεκτιμάται κατά τη λήψη αποφάσεων από τα αρμόδια όργανα σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας της Ακαδημαϊκής Μονάδας ή του ιδρύματος». Η λήψη αποφάσεων σε επίπεδο Πολιτείας, προϋποθέτει κατά κανόνα το επόμενο στάδιο, αυτό της Εξωτερικής Αξιολόγησης. Λεπτομέρειες σχετικά με το τελικό αυτό στάδιο της διαδικασίας αξιολόγησης θα γνωστοποιηθούν στα Τμήματα κατά το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα.

Το παρόν κείμενο αποτελεί πρότυπο σχήμα δομής και περιεχομένων της *Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης*. Η διάρθρωσή του αντιστοιχεί πλήρως στις βασικές ενότητες των κριτηρίων που αναλύονται στο έντυπο της ΑΔΠ με τίτλο «*Διασφάλιση*

Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση: Ανάλυση κριτηρίων Διασφάλισης Ποιότητας Ακαδημαϊκών Μονάδων» Έκδοση 2.0, Ιούλιος 2007, ΑΔΙΠ, Αθήνα: προγράμματα σπουδών, διδακτικό έργο, ερευνητικό έργο, στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης, σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς, διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές. Πέρα από τα ανωτέρω, περιλαμβάνεται στην ΕΕΑ συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της ίδιας της διαδικασίας της εσωτερικής αξιολόγησης μέσα στο Τμήμα, καθώς και τα συμπεράσματα και τα σχέδια βελτίωσης της ποιότητας του Τμήματος.

Γίνεται έτσι ευνόητο ότι η σύνταξη της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης σύμφωνα με το προτεινόμενο Πρότυπο Σχήμα και η συμπλήρωση των Πινάκων που την συνοδεύουν (βλ. κατωτέρω, σελ. 14 κ.ε.) προϋποθέτει την σύνθεση στοιχείων που καταγράφονται από όλα τα μέλη του Τμήματος στα ειδικά απογραφικά δελτία (βλ. Απογραφικό Δελτίο Εξαμηνιαίου Μαθήματος και Ατομικό Απογραφικό Δελτίο Μέλους Εκπαιδευτικού Προσωπικού, στο έντυπο της ΑΔΙΠ με τίτλο «Απογραφικά Δελτία και Ερωτηματολόγιο Μαθήματος/Διδάσκοντος για τους Φοιτητές», Έκδοση 1.0, Ιούλιος 2007, ΑΔΙΠ, Αθήνα), και παράλληλα αξιοποιεί τις απαντήσεις στα ερωτήματα που θέτει το τεύχος «Διασφάλιση Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση: Ανάλυση κριτηρίων Διασφάλισης Ποιότητας Ακαδημαϊκών Μονάδων» Έκδοση 2.0, Ιούλιος 2007, ΑΔΙΠ, Αθήνα. Όλα τα προαναφερθέντα έντυπα, καθώς επίσης και οδηγίες για την συμπλήρωση ή αξιοποίησή τους δημοσιεύονται στον ιστότοπο της ΑΔΙΠ (<http://www.adip.gr>).

Η χρήση του προτεινόμενου ενιαίου Πρότυπου Σχήματος για τις εκθέσεις εσωτερικής αξιολόγησης όλων των Τμημάτων των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης επιβάλλεται από την ανάγκη αναγωγής των στοιχείων και των συμπερασμάτων που αφορούν τα επί μέρους Τμήματα στο επίπεδο του οικείου Ιδρύματος (Πανεπιστήμιο, ΤΕΙ) και, τελικά, σε εθνικό επίπεδο. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι τα Τμήματα μπορούν να προσθέσουν ή και να εξειδικεύσουν συγκεκριμένα κριτήρια και δείκτες που απηχούν τις ιδιαιτερότητές τους, διευκρινίζοντας σε κάθε περίπτωση με σαφήνεια το περιεχόμενο (τι και πώς;) και τη λογική (γιατί;) της διαφοροποίησής τους. Εύλογο είναι, ιδίως κατά την τρέχουσα, πρώτη εφαρμογή του συστήματος διασφάλισης ποιότητας, ότι δεν θα είναι πάντα δυνατή η κάλυψη όλων των σημείων της έκθεσης. Είναι όμως ευκαίριο σε κάθε περίπτωση το Τμήμα να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να τοποθετηθεί επί όσο το δυνατό περισσότερων από τα σημεία της έκθεσης.

Ευνόητο είναι ότι η ΑΔΙΠ, αντιλαμβανόμενη τον ρόλο της ως αρωγού των Τμημάτων στη διαδικασία διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητάς τους, παραμένει στη διάθεση των ενδιαφερομένων για να βοηθήσει όπου χρειασθεί.

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα

1.1.1. Ποια ήταν η σύνθεση της ΟΜΕΑ;

- Βάλτερ Πούχγερ, Πρόεδρος και Καθηγητής του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.
- Άννα Ταμπάκη, Καθηγήτρια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.
- Πλάτων Μαυρομούστακος, Καθηγητής του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.
- Ιωσήφ Βιβιάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.
- Άννα Καρακατσούλη, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.
- Αικατερίνη Διαμαντάκου, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.
- Γρηγόριος Ιωαννίδης, Λέκτορας του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.

1.1.2. Με ποιους και πώς συνεργάστηκε η ΟΜΕΑ για τη διαμόρφωση της έκθεσης;

Η ΟΜΕΑ συνεργάστηκε με την ΑΔΙΠ, με τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, με διδάσκοντες σύμφωνα με το ΠΔ 407/1980 στο ΤΘΣ, με μέλη ΔΕΠ άλλων πανεπιστημιακών Τμημάτων, με το διοικητικό προσωπικό, με φοιτητές.

1.1.3. Ποιες πηγές και διαδικασίες χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών;

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης στηρίχτηκε στη συγκέντρωση των σχετικών πληροφοριών και στατιστικών στοιχείων από τις διοικητικές υπηρεσίες, στα στοιχεία που συγκεντρώνονται στους ετήσιους Οδηγούς Σπουδών του ΤΘΣ, στις προηγηθείσες «Αξιολογήσεις» του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, στις συζητήσεις με μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ και άλλων πανεπιστημιακών Τμημάτων καθώς και στη συμπλήρωση ερωτηματολογίων από τα μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ.

1.1.4. Πώς και σε ποια έκταση συζητήθηκε η έκθεση στο εσωτερικό του Τμήματος;

Η έκθεση διαμορφώθηκε και συζητήθηκε σταδιακά στο πλαίσιο τακτικά συγκαλούμενων ομάδων εργασίας στους χώρους του ΤΘΣ, μέσω ηλεκτρονικής ενημέρωσης και συνεργασίας, καθώς και στο πλαίσιο Γενικών Συνελεύσεων του Τμήματος.

1.2. Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.

Τα θετικά στοιχεία της διαδικασίας της εσωτερικής αξιολόγησης επικεντρώνονται, αφ' ενός, στην ευκαιρία τεκμηριωμένης ανάδειξης της λειτουργίας και των επιτευγμάτων του Τμήματος και, αφ' ετέρου, στην ευκαιρία επαναπροσδιορισμού τόσο των στόχων του Τμήματος όσο και των ενεργειών αντιμετώπισης των ενδεχόμενων προβλημάτων και ελλείψεων κατά τη λειτουργία του. Οι δυσκολίες που παρουσιάστηκαν, αφορούσαν πρωτίτως το συντονισμό και την τελική σύνθεση των διαφορετικών απόψεων, αναγκών και στόχων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, που θεραπεύουν διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα, αλλά και διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους.

1.3. Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας

Τη συνολική διαδικασία της αξιολόγησης θα διευκόλυνε ενδεχομένως η πρωθύστερη παροχή οδηγιών και κατευθυντήριων αξόνων, που θα έπρεπε να ακολουθήσει το Τμήμα, ώστε να πραγματοποιηθεί στη συνέχεια ο έλεγχος της αποτελεσματικής ανταπόκρισης στους προδιαγεγραμμένους στόχους και κατευθύνσεις.

Επιπρόσθετα, το πρότυπο παρόν σχήμα αξιολόγησης, που ακολουθεί ενιαία μορφή και απευθύνεται με ενιαίο τρόπο σε όλα τα πανεπιστημιακά Τμήματα, θα μπορούσε να εξειδικευτεί σε μεμονωμένες ενότητες του, προσαρμόζοντας τους στόχους και το σκεπτικό της αξιολόγησης στον ιδιαίτερο «καλλιτεχνικό» χαρακτήρα και προσανατολισμό αρκετών πανεπιστημιακών Τμημάτων της χώρας, όπως είναι το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.

2. Παρουσίαση του Τμήματος

2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος (π.χ. στην πρωτεύουσα, σε μεγάλη πόλη, σε μικρή πόλη, συγκεντρωμένο, κατανομημένο σε μια πόλη κλπ.).

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ εδράζεται στην Πανεπιστημιούπολη Ιλίσίων, στο Νομό Αττικής. Συγκεκριμένα, τα διδακτήρια, το γραφείο της διοίκησης, τα γραφεία των μελών ΔΕΠ και το σπουδαστήριο του Τμήματος στεγάζονται στα κτήρια της Φιλοσοφικής Σχολής, σε διαφορετικούς ορόφους της: Οι αίθουσες διδασκαλίας μοιράζονται στον 6^ο και τον 9^ο όροφο, το Εργαστήριο Πληροφορικής, η Αίθουσα Πολυμέσων (αίθουσα σεμιναρίων) και Αίθουσα Συνεδριάσεων συγκεντρώνονται στον 9^ο όροφο, η Γραμματεία του Τμήματος στεγάζεται στον 3^ο όροφο, τα γραφεία των μελών ΔΕΠ διασπείρονται από τον 5^ο έως τον 9^ο όροφο, το Σπουδαστήριο του ΤΘΣ βρίσκεται στον 9^ο όροφο.

2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος.

2.2.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, κατά την τελευταία πενταετία (ποσοτικά στοιχεία).¹

¹ Συμπληρώστε, στην Ενότητα 11, τον πίνακα 11-1.

2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί) κατά την τελευταία πενταετία.²

2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος.

2.3.1. Ποιοι είναι οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του;

Η έρευνα και η διδασκαλία αποτελούν τα δύο βασικά επίπεδα στα οποία κινείται εξαρχής η σκοπιμότητα ύπαρξης και η συνολική δραστηριότητα του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών. Δεδομένου ότι η θεατρική έρευνα στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από μεγάλα κενά και σημαντική καθυστέρηση σε σχέση με άλλες συγκρίσιμες χώρες, η δραστηριότητα του Τμήματος ήταν μέχρι στιγμής και παραμένει σταθερά προσανατολισμένη στην κάλυψη του μεγαλύτερου κατά το δυνατόν μέρους αυτών των κενών και των καθυστερήσεων καθώς και στην ουσιαστική προαγωγή της θεατρολογικής επιστήμης. Εκ παραλλήλου, σκοπός και βασικός άξονας ανάπτυξης του Τμήματος είναι αφ' ενός η εξασφάλιση άρτιας θεατρολογικής κατάρτισης και η παροχή ευρύτερης ανθρωπιστικής και καλλιτεχνικής παιδείας στους πτυχιούχους του Τμήματος, που θα κληθούν να ανταποκριθούν στις αυξανόμενες ανάγκες της εκπαίδευσης και των πολιτιστικών φορέων, και αφ' ετέρου η παροχή εις βάθος γνώσεων, εξειδικευμένου θεωρητικού υποβάθρου και μεθοδολογικού οπλισμού σε όσους επιθυμούν και δύνανται να αποτελέσουν ένα πολύτιμο μελλοντικό επιστημονικό δυναμικό για την κάλυψη των πιεστικών ερευνητικών αναγκών της ελληνικής θεατρολογικής επιστήμης.

2.3.2. Πώς αντιλαμβάνεται η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος τους στόχους και τους σκοπούς του Τμήματος;

Η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος συναινεί και συμμετέχει ενεργά στην επίτευξη των στόχων και των σκοπών του Τμήματος, δημοσιεύοντας πλούσιο και ποιοτικό ερευνητικό έργο και, παράλληλα, προσφέροντας σφαιρική και άρτια επιστημονική κατάρτιση στους φοιτητές, η οποία καλύπτει ένα πολύ μεγάλο εύρος ενδιαφερόντων και αντικειμένων της θεατρολογικής επιστήμης και, αφ'ετέρου, επεκτείνεται σε πεδία άλλων ανθρωπιστικών επιστημών, όπως Ιστορία και Θεωρία της Λογοτεχνίας, Ιστορία, Ιστορία της Τέχνης, Ιστορία και Θεωρία του Κινηματογράφου, Ιστορία της Μουσικής και Μουσικολογία.

2.3.3. Υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;

Δεν υπάρχει απόκλιση από τους επίσημα διατυπωμένους στόχους στο ΦΕΚ ίδρυσης του ΤΘΣ, υπάρχει όμως αναπροσαρμογή και εξειδίκευση των στόχων με βάση τις μετεξελισσόμενες εκπαιδευτικές ανάγκες και τους ελληνικούς και διεθνείς επιστημονικούς-ερευνητικούς αναπροσανατολισμούς.

2.3.4. Επιτυγχάνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει; Αν όχι, ποιοι παράγοντες δρουν αποτρεπτικά ή ανασταλτικά στην προσπάθεια αυτή;

² Συμπληρώστε, στην Ενότητα 11, τους πίνακες 11-2.1 και 11-2.2

Οι στόχοι που επιδιώκει το Τμήμα επιτυγχάνονται σε πολύ μεγάλο βαθμό χάρη στην εντατική εργασία και την απρόσκοπτη συνεργασία του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού και, παράλληλα, στην αποτελεσματική και θετική ανταπόκριση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών. Ωστόσο, η πραγματοποίηση των εκπαιδευτικών-επιστημονικών-ερευνητικών στόχων του ΤΘΣ μπορεί να διευκολυνθεί, να επιταχυνθεί και να μεγιστοποιηθεί με τη συνεισφορά ορισμένων βασικών παραγόντων: πρόσληψη μελών ΔΕΠ, ΕΕΔΠ και ΕΤΕΠ για την κάλυψη νέων επιστημονικών κατευθύνσεων και αντικειμένων από ειδικευμένους επιστήμονες· ενίσχυση του διοικητικού προσωπικού στη Γραμματεία, στη Βιβλιοθήκη και στη Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών, ώστε να εξυπηρετούνται επαρκώς οι φοιτητές και οι διοικητικές ανάγκες του Τμήματος· οικονομική ενίσχυση των πολλών και ποικίλων ερευνητικών, επιστημονικών-εκδοτικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του Τμήματος· οικονομική ενίσχυση του Προγράμματος Αναμόρφωσης των Προπτυχιακών και των Μεταπτυχιακών Σπουδών· συντήρηση των νέων εξοπλισμένων χώρων του Τμήματος με την υποστήριξη ειδικού τεχνικού προσωπικού, αναβάθμιση των συνθηκών έρευνας και διδασκαλίας αλλά και ανάπτυξη, επέκταση και υλικοτεχνικός εξοπλισμός των κτιριακών υποδομών, ώστε να διασφαλίζονται οι καλύτερες δυνατές συνθήκες έρευνας και διδασκαλίας και να αναπτύσσονται οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες των φοιτητών· αντικατάσταση ενός μέρους του υπάρχοντος τεχνικού εξοπλισμού και προμήθεια νέων μηχανημάτων για τη διδακτική υποστήριξη και την ανάπτυξη μεθόδων που συμβάλλουν στην ακαδημαϊκή εκπαίδευση των φοιτητών του Τμήματος.

2.3.5. Θεωρείτε ότι συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος;

Θεωρούμε ότι δεν συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων στο βάσει ΠΔ 527 ΦΕΚ υπ. αρ. 223/6-10-1989 στόχων του Τμήματος.

2.4. Διοίκηση του Τμήματος.

2.4.1. Ποιες επιτροπές είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν στο Τμήμα;

Στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών αρμόδιο όργανο για την οργάνωση και τη λειτουργία του Π.Μ.Σ είναι η Επιτροπή Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Για κάθε τροποποίηση του Εσωτερικού Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος (Γ.Σ.Ε.Σ.), που συγκαλείται με εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών και η οποία λαμβάνεται ύστερα από τεκμηριωμένη εισήγηση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών. Στο Τμήμα λειτουργούν επίσης η Επιτροπή Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Σπουδών, η Επιτροπή Ελέγχου και Διεξαγωγής των Κατακτηρίων Εξετάσεων, η Επιτροπή Οικονομικών, προσφάτως η Επιτροπή Σύνταξης Τετραετούς Προγραμματισμού.

2.4.2. Ποιοι εσωτερικοί κανονισμοί (π.χ. εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών) υπάρχουν στο Τμήμα;

Η οργάνωση και λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, που λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1996-1997, στηρίζεται σε εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, που ορίζει: α) τους σκοπούς του Π.Μ.Σ., β) τους τίτλους σπουδών που απονέμονται (Δίπλωμα

μεταπτυχιακών σπουδών στη θεατρολογία και Διδακτορικό δίπλωμα, γ) τις απαιτούμενες προϋποθέσεις υποψηφιότητας και τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων, δ) τη χρονική διάρκεια για την απονομή των τίτλων σπουδών και τις δυνατότητες παράτασης της διάρκειας φοίτησης, ε) τη διάρθρωση και το αναλυτικό πρόγραμμα των σπουδών, στ) το χρόνο και τον τρόπο διεξαγωγής των κατατακτήριων και των τελικών εξετάσεων, ζ) τον αριθμό των εισακτέων, η) τις υποχρεώσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών. Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη υποενότητα, για κάθε τροποποίηση του Εσωτερικού Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος (Γ.Σ.Ε.Σ.), που συγκαλείται με εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών και η οποία λαμβάνεται ύστερα από τεκμηριωμένη εισήγηση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών. Άλλοι εσωτερικοί κανονισμοί αφορούν τη λειτουργία της βιβλιοθήκης και του εργαστηρίου πληροφορικής.

2.4.3. Είναι διαρθρωμένο το Τμήμα σε Τομείς; Σε ποιους; Ανταποκρίνεται η διάρθρωση αυτή στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του;

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, από την αρχή της ίδρυσής του και μέχρι την παρούσα φάση, δεν παρέχει ειδικότητες. Το πτυχίο που απονέμεται είναι ενιαίο και επιστημονικής φύσεως, ενώ η ύπαρξη ενός μεγάλου αριθμού υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων επιτρέπει στο φοιτητή να διαμορφώσει σε μεγάλο βαθμό ο ίδιος το δικό του πρόγραμμα σπουδών, σύμφωνα με τα ειδικότερα ενδιαφέροντά του. Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών δεν παρέχει συστηματική πρακτική εκπαίδευση για την επαγγελματική κατάρτιση ηθοποιών, σκηνοθετών, σκηνογράφων κ.ά.. Ως εκ τούτου, όσοι από τους φοιτητές επιθυμούν συστηματική πρακτική άσκηση και κατάρτιση στο χώρο του θεάτρου, παραπέμπονται στις υπάρχουσες Δραματικές Σχολές που παρέχουν την αντίστοιχη εκπαίδευση.

Η έλλειψη ειδικοτήτων και, κατ' επέκταση, Τομέων και η παροχή ενιαίου πτυχίου θεατρικών σπουδών εξακολουθεί να ανταποκρίνεται στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του, η οποία συνίσταται στη θεμελίωση και καλλιέργεια σφαιρικής θεατρικής μόρφωσης και στην προαγωγή της θεατρολογικής επιστήμης, αποστολή που επιτυγχάνεται μέσω της παροχής μαθημάτων τα οποία, αφ' ενός, καλύπτουν ένα πολύ μεγάλο εύρος ενδιαφερόντων και αντικειμένων της θεατρολογικής επιστήμης και, αφ' ετέρου, επεκτείνονται σε συναφή πεδία άλλων ανθρωπιστικών επιστημών. Παρ' όλ' αυτά, ο προβληματισμός για τη δυνατότητα και τη σκοπιμότητα διάρθρωσης του Τμήματος σε Τομείς-Ειδικότητες επανέρχεται κατά περιόδους στις μεμονωμένες συζητήσεις και στις Γενικές Συνελεύσεις των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, έχει μάλιστα αποτυπωθεί στο Πρόγραμμα Αναμόρφωσης των Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος και δεν αποκλείεται, όταν το ζήτημα ωριμάσει και οι ευρύτερες και ειδικότερες ανάγκες το απαιτήσουν, να εξεταστεί σε νέα βάση.

3. Προγράμματα Σπουδών

3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

3.1.1. Πώς κρίνετε το βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Το διευρυμένο-αναμορφωμένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στους στόχους του Τμήματος αλλά και στις απαιτήσεις της κοινωνίας, δεδομένου ότι υπηρετούνται αποτελεσματικά οι βραχυπρόθεσμοι και οι μακροπρόθεσμοι προδιαγεγραμμένοι στόχοι της αναμόρφωσης, αλλά και γίνονται ορατά τα προσδοκώμενα αποτελέσματα που είχαν τεθεί. Οι θετικές επιπτώσεις που προκύπτουν από την αναμόρφωση είναι πολλαπλές και αναγνωρίσιμες: διδακτικές (αρτιότερη παροχή γνώσεων, συντονισμός και εξειδίκευση των μαθημάτων σε ενότητες, γνωριμία με το επιστημονικό, ερευνητικό και καλλιτεχνικό γίγνεσθαι), ερευνητικές (μέσα από τα προτεινόμενα εργαστήρια και σεμινάρια, μύηση σε ποικίλες μορφές έρευνας, επισκέψεις σε αρχαία, βιβλιοθήκες, συλλογές, κλπ.), εκπαιδευτικές-οικονομικές-κοινωνικές (προσανατολισμός των φοιτητών σε ποικίλους τομείς δράσης και διευκόλυνση της κοινωνικής ένταξης των νέων πτυχιούχων).

Κατά τη διάρκεια της επέκτασης του ΠΠΣ δόθηκε περαιτέρω η ευκαιρία να επαναληφθούν ορισμένες δράσεις (π.χ. Αναπροσαρμογή – αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμός του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, Πιλοτική ολοκληρωμένη δράση: Διεπιστημονικό – Διαπανεπιστημιακό Εργαστήριο «Όταν οι Τέχνες συνεργάζονται»), ενώ δόθηκε η δυνατότητα εμπλουτισμού και με νέες δραστηριότητες: διδακτικές και ερευνητικές, όπως η διοργάνωση ειδικών σεμιναρίων (π.χ. της εκδοτικής κειμένων στο πλαίσιο του μαθήματος μεθοδολογίας της έρευνας), η διαπανεπιστημιακή συνεργασία με αντικείμενο τη θεατρική πράξη (π.χ. Princeton University, Richard Stockton College of New Jersey), η υποστήριξη της συγκρότησης βάσεων δεδομένων και ψηφιοποίησης αρχείων με τη συμμετοχή μεταπτυχιακών φοιτητών, κ.ά. Επίσης συνεχίζονται οι δράσεις που αφορούν στην εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες, στην εισαγωγή μαθημάτων πληροφορικής, στην ανάπτυξη ιστοσελίδας ΤΘΣ, ενώ από το 2007 λειτούργησε το Εργαστήριο Πληροφορικής το οποίο δημιουργήθηκε για να καλύψει τις ανάγκες της ακαδημαϊκής και φοιτητικής κοινότητας του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών.

3.1.2. Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

Η δομή, η συνεκτικότητα και η λειτουργικότητα του προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, ύστερα μάλιστα από την αναμόρφωση (2003-2007) και την επέκτασή του (2007-2008), διακρίνονται από σαφήνεια, συνοχή και αποτελεσματικότητα. Στη γνωστική και επιστημονική εμβέλεια του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος και, ταυτόχρονα, στη λειτουργικότητα και την ευελιξία της εκπαιδευτικής εφαρμογής του συμβάλλει η ύπαρξη ενός μεγάλου αριθμού υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων, τα οποία καλύπτουν ένα πολύ μεγάλο εύρος ενδιαφερόντων και αντικειμένων της θεατρολογικής επιστήμης, επεκτείνονται σε πεδία άλλων ανθρωπιστικών επιστημών (Ιστορία και Θεωρία της Λογοτεχνίας, Ιστορία, Ιστορία της Τέχνης, Ιστορία και Θεωρία του Κινηματογράφου, Ιστορία της Μουσικής και Μουσικολογία, Αρχαία Ελληνικά, Λατινικά, Γλωσσολογία, Παιδαγωγικά, Ψυχολογία κ.ά., που διδάσκονται είτε από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος είτε από μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής) και με βάση τα οποία ο φοιτητής μπορεί να διαμορφώσει το δικό του πρόγραμμα σπουδών σύμφωνα με τα ειδικά του ενδιαφέροντα. Ο φοιτητής μπορεί να γραφτεί σε περισσότερα κατ' επιλογήν μαθήματα απ' ό,τι προβλέπει η βάση για τη λήψη του πτυχίου, ενώ αποφασίζει με δήλωσή του ποια μαθήματα επιθυμεί να μετρήσουν για τη βαθμολογία του πτυχίου. Η επιλογή της σειράς των μαθημάτων είναι κατ' αρχήν ελεύθερη (με εξαίρεση τη σειρά των μαθημάτων μέσα στους γλωσσικούς κύκλους, που βασίζονται σε μια ανοδική πορεία στα γνωσιολογικά επίπεδα).

3.1.3. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

Ακολουθούνται κατά κανόνα οι παραδοσιακοί τρόποι αξιολόγησης, ήτοι: προφορικές ή γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου, σε συγκεκριμένες ερωτήσεις-θέματα με βάση συγκεκριμένα συγγράμματα, προτεινόμενη βιβλιογραφία, τις παραδόσεις του κάθε διδάσκοντος και, σε αρκετές περιπτώσεις, σημειώσεις που έχει συντάξει και επιμεληθεί ο ίδιος ο διδάσκων. Σε αρκετές περιπτώσεις μαθημάτων ενισχύεται η ανάθεση εργασιών στους φοιτητές, οι οποίοι με αυτόν τον τρόπο εισάγονται στην επιστημονική έρευνα και των οποίων οι εργασίες συνυπολογίζονται στην τελική βαθμολογία ή, ενίοτε, είναι απαλλακτικές. Επιπρόσθετα, οι φοιτητές/τριες υποχρεώνονται να εκπονήσουν πτυχιακή εργασία στο τέταρτο έτος σε συνεργασία με τους διδάσκοντες, γεγονός που συμβάλλει αφ' ενός στην ουσιαστική αξιολόγησή τους και αφ' ετέρου στη συστηματική και σε βάθος ανάπτυξη των μεθοδολογικών και επιστημολογικών εργαλείων τους. Κοινός γνώμων στο εκπαιδευτικό έργο των διδασκόντων είναι η κριτική αντιμετώπιση της διδακτέας ύλης, η καταπολέμηση της απομνημόνευσης και η ενίσχυση του επιστημονικού διαλόγου, τόσο στο πλαίσιο των παραδόσεων όσο και στο πλαίσιο των εξαμηνιαίων εξετάσεων και της εκπόνησης εργασιών.

Εξαιτίας της ασταθούς και περιστασιακής προσέλευσης ενός μεγάλου μέρους των προπτυχιακών φοιτητών στις ακαδημαϊκές παραδόσεις –η συμμετοχή στις οποίες δεν είναι, βάσει του νόμου, υποχρεωτική, εκτός εάν πρόκειται για εργαστηριακά ή σεμιναριακά μαθήματα— το εξεταστικό σύστημα στηρίζεται αναπόφευκτα σε μεγάλο βαθμό στις επιδόσεις των φοιτητών στις τελικές γραπτές ή προφορικές εξετάσεις του εκάστοτε εξαμήνου και, όταν υπάρχει αντίστοιχη πρόβλεψη, στις τυχόν εργασίες που εκπονούνται και συνυπολογίζονται στην τελική βαθμολογία. Ως εκ τούτου, αποτρέπεται εκ προοιμίου ο συνεχής και συστηματικός έλεγχος της ανταπόκρισης των φοιτητών στο εκάστοτε γνωστικό αντικείμενο και παρακωλύεται σε μεγάλο βαθμό η συνεχής προφορική ζωντανή επικοινωνία, η άμεση συνεργασία και η ανάπτυξη αδιάλειπτου επιστημονικού διαλόγου τόσο μεταξύ διδασκόντων και φοιτητών όσο και μεταξύ των ίδιων των φοιτητών. Είναι ενδεικτικό ότι στην περίπτωση του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, η παρακολούθηση του οποίου είναι υποχρεωτική για τους συμμετέχοντες φοιτητές, όλες οι παραπάνω ελλείψεις και δυσκολίες περιορίζονται στο ελάχιστο εάν όχι εξαφανίζονται, για να δώσουν τη θέση τους σε έναν τρόπο εργασίας και εξέτασης των επιδόσεων, ο οποίος βασίζεται στη σταθερή και απρόσκοπτη ζωντανή επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των συντελεστών της εκπαιδευτικής πράξης, καθώς και στην επαρκή ανάπτυξη, μέσα από τη συλλογικότητα, δεξιοτήτων των φοιτητών, όπως ομαδικότητα στην έρευνα, κριτική ικανότητα, δυνατότητα επιλογής, δημιουργικότητα και αυτενέργεια. Ενδεχομένως η ανάθεση προαιρετικών ή υποχρεωτικών εργασιών στο πλαίσιο περισσότερων μαθημάτων, η ανάπτυξη της on-line δυνατότητας περιοδικού ελέγχου των διδαχθέντων κεκτημένων αλλά και της on-line δυνατότητας δημιουργικής εργασίας με βάση κατευθυντήριες γραμμές του εκάστοτε διδάσκοντος να συμβάλουν στη μετρίαση των εκπαιδευτικών και εξεταστικών δυσκολιών που προκαλεί η προαιρετική παρακολούθηση των προπτυχιακών παραδόσεων, από τη μία πλευρά, και η ζωτική ανάγκη άμεσης και σταθερής συνεργασίας διδασκόντων-φοιτητών, από την άλλη πλευρά.

3.1.4. Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών έχει διεθνή (κατ' εξοχήν ευρωπαϊκό) προσανατολισμό με επίκεντρο τα ελληνικά φαινόμενα. Τα κύρια ενδιαφέροντά του είναι τρία: η ιστορία του θεάτρου, η θεωρία του θεάτρου και η ανάλυση της παραγωγής της θεατρικής παράστασης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται εκ παραλλήλου στην ιστορία του ελληνικού και του ευρωπαϊκού θεάτρου από την αρχαιότητα ως σήμερα καθώς και στη θεατρολογική ανάλυση δραματικών κειμένων τόσο από την ελληνική όσο και την ευρωπαϊκή ή και παγκόσμια δραματολογία. Πιο συγκεκριμένα, η διεθνής διάσταση του

Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος διασφαλίζεται και επιβεβαιώνεται από τους εξής παράγοντες:

i) Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος συμπεριλαμβάνει υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα τα οποία καλύπτουν πολλές και διαφορετικές εκφάνσεις του ευρωπαϊκού και του παγκόσμιου θεάτρου, αλλά και του ευρύτερου ευρωπαϊκού και παγκόσμιου πολιτισμού (π.χ. Ιστορία του Ευρωπαϊκού Θεάτρου, Ευρωπαϊκή Δραματολογία, Ιστορία της Τέχνης, Ιστορία της νεότερης και της σύγχρονης Ευρώπης, Αμερικανικό Θέατρο του 20ού αιώνα και Αμερικανικό Πρωτοποριακό Θέατρο, Ιστορία του Πολιτικού Θεάτρου, Ιστορία του Κινηματογράφου).

ii) Η σταδιακή εξοικείωση των φοιτητών με τις νέες τεχνολογίες μέσω της εισαγωγής και διδασκαλίας από εξειδικευμένο προσωπικό ειδικών μαθημάτων πληροφορικής (επεξεργασίας κειμένου, δημιουργίας αρχείου, βάσεων δεδομένων, εισόδου στο διαδίκτυο), η δημιουργία εξοπλισμένων χώρων μελέτης και έρευνας (και με τη συνδρομή της αναβάθμισης της υλικοτεχνικής υποδομής), η επέκταση των θέσεων χρηστών Η/Υ, η χρήση και η βαθμιαία επέκταση ηλεκτρονικών εποπτικών μέσων στη διδασκαλία των μαθημάτων, η ανάπτυξη πυλών ανά θεματική κατηγορία και η πιλοτική προσαρμογή ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού, η ενίσχυση του θεσμού της πολλαπλής βιβλιογραφίας με την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρει το διαδίκτυο (σε συνδυασμό με την άσκηση-αναζήτηση), όλα τα παραπάνω συμβάλλουν δυναμικά στον εξοπλισμό του φοιτητή και αυριανού θεατρολόγου με ποικιλία γνώσεων και δεξιοτήτων που θα του προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες εργασιακής απασχόλησης και ομαλής ένταξης στον επαγγελματικό χώρο.

iii) Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών προσκαλεί σε τακτική βάση ειδικούς επιστήμονες και καλλιτέχνες γνωσμένου κύρους (Έλληνες της ημεδαπής και αλλοδαπής και ξένους) στο πλαίσιο ειδικών κύκλων διαλέξεων, διεθνών Ημερίδων, Συμποσίων και Συνεδρίων. Μέσα από τη στρατηγική αυτή, της επικοινωνίας και της διακίνησης των ιδεών καλείται να εμπλακεί με ενεργό τρόπο και ο φοιτητής, μούσμενος στους κανόνες του επιστημονικού διαλόγου και αναπτύσσοντας κριτικό στοχασμό και νέα ενδιαφέροντα.

iv) Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών συμμετέχει ενεργά στο Πρόγραμμα ERASMUS με δέκα οκτώ (18) διμερείς συμφωνίες των μελών Δ.Ε.Π. του, οι οποίες καλύπτουν συνολικά 13 χώρες (Ιταλία, Γαλλία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γερμανία, Κύπρος, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία και Τσεχία). Στο πλαίσιο των συμφωνιών αυτών δύνανται να μετακινηθούν 32 φοιτητές επί 248 συνολικά μήνες κατ' έτος. Από τα διαθέσιμα στοιχεία για την περίοδο 2000-2007 διαπιστώνεται ότι ήρθαν στο Τμήμα 34 φοιτητές από ευρωπαϊκά πανεπιστήμια ενώ 75 φοιτητές του Τμήματος επωφελήθηκαν του Προγράμματος, μεγέθη που πρέπει να συνεκτιμηθούν με τον σχετικά χαμηλό αριθμό εισακτέων του Τμήματος και που αποδεικνύουν, πιστεύουμε, τη δυνατότητα αμοιβαίας προσαρμογής του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ και των Προγραμμάτων Σπουδών αντίστοιχων τμημάτων σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.

3.1.5. Πώς κρίνετε την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης άρχισε να λειτουργεί στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ) από το ακαδημαϊκό έτος 1997-1998. Το 1997 ασκήθηκαν δώδεκα (12) φοιτητές, το 1998 είκοσι (20), ενώ το 2001 απασχολήθηκαν επίσης δώδεκα (12) φοιτητές. Για την χρονική περίοδο 2003-2005 (ΕΠΕΑΕΚ II) ασκήθηκαν κατά τις τρεις φάσεις υλοποίησης του προγράμματος συνολικά εκατόν είκοσι (120) φοιτητές. Το τρέχον ΠΠΑ του ΤΘΣ (ΕΠΕΑΕΚ II) λειτουργεί με αρχική χρονική διάρκεια για τη περίοδο 2006-

2007 και χρονική παράταση διάρκειας ενός έτους ως τις 30-9-2008. Η υλοποίηση του προγράμματος προβλέπει την απασχόληση εβδομήντα ρειών (73) συνολικά προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος. Η συνολική χρηματοδότηση για την περίοδο 2006-2008 ανήλθε σε 54.154,51.

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης έχει πλέον ενταχθεί στο Πρόγραμμα Σπουδών ως υποχρεωτική πρακτική άσκηση, όπως προβλεπόταν από την εγκριθείσα πρόταση του Προγράμματος. Ως απόρροια της φύσης των σπουδών και του προσανατολισμού του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, που έχει κυρίως θεωρητικό-ερευνητικό χαρακτήρα με άξονα την ιστορία και τη θεωρία του θεάτρου καθώς και με άξονα την ανάλυση της θεατρικής παράστασης, το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης υλοποιείται σε συνεργασία με επιστημονικούς και πολιτιστικούς φορείς /εργοδότες που ανήκουν στο δημόσιο, στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, στον ιδιωτικό τομέα καθώς και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Από τους άμεσους στόχους υπήρξε εξαρχής η διεύρυνση και παγίωση της συνεργασίας με περιφερειακούς πολιτιστικούς φορείς, κυρίως με τα ΔΗ.Π.Ε.ΘΕ., ώστε να ενισχυθεί σταδιακά ο παράγοντας της εντοπιότητας και να συνδεθούν εργασιακά οι ασκούμενοι φοιτητές με τον τόπο καταγωγής τους.

Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών συμβάλλει κατ' εξοχήν στην:

- Ανάδειξη των δεξιοτήτων των ασκούμενων σε ποικίλους τομείς, αναλόγως με τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και την κλίση τους: έρευνα (ιστορική και αρχαιολογική), τεχνολογία (συμμετοχή σε προγράμματα τεκμηρίωσης και ταξινόμησης), βιβλιοπαραγωγή (συνεργασία με εκδοτικούς οίκους), θεατρική/σκημική πρακτική (αρχειοθέτηση παραστάσεων, επιμέλεια προγραμμάτων, βοηθεί σκηνοθέτη, κλπ.), καθώς και συντονισμός πολιτιστικών δραστηριοτήτων (συνεργασία με πολιτιστικούς φορείς, φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ΜΜΕ).
- Ενίσχυση της δυνατότητας αυτενέργειας του φοιτητή στην απευθείας επαφή του με φορείς της αρεσκείας του.
- Σύνδεση και εξοικείωση των φοιτητών με τον εργασιακό/παραγωγικό χώρο, δυναμική παραμονή τους σε αυτόν, μετά το πέρας της άσκησης, ευκολότερη ανταπόκριση των απόφοιτων στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.
- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Ως εκ τούτου, η πρακτική άσκηση των φοιτητών θεωρείται από την ακαδημαϊκή κοινότητα απολύτως λειτουργική, ουσιαστική και αποτελεσματική ως προς το βαθμό επίτευξης των προδιαγεγραμμένων στόχων της, και απολύτως συστατική πλέον του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος.

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

3.2. 1. Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1996-1997 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην επιστήμη της θεατρολογίας. Από το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008, το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών λειτουργεί με γενικό τίτλο: «Παγκόσμιο Θέατρο: Πράξη – Δραματουργία – Θεωρία».

3.2.2. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Στην υλοποίηση του Π.Μ.Σ. παίρνουν επί του παρόντος μέρος μόνο τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και σποραδικά προσκεκλημένοι καθηγητές, εφόσον δεν υπάρχει Διατμηματικό ή Διιδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

3.2.3. Πώς κρίνετε το βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Το αναμορφωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στους στόχους του Τμήματος αλλά και στις απαιτήσεις της κοινωνίας, δεδομένου ότι υπηρετούνται αποτελεσματικά οι προδιαγεγραμμένοι σκοποί του Προγράμματος, ήτοι: i) η προώθηση των θεατρικών σπουδών, οι οποίες ως πρόσφατα δεν υπήρχαν στην Ελλάδα, με επίκεντρο την ιστορία και θεωρία του ευρωπαϊκού θεάτρου από την αρχαιότητα έως σήμερα· ii) η συστηματοποίηση των ερευνητικών αναζητήσεων και προβληματισμών γύρω από τη θεατρική δραστηριότητα στην Ελλάδα σε πανεπιστημιακό επίπεδο και η ανταπόκριση σ' ένα ευρύτερο κοινωνικό ενδιαφέρον για θεατρικές σπουδές αυτού του είδους· iii) η συμπλήρωση των προπτυχιακών σπουδών και η προετοιμασία και επιλογή των υποψηφίων για την απόκτηση του πρώτου μεταπτυχιακού ακαδημαϊκού τίτλου ή την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

Ειδικότερα, οι επί μέρους στόχοι του ΠΜΣ, στους οποίους ανταποκρίνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό η μέχρι στιγμής υλοποίησή του, είναι:

- **Διδακτικοί:** Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές παρέχεται μεγαλύτερη ευρύτητα γνώσεων και καλύτερη εποπτεία του επιστημονικού ερευνητικού γίνεσθαι στον τομέα των θεατρικών και θεατρολογικών σπουδών
- **Ερευνητικοί:** Η κινητικότητα των μελών ΔΕΠ και των μεταπτυχιακών φοιτητών επιτρέπει την επιτόπια έρευνα αρχείων, βιβλιοθηκών, συλλογών, την παρακολούθηση συνεδρίων, συμποσίων, συναντήσεων και σεμιναρίων σε άλλες πόλεις και χώρες καθώς και τη μελέτη θεατρικών και πολιτισμικών φαινομένων σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.
- **Εκπαιδευτικοί:** Ερευνάται και προωθείται η αξιοποίηση του θεάτρου στην εκπαιδευτική διαδικασία μέσω της εκπόνησης ειδικών ερευνητικών εργασιών και της διοργάνωσης ειδικών σεμιναρίων για εκπαιδευτικούς.
- **Οικονομικοί – επαγγελματικοί – κοινωνικοί:** Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου (α' και β' κύκλου) θα μπορούν να απορροφηθούν ως ειδικοί σύμβουλοι ή και διδάσκοντες σε σχολεία και διευθύνσεις της Μέσης Εκπαίδευσης. Επίσης υπάρχει η προοπτική της ανάπτυξης και διερεύνησης της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, μέσω της στελέχωσης των αντίστοιχων σχολών, με ειδικούς επιστήμονες, κατόχους του μεταπτυχιακού τίτλου του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Επιπρόσθετα, η παρεχόμενη εκπαίδευση επιτρέπει την κατάρτιση ειδικών επιστημόνων που μπορούν να απορροφηθούν τόσο στην ελληνική αγορά εργασίας όσο και στη διεθνή πολιτισμική δραστηριότητα, σε τομείς όπως οι ακόλουθοι:
 1. Συνεργασία με πολιτισμικούς φορείς για την καλύτερη οργάνωση και συγκρότηση της θεατρικής και γενικότερα της πολιτισμικής δραστηριότητας στην Ελλάδα.
 2. Στελέχωση ελληνικών πολιτισμικών οργανισμών, επιχειρήσεων και επιτροπών.
 3. Καλλιτεχνική διεύθυνση και οργανωτική υποστήριξη ελληνικών φεστιβάλ και πολιτισμικών διοργανώσεων.
 4. Στελέχωση οργανισμών και επιχειρήσεων για την προώθηση των ελληνικών παραστάσεων στις πολιτισμικές διοργανώσεις άλλων χωρών.

5. Γενικότερη ενίσχυση των πολιτισμικών ανταλλαγών με τις χώρες του εξωτερικού μέσω της διοργάνωσης διεθνών θεατρικών συναντήσεων και της ανάληψης και επιμέλειας μεταφράσεων θεατρικών έργων από την ελληνική γλώσσα κ.ά.
6. Προβολή θεατρικών ζητημάτων στα Μ.Μ.Ε και παραγωγή αντίστοιχων προγραμμάτων, καθώς και κριτική θεάτρου.
7. Επιμέλεια και διεύθυνση θεατρικών και πολιτισμικών εκδόσεων, εντύπων και ηλεκτρονικών (cd-rom).

3.2.4. Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Η δομή, η συνεκτικότητα και η λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών διακρίνονται από σαφήνεια, συνοχή και αποτελεσματικότητα. Στη γνωστική και επιστημονική εμβέλεια του Προγράμματος και, ταυτόχρονα, στη λειτουργικότητα και την ευελιξία της εκπαιδευτικής εφαρμογής του συμβάλλει η ύπαρξη ενός μεγάλου αριθμού υποχρεωτικών και σεμιναριακών μαθημάτων, τα οποία καλύπτουν ένα πολύ μεγάλο εύρος ενδιαφερόντων και αντικειμένων του Παγκόσμιου Θεάτρου ως προς τους τρεις βασικούς προδιαγεγραμμένους άξονες προσέγγισής του: την Πράξη, την Ιστορία και τη Θεωρία.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών με τίτλο: «Παγκόσμιο Θέατρο: Πράξη – Δραματουργία - Θεωρία» διαρθρώνεται κατ' αρχάς με σαφήνεια σε τέσσερις τομείς στους οποίους εντάσσονται και τα διδακτικά αντικείμενα των μελών Δ.Ε.Π.:

1. Νεοελληνικό Θέατρο: άγνωστα κεφάλαια του Ελληνικού Θεάτρου
2. Αρχαίο Δράμα: α) θεωρία, και β) πρόσληψη
3. Παγκόσμιο Θέατρο: α) δραματουργία, β) θεωρία, και γ) οι επιρροές του στην Ελληνική Σκηνή
4. Θέατρο και σχολείο: η εισαγωγή του θεάτρου στην εκπαιδευτική διαδικασία

Στο πλαίσιο της παραπάνω δομής, οι μεταπτυχιακές σπουδές διαρθρώνονται περαιτέρω σε τέσσερα (4) εξάμηνα, με πρώτο εξάμηνο στο χειμερινό:

- Στο Α' εξάμηνο σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές παρακολουθούν τέσσερα (4) υποχρεωτικά μαθήματα (Εκδοτική κειμένων, Μεθοδολογία, Ανάλυση Παράστασης, Σύγχρονο θέατρο και Πρωτοπορίες του Θεάτρου) και ένα (1) σεμιναριακό υποχρεωτικό μάθημα, ενώ παράλληλα εκπονούν για κάθε ένα από αυτά εργασίες-ασκήσεις

- Στο Β' εξάμηνο σπουδών, ο μεταπτυχιακός φοιτητής παρακολουθεί δύο (2) υποχρεωτικά μαθήματα (Θεατρική μετάφραση: Θεωρία και Πράξη, Το Αρχαίο Θέατρο και η πρόσληψή του) και ένα (1) σεμιναριακό, ενώ παράλληλα, αναλαμβάνει επιπλέον από μια εργασία με ελεύθερο θέμα περιορισμένης έκτασης, μετά από συνεννόηση με τον καθηγητή σύμβουλο ή με άλλο, κατά περίπτωση, μέλος Δ.Ε.Π. Η εκπόνηση των εργασιών αυτών είναι προαπαιτούμενο για την εγγραφή των μεταπτυχιακών φοιτητών στο Γ' εξάμηνο σπουδών του Π.Μ.Σ.

- Στο Γ' εξάμηνο σπουδών, ο μεταπτυχιακός φοιτητής παρακολουθεί τρία (3) ακόμη υποχρεωτικά μαθήματα (Παγκόσμιο Θέατρο, Νεοελληνικό Θέατρο, Θεωρία Θεάτρου και Δράματος) και ένα (1) σεμιναριακό για τα οποία εκπονεί εργασίες.

- Στο Δ' εξάμηνο σπουδών, ο φοιτητής αφοσιώνεται στη συγγραφή διπλωματικής εργασίας, με την επίβλεψη μέλους ΔΕΠ, καθώς και στη μελέτη διεθνούς θεατρικής βιβλιογραφίας, στην οποία εξετάζεται μετά την παράδοση της διπλωματικής εργασίας.

Οι υποχρεώσεις των φοιτητών κατά τον πρώτο κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών περιλαμβάνουν: την παρακολούθηση μαθημάτων και την εκπόνηση εργασιών, την ενεργό συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα και τη γενικότερη στήριξη των εκπαιδευτικών/επιστημονικών δραστηριοτήτων του Τμήματος και, τέλος, τη μελέτη προτεινόμενης διεθνούς θεατρολογικής βιβλιογραφίας, η οποία ελέγχεται με τελικές εξετάσεις.

Κάθε σπουδαστής του πρώτου κύκλου έχει σύμβουλο σπουδών, μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος, ο οποίος τον παρακολουθεί και τον καθοδηγεί, τον συμβουλεύει στη διαμόρφωση του ατομικού του προγράμματος σπουδών και εκτιμά γενικότερα την πορεία των σπουδών του. Ο σύμβουλος σπουδών ορίζεται στην αρχή του Α΄ εξαμήνου σπουδών από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος, μετά από συνεννόηση με τους ενδιαφερόμενους.

3.2.5. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

Το εξεταστικό σύστημα επιτρέπει την πολυκριτηριακή και σφαιρική αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών, δεδομένου ότι στηρίζεται σε διαφορετικά δεδομένα που συγκεντρώνονται σε όλη τη διάρκεια υλοποίησης και παρακολούθησης του ΠΜΣ. Συγκεκριμένα, οι φοιτητές του πρώτου κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών, εκτός του ότι σε όλη τη διάρκεια των διετών μεταπτυχιακών σπουδών εκπονούν εννέα (9) εργασίες στα υποχρεωτικά μαθήματα, τρεις (3) σεμιναριακές εργασίες, μία (1) εργασία ελεύθερης επιλογής και μία (1) διπλωματική εργασία, υποβάλλονται επιπρόσθετα σε τελικές γραπτές και προφορικές εξετάσεις, οι οποίες διεξάγονται σε δύο χρονικές περιόδους (1-10 Οκτωβρίου και 20-30 Ιουνίου) και τη συμμετοχή στις οποίες οι μεταπτυχιακοί φοιτητές οφείλουν να δηλώσουν στη Γραμματεία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από την έναρξη κάθε εξεταστικής περιόδου, καταθέτοντας συγχρόνως στη Γραμματεία αντίτυπα όλων των εργασιών τους.

Κατά τη γραπτή εξέταση, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να αναπτύξουν ένα σύνθετο θέμα ως προς την ιστορία και τη θεωρία του ευρωπαϊκού θεάτρου, βάσει ενός καταλόγου σχετικής διεθνούς θεατρολογικής βιβλιογραφίας (που ενημερώνεται κάθε χρόνο) ο οποίος γνωστοποιείται στους φοιτητές/τριες στην αρχή του κύκλου σπουδών. Οι υποψήφιοι οφείλουν να γνωρίζουν όλα τα σημαντικά κείμενα του παγκόσμιου δραματολογίου. Κατά την προφορική εξέταση οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες καλούνται να εκθέσουν εμπειρίες και προοπτικές ενόπιον του σώματος των διδασκόντων του Τμήματος (διάρκεια παρουσίας 10 - 15 λεπτών).

Ειδικότερα, η διαβάθμιση της αξιολόγησης κυμαίνεται στα όρια 1-10, με τις μονάδες να κατανέμονται ως εξής:

Διδακτικές μονάδες

ΜΜΘ1 Εκδοτική κειμένων	2
ΜΜΘ 2 Μεθοδολογία της έρευνας	2
ΜΜΘ 3 Ανάλυση Παράστασης	2
ΜΜΘ 4 Σύγχρονο θέατρο και πρωτοπορίες του θεάτρου	2
ΜΜΘ 5 Σεμιναριακό	2
ΜΜΘ 6 Μεγάλη εργασία (ελεύθερη)	4
ΜΜΘ 7 Θεατρική μετάφραση: θεωρία και πράξη	2
ΜΜΘ 8 Το Αρχαίο θέατρο και η πρόσληψή του	2
ΜΜΘ 9 Σεμιναριακό	3
ΜΜΘ 10 Παγκόσμιο θέατρο	2
ΜΜΘ 11 Νεοελληνικό θέατρο	2
ΜΜΘ 12 Θεωρία θεάτρου και δράματος	2
ΜΜΘ 13 Σεμιναριακό	3
ΤΕΜΠ Τελική εργασία (Διπλωματική)	10
ΤΕΞΜ Τελικές εξετάσεις	5
ΠΠΜΠ Προφορική παρουσίαση	5

Με βάση τα παραπάνω, η τελική αξιολόγηση στηρίζεται σε πολλαπλά, ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια (εκπόνηση όλων των εργασιών, ποιότητα των εργασιών, επιτυχής τελική γραπτή και προφορική εξέταση, συμμετοχή στις δραστηριότητες του τμήματος), τα οποία, σε συνδυασμό με τις εισηγήσεις των επιβλεπόντων καθηγητών και τον προσωπικό φάκελο του φοιτητή στον οποίο καταχωρούνται οι εργασίες του και οι παρατηρήσεις των διδασκόντων, καθορίζουν την τελική απονομή και βαθμολογία του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

Επιπρόσθετα, το γεγονός ότι για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση ένας Σύμβουλος Καθηγητής –ο οποίος: α) Συμβουλεύει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών τους, β) στηρίζει και καθοδηγεί τους μεταπτυχιακούς φοιτητές σε θέματα που αφορούν στη φοιτητική τους ιδιότητα, τη συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα και σε λοιπές δραστηριότητες του Τμήματος, και γ) παρακολουθεί και ελέγχει την πορεία των σπουδών των μεταπτυχιακών φοιτητών— επιτρέπει την ανάπτυξη μιας άμεσης και ανθρώπινης συνεργασίας και συμβάλλει στον εξορθολογισμένο συνδυασμό των πολλαπλών επιστημονικών, ερευνητικών και εκπαιδευτικών στόχων του Προγράμματος, βελτιστοποιώντας με αυτόν τον τρόπο τις δυνατότητες ομαλής ανταπόκρισης καθενός φοιτητή στις απαιτήσεις του ΠΜΣ.

Την ίδια στιγμή, ενώ τα παραπάνω δεδομένα φαίνονται να αποτελούν για την ακαδημαϊκή κοινότητα τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα της διαδικασίας εξέτασης/αξιολόγησης των μεταπτυχιακών φοιτητών, αμφισβητούνται περιστασιακά από αρκετούς από τους ίδιους τους υποψήφιους ή από τους εν ενεργεία φοιτητές του ΠΜΣ. Οι τελευταίοι, αν και αναγνωρίζουν απόλυτα το επιστημονικό επίπεδο, τις υψηλές παροχές και απαιτήσεις του Προγράμματος, θεωρούν ωστόσο ότι η πολυθεματική διάρθρωση του Προγράμματος και οι προδιαγραφές της εξέτασης/αξιολόγησης είναι υπερβολικά απαιτητικές έως εξουθενωτικές για τους περισσότερους φοιτητές και ενδεχομένως λειτουργούν αποτρεπτικά και αποθαρρυντικά για ένα μεγάλο μέρος ενδιαφερομένων που τελικά είτε δεν αποφασίζουν να εμπλακούν καθόλου στη διαδικασία είτε, εφ' όσον επιλεγούν και παρακολουθήσουν το Πρόγραμμα, δεν κατορθώνουν να εντρυφήσουν και να εμβαθύνουν σε ζητήματα και αντικείμενα των ειδικών τους ενδιαφερόντων. Με βάση τις παραπάνω αιτιάσεις, που έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς εγγράφως ή έχουν υποστηριχτεί στο πλαίσιο των Γενικών Συνελεύσεων από τους εκπροσώπους του Τμήματος, η ακαδημαϊκή κοινότητα προβληματίζεται διαρκώς για τους τρόπους της καλύτερης δυνατής σύνθεσης, από τη μια μεριά, της σφαιρικής και εμπειριστατωμένης θεατρολογικής κατάρτισης σε ζητήματα ιστορίας, πράξης και θεάτρου του Παγκόσμιου Θεάτρου και, από την άλλη μεριά, της εκπαιδευτικής ευελιξίας και προσαρμοστικότητας του ΠΜΣ στις ειδικότερες επιστημονικές ανάγκες των συμμετεχόντων φοιτητών.

3.2.6. Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

Η διαδικασία επιλογής των φοιτητών στηρίζεται σε ένα μεγάλο αριθμό διαφορετικών κριτηρίων, που αφορούν σε τυπικά προσόντα των φοιτητών αλλά και στην ουσιαστική ικανότητα γραπτής ανταπόκρισής τους σε θέματα που άπτονται των βασικών θεματικών πεδίων της θεατρολογικής επιστήμης.

Συγκεκριμένα, για την εγγραφή στον πρώτο κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών απαιτούνται:

1. Πτυχίο των Τμημάτων Θεατρικών Σπουδών των ΑΕΙ της χώρας ή ισότιμων θεατρολογικών σπουδών της αλλοδαπής ή πτυχίο άλλων Τμημάτων των Φιλοσοφικών Σχολών ή κατ' εξαίρεση και άλλων Σχολών, όπως έχει οριστεί παραπάνω, και μετά από σχετική απόφαση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών.
2. Απόδειξη με δίπλωμα ή εξετάσεις, επαρκούς γνώσης μιας ξένης γλώσσας (κατά προτίμηση χωρών της Ε.Ε.).

3. Επιτυχής γραπτή εξέταση με βάση το σύνολο της βιβλιογραφίας που έχει δοθεί και μελετηθεί στο διάστημα των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών.

Οι εισαγωγικές εξετάσεις πραγματοποιούνται σε δύο συνεχείς ημέρες, ο ορισμός των οποίων γίνεται κατά έτος.

Στην επιλογή των φοιτητών συνυπολογίζονται: ο βαθμός των εισαγωγικών εξετάσεων, ο βαθμός του πτυχίου (για τους αποφοίτους τμημάτων Φιλοσοφικών Σχολών) ή και μαθημάτων που έχουν άμεση σχέση με το γνωστικό αντικείμενο, φάκελος τυχόν σχετικών δραστηριοτήτων ή δημοσιευμάτων..

Κάθε ακαδημαϊκό έτος και εντός του εαρινού εξαμήνου, προκηρύσσεται ο προβλεπόμενος αριθμός θέσεων μεταπτυχιακών φοιτητών, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει τους είκοσι (20), ενώ, κατά περίπτωση, η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να αποφασίσει μείωση ή αύξηση του αριθμού των εισακτέων. Το χρονικό διάστημα υποβολής των αιτήσεων με τα συνημμένα δικαιολογητικά είναι τουλάχιστον ένας μήνας από τη δημοσιοποίηση της πρόσκλησης ενδιαφέροντος.

Τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα, η ανάγκη επιτυχίας στις γραπτές κατατακτήριες εξετάσεις, βάσει ενός αρκετά εκτενούς (αν και εντελώς ενδεικτικού) καταλόγου δραματικών κειμένων και μελετών της ελληνικής και παγκόσμιας βιβλιογραφίας, σε συνδυασμό μάλιστα με την πολυκριτηριακή, πολυεπίπεδη και συνεχή αξιολόγηση των φοιτητών στη διάρκεια εκπόνησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (βλ. την προηγούμενη υποενότητα), είναι ενδεχομένως παράγοντες που λειτουργούν αποτρεπτικά για ένα μεγάλο μέρος ενδιαφερομένων υποψηφίων, οι οποίοι είτε τελικά δεν προσέρχονται καθόλου στις εξετάσεις είτε προσέρχονται ελλιπώς προετοιμασμένοι, οπότε δεν επιτυγχάνουν την εισαγωγή τους στο Πρόγραμμα. Η σταδιακή μείωση του αριθμού και της επίδοσης των υποψηφίων προσερχομένων φοιτητών στις κατατακτήριες εξετάσεις και, κατ' επέκταση, η μείωση του αριθμού των επιλεγμένων εντέλει φοιτητών σε συνάρτηση με τις προσφερόμενες θέσεις αποτελούν δείκτες αυτής της αρχικής αποθάρρυνσης των υποψηφίων φοιτητών, που αποφασίζουν ενδεχομένως να αφιερώσουν σε άλλα επιστημονικά πεδία ή σε άλλες ακαδημαϊκές διεξόδους το ερευνητικό και επιστημονικό ενδιαφέρον τους. Την ίδια στιγμή, είναι αδιαμφισβήτητο και χαρακτηριστικό το γεγονός ότι όσοι φοιτητές κατορθώνουν να επιτύχουν στις κατατακτήριες εξετάσεις και να επιλεγούν στο ΠΜΣ, στη συντριπτική πλειονότητά τους φέρνουν με απόλυτη επιτυχία και συνέπεια σε πέρας τις μεταπτυχιακές σπουδές τους, συνήθως με πολύ καλή έως άριστη βαθμολογία, ενώ συχνά συνεχίζουν τις μεταπτυχιακές σπουδές τους και στο δεύτερο κύκλο. Ως εκ τούτου, η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος προβληματίζεται σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα εξισορρόπησης, από τη μία πλευρά, εξασφάλισης ενός κοινού μεταπτυχιακών φοιτητών με υψηλά τυπικά προσόντα, υψηλές επιδόσεις στις κατατακτήριες γραπτές εξετάσεις και, ως εκ τούτου, διασφαλισμένη σε μεγάλο βαθμό την επίδοσή του στη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών και, από την άλλη πλευρά, προσέλκυσης του ενδιαφέροντος ενός μεγαλύτερου αριθμού υποψηφίων φοιτητών.

Βλέπε επίσης Ενότητα 11, Πίνακα 11-3.

3.2.7. Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν στηρίζεται στη χρηματοδοτική συνεισφορά των φοιτητών ούτε σε τυχόν χορηγικές εισφορές και, ως εκ τούτου, η χρηματοδότησή του περιορίζεται στην ετήσια επιχορήγηση του Υπουργείου Παιδείας.

Η χρηματοδοτική υποστήριξη του δεν κρίνεται επαρκής, δεδομένου του μεγάλου αριθμού των ποικίλων εξόδων που πρέπει να καλυφθούν στην προοπτική της εύρυθμης λειτουργίας και της μέγιστης αποτελεσματικότητας του ΠΜΣ.

Συγκεκριμένα: για την καλή λειτουργία των μεταπτυχιακών σπουδών απαιτούνται κατ' αρχάς κονδύλια που πρέπει να καλύπτουν την απασχόληση των ωρομισθίων φοιτητών, τον εμπλουτισμό της Βιβλιοθήκης, την προμήθεια ηλεκτρονικού και τεχνικού γενικότερα εξοπλισμού.

Πρόσθετα κονδύλια απαιτούνται για την ολοκλήρωση και ανατροφοδότηση των συμπληρωματικών τρεχουσών δραστηριοτήτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, σε συνεργασία με άλλα εν εξελίξει ερευνητικά προγράμματα του Τμήματος, καθώς και με το Πρόγραμμα Αναμόρφωσης των Προπτυχιακών Σπουδών (ΕΠΕΑΕΚ II), ήτοι:

1. Δημιουργία Ηλεκτρονικής Τράπεζας Ελληνικής και Θεατρικής Βιβλιογραφίας, η οποία περιλαμβάνει κάθε αυτοτελή έκδοση στην ελληνική γλώσσα (πρωτότυπα και μεταφράσεις) που έχει σχέση με το θέατρο (θεατρικά έργα και κείμενα).
2. Δημιουργία Ηλεκτρονικής βάσης των Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων, τα οποία έχουν αναπτύξει τα τελευταία χρόνια αξιόλογη θεατρική δραστηριότητα, απόρροια της οποίας είναι η συγκέντρωση σ' αυτά υλικού σχετικού με το θέατρο (χειρόγραφα θεατρικών έργων, προγράμματα θεατρικών παραστάσεων, φωτογραφικό υλικό, αφίσες κ.ά.). Η καταγραφή του υλικού αυτού και η ηλεκτρονική καταχώρησή του θα συμβάλλει θετικά στην ανάπτυξη της σύγχρονης θεατρικής έρευνας στον ελληνικό χώρο. Με την ολοκλήρωση αυτών των δύο, παραπάνω αναφερθεισών, βάσεων δεδομένων, δίνεται η δυνατότητα δημιουργίας μιας σημαντικής ελληνικής βάσης θεατρολογικού περιεχομένου με προφανή θετικά αποτελέσματα, αφού θα αποτελέσουν τον προπομπό για εμπειριστατωμένη θεατρολογική έρευνα και εκπαίδευση στη χώρα μας αλλά και ολοκληρωμένη πηγή πληροφοριών για ξένους ερευνητές.
3. Συνεχής εμπλουτισμός της ιστοσελίδας του Τμήματος –σε συνεργασία με το Πρόγραμμα Αναμόρφωσης των Προπτυχιακών Σπουδών— στην οποία θα παρέχονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τους στόχους και τη λειτουργία του Τμήματος, καθώς και επαρκείς πληροφορίες για το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και το αντίστοιχο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών.
4. Συμμετοχή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο δημοσιότητας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών πραγματοποιούνται οι ακόλουθες ενέργειες που σκοπό έχουν τη σφαιρική προβολή των δραστηριοτήτων του ΠΜΣ αλλά και των ίδιων των μεταπτυχιακών φοιτητών τόσο του Α' όσο και του Β' κύκλου σπουδών. Έτσι έχουν πραγματοποιηθεί και συνεχίζουν να πραγματοποιούνται παρ' όλες τις οικονομικές δυσκολίες οι ακόλουθες ενέργειες:

- Διοργάνωση κύκλου διαλέξεων, στο πλαίσιο των οποίων πραγματοποιούνται ομιλίες από ξένους και Έλληνες συνεργάτες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.
- Διοργάνωση Συνεδρίων και Ημερίδων με την ενεργή συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών του Προγράμματος. Με τον τρόπο αυτό τους παρέχεται η δυνατότητας προβολής τους ερευνητικού τους έργου, το οποίο πραγματοποιείται στη διάρκεια των μεταπτυχιακών τους σπουδών συνεισφέροντας στην ευρύτερη επιστημονική έρευνα που συντελείται γύρω από την επιστήμη της θεατρολογίας.
- Έκδοση του επιστημονικού δελτίου του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, *Παράβασις/Parabasis*, που πραγματοποιείται σε συνεργασία με τις Εκδόσεις ERGO και περιλαμβάνει νεώτερα πορίσματα θεατρολογικών ερευνών και βιβλιοκρισίες από τη διεθνή βιβλιογραφία.

Με βάση τις παραπάνω ανάγκες και τις παραπάνω συμπληρωματικές ενέργειες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών κρίνεται αναγκαία και ζωτική η περαιτέρω ισχυρή χρηματοδότησή του.

3.2.8. Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Σε αντιστοιχία με το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών έχει διεθνή (κατ' εξοχήν ευρωπαϊκό) προσανατολισμό με επίκεντρο τα ελληνικά φαινόμενα, όπως άλλωστε μαρτυρεί ο τίτλος του Προγράμματος («Παγκόσμιο Θέατρο: Πράξη – Δραματοουργία - Θεωρία») και όπως επιβεβαιώνουν η διάρθρωση του Προγράμματος και τα διδασκόμενα αντικείμενα (βλ. υποενότητα 3.2.4). Πιο συγκεκριμένα, η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος διασφαλίζεται και επιβεβαιώνεται από τους εξής παράγοντες:

i) Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών συμπεριλαμβάνει υποχρεωτικά μαθήματα τα οποία καλύπτουν πολλές και διαφορετικές εκφάνσεις του ευρωπαϊκού και του παγκόσμιου θεάτρου (π.χ. Σύγχρονο θέατρο και πρωτοπορίες του θεάτρου, Ανάλυση παράστασης, Θεατρική μετάφραση: θεωρία και πράξη, Παγκόσμιο θέατρο, Θεωρία θεάτρου και δράματος), ενώ αρκετά σεμιναριακά μαθήματα, όπως και τα θέματα της εργασίας ελεύθερης επιλογής και της διπλωματικής εργασίας επικεντρώνονται συχνά σε πτυχές και ζητήματα του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου θεάτρου, σε επίπεδο θεατρικής πράξης, ιστορίας και θεωρίας.

ii) Η δημιουργία εξοπλισμένων χώρων μελέτης και έρευνας (και με τη συνδρομή της αναβάθμισης της υλικοτεχνικής υποδομής), η επέκταση των θέσεων χρηστών Η/Υ, η χρήση και η βαθμιαία επέκταση ηλεκτρονικών εποπτικών μέσων στη διδασκαλία των μαθημάτων, η ενίσχυση του θεσμού της πολλαπλής βιβλιογραφίας με την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρει το διαδίκτυο (σε συνδυασμό με την άσκηση-αναζήτηση), όλα τα παραπάνω συμβάλλουν δυναμικά στον εξοπλισμό του μεταπτυχιακού φοιτητή και αυριανού ειδικευμένου θεατρολόγου με ποικιλία γνώσεων και δεξιοτήτων που θα του προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες εργασιακής απασχόλησης και ομαλής ένταξης στον επαγγελματικό χώρο.

iii) Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών προσκαλεί σε τακτική βάση ειδικούς επιστήμονες και καλλιτέχνες εγνωσμένου κύρους (Ελληνες της ημεδαπής και αλλοδαπής και ξένους) στο πλαίσιο ειδικών κύκλων διαλέξεων, διεθνών Ημερίδων, Συμποσίων και Συνεδρίων. Μέσα από τη στρατηγική αυτή, της επικοινωνίας και της διακίνησης των ιδεών καλείται να εμπλακεί με ενεργό τρόπο και ο μεταπτυχιακός φοιτητής, μυσούμενος στους κανόνες του επιστημονικού διαλόγου και αναπτύσσοντας κριτικό στοχασμό και νέα ενδιαφέροντα.

iv) Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών διοργανώνει με αρκετά μεγάλη συχνότητα Συνέδρια και (Δι)Ημερίδες με την ενεργό συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών του Προγράμματος. Με τον τρόπο αυτό τους παρέχεται η δυνατότητα προβολής τους ερευνητικού τους έργου, το οποίο πραγματοποιείται στη διάρκεια των μεταπτυχιακών τους σπουδών συνεισφέροντας στην ευρύτερη επιστημονική έρευνα που συντελείται γύρω από την επιστήμη της θεατρολογίας. Εξάλλου, μεταξύ των ειδικών όρων του ΠΜΣ είναι η υποχρέωση κάθε μεταπτυχιακού φοιτητή να διαθέτει χρόνο για τη γενικότερη στήριξη των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και εν γένει επιστημονικών δραστηριοτήτων του Τμήματος.

v) Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών εκδίδει το επιστημονικό δελτίο *Παράβασις/Parabasis*, σε συνεργασία με τις Εκδόσεις ERGO, το οποίο περιλαμβάνει νεώτερα πορίσματα θεατρολογικών ερευνών και βιβλιοκρισίες από τη διεθνή βιβλιογραφία. Η έκδοση

συνοδεύεται από περιλήψεις στην αγγλική και στοχεύει στη δημιουργία ενός βήματος ανταλλαγής ιδεών με τη συμμετοχή επιστημόνων από διαφορετικούς επιστημονικούς τομείς και από διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες με αντικείμενο ζητήματα του νεοελληνικού θεάτρου. Η *Παράβασις* εκδίδεται από τα μέλη του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, δημοσιεύει ερευνητικές εργασίες τους, καθώς και πορίσματα ερευνών σε μεταπτυχιακό επίπεδο, είναι όμως ανοιχτή και για συνεργασίες με το λοιπό πανεπιστημιακό αλλά και εξωπανεπιστημιακό χώρο, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

vi) Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών έχει αναπτύξει πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών από και προς το Πανεπιστήμιο Αθηνών, μέσω των Προγραμμάτων SOCRATES/ERASMUS. Μέχρι στιγμής έχουν επιτευχθεί πολλές συμφωνίες με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα του εξωτερικού, στα οποία γίνονται δεκτοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και από τα οποία προσέρχονται ξένοι φοιτητές στο ΠΜΣ, γεγονός που καταμαρτυρά τη δυνατότητα αμοιβαίας προσαρμογής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΘΣ του και των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών αντίστοιχων τμημάτων σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.

vii) Τέλος, για έβδομη συνεχόμενη χρονιά πραγματοποιείται στο Λυγουριό, με τη συνεργασία του Δήμου Ασκληπείου και του Ελληνικού Φεστιβάλ, ο κύκλος εντατικών μαθημάτων (IP) με αντικείμενο τη μελέτη παραστάσεων του αρχαίου δράματος που απευθύνεται σε μεταπτυχιακούς φοιτητές από όλη την Ευρώπη και διοργανώνεται από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος με χρηματοδότηση του προγράμματος Socrates/Erasmus. Ο κύκλος των μαθημάτων με τίτλο «Exploring European Identities/Ideologies by means of (Re)presentations of Ancient Greek Drama» έχει ως στόχο να έρθουν σε επαφή ακαδημαϊκοί, μεταπτυχιακοί φοιτητές κλασικών και θεατρικών σπουδών και δημιουργοί με διαφορετικές προσεγγίσεις στο αρχαίο δράμα. Το πρόγραμμα μαθημάτων έχει επιλεγεί από το European League of the Institutes of the Arts (E.L.I.A.) ως πρότυπο μελέτης (“case study”) και ως υπόδειγμα καλής λειτουργίας (“example of good practice”) για αντίστοιχα εκπαιδευτικά προγράμματα στο πλαίσιο θεματικού δικτύου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με θέμα την «Παράδοση και Νεωτερικότητα» (“Tradition and Innovation”).

Στα φετινά σεμινάρια, όπου συμμετείχαν φοιτητές από 14 χώρες, έγιναν εισηγήσεις και συζητήσεις σχετικά με τη λειτουργία και το ρόλο των θεατρικών Φεστιβάλ, διάφορες σκηνοθετικές προσεγγίσεις του αρχαίου δράματος, το ρόλο και τη λειτουργία της μουσικής στην παράσταση, τη συμβολή του Χορού, την αρχαία ελληνική εικονογραφία, τα προβλήματα μετάφρασης αρχαίου δράματος με ιδιαίτερη επικέντρωση στη σχέση του κειμένου με την παράσταση, τη διασκευή και τη χρήση των αρχαίων μύθων στη νεότερη δραματική παραγωγή. Διακεκριμένοι καθηγητές από τμήματα κλασικής φιλολογίας και θεατρικών σπουδών της Ελλάδας και του εξωτερικού συμμετείχαν στα μαθήματα.

Το Δίκτυο, το οποίο εντάσσεται στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών του ΤΘΣ του ΕΚΠΑ, συνεργάζεται με πανεπιστήμια είκοσι ευρωπαϊκών χωρών ενώ έχει αναπτύξει επαφές και με ανάλογα ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια της Αμερικής. Τα μέλη του Δικτύου έχουν συνεχή επικοινωνία και καθορίζουν το πρόγραμμα των δραστηριοτήτων του σε ετήσιες συναντήσεις. Βασικός κορμός της δραστηριότητας του είναι η συγκρότηση ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων με πλήρη καταγραφή και τεκμηρίωση των παραστάσεων αρχαίου ελληνικού δράματος σε όλη την Ευρώπη. Χάρη στον σχεδιασμό της, κάθε μέλος έχει την δυνατότητα να την εμπλουτίζει με καινούρια στοιχεία, με τελικό αποτέλεσμα την ανταλλαγή απόψεων και τη δημιουργία ενός γόνιμου πεδίου συνεργασίας και επιστημονικού διαλόγου. Το Δίκτυο έχει διοργανώσει επιστημονικά συνέδρια και εκδίδει το ενημερωτικό δελτίο *Parodos* (περισσότερες πληροφορίες βλ. στην ιστοσελίδα του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Αθηνών).

Ως αποτέλεσμα όλων των παραπάνω, η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών κρίνεται εξαιρετικά ικανοποιητική, αλλά και δέουσα περαιτέρω χρηματοοικονομικής υποστήριξης ώστε να επιτραπεί η συνέχιση και ο εμπλουτισμός της.

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

3.3.1. Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Οι μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ χωρίζονται σε δύο κύκλους, που καταλήγουν στην απονομή δυο διαφορετικών πτυχιακών τίτλων: α) έναν πρώτο κύκλο προδιδακτορικό, που καταλήγει στην απονομή, ύστερα από επιτυχή παρακολούθηση και εξέταση του διετούς Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, ενός Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ισότιμου προς το MASTER ή DEA) και β) ένα δεύτερο κύκλο διδακτορικό, που καταλήγει στην απονομή, μετά από εκπόνηση και επιτυχή υποστήριξη της διδακτορικής διατριβής, του Διδακτορικού Διπλώματος.

Σ' αυτό το πλαίσιο διάρθρωσης (βλ. και παραπάνω, υποενότητα 3.2.3.) το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών συμβάλλει δραστικά και συστηματικά στην κάλυψη των επιστημονικών-ερευνητικών κενών και των καθυστερήσεων, καθώς και στην ουσιαστική προαγωγή της θεατρολογικής επιστήμης, σε επίπεδο θεωρητικής, ιστορικής και παραστασιολογικής προσέγγισης του θεατρικού φαινομένου.

Στο επίπεδο της κοινωνικής προσφοράς η θεσμοθέτηση και η πραγματοποίηση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών επηρεάζει ευμενώς, έμμεσα ή και άμεσα, τη θεατρική ζωή της χώρας, τόσο από την πλευρά των παραγωγών όσο και από αυτή των θεατών, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλει στην προβολή της εθνικής θεατρικής κληρονομιάς από την αρχαιότητα έως σήμερα στο εξωτερικό και στο εσωτερικό μέσα από τη συμμετοχή μελών ΔΕΠ του Τμήματος και υποψήφιων διδασκόντων σε συνέδρια, εκθέσεις, διαλέξεις, σε επιστημονικές ανταλλαγές και επαφές με άλλα θεατρολογικά κέντρα και συναφείς οργανισμούς για την προώθηση ερευνητικών στόχων (Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου, Κέντρο Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος κ.ά.), στην έκδοση του επιστημονικού περιοδικού *Παράβασις* αλλά και στις εκδόσεις άλλων θεατρολογικών, φιλολογικών ή γενικότερου καλλιτεχνικού χαρακτήρα περιοδικών.

3.3.2. Πώς κρίνετε τη δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών;

Η δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών είναι απλή και σαφής, με την έμφαση να δίνεται στην εντατική εργασία του υποψήφιου διδάκτορα στο αντικείμενο της Διατριβής, αλλά και στην εντατική και σταθερή συνεργασία του με τον επιβλέποντα καθηγητή και τα άλλα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών διαρκεί τουλάχιστον έξι (6) διδακτικά εξάμηνα, ενώ σε περίπτωση που έχει εκπονηθεί εργασία διπλωματική στον Α' κύκλο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με το ίδιο θέμα με αυτό της Διδακτορικής Διατριβής, και ύστερα από σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, η διάρκεια φοίτησης στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών μπορεί να μειωθεί σε (4) διδακτικά εξάμηνα. Το μέγιστο διάστημα ολοκλήρωσης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών είναι πέντε (5) χρόνια.

Προϋπόθεση εγγραφής στο Β' κύκλο και ανάληψης θέματος Διδακτορικής Διατριβής είναι η επιτυχής ολοκλήρωση του Α' κύκλου του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Για την εισαγωγή κατευθείαν στο Β' κύκλο κατόχων μεταπτυχιακών τίτλων της αλλοδαπής

αποφαινεται η Επιτροπή Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και εισηγείται σχετικά στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης.

Οι υποψήφιοι διδάκτορες είναι υποχρεωμένοι να υποβάλλουν με την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού έτους γραπτή έκθεση σχετικά με την πρόοδο της εργασίας τους. Στην περίπτωση που η έκθεση αυτή δεν υποβληθεί κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, η Γ.Σ.Ε.Σ. έχει το δικαίωμα, μετά από σχετική εισήγηση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, να αποφασίσει την αποδέσμευση του θέματος.

Το είδος της δραστηριότητας του υποψηφίου και το όλο πρόγραμμά του εξαρτάται από το ειδικό θέμα της υπό επεξεργασία διδακτορικής διατριβής.

Τα θέματα διδακτορικών διατριβών που έχουν ανατεθεί, χαρακτηρίζονται για την πρωτοτυπία τους και εκπονούνται με επιστημονική μέθοδο και τεκμηρίωση εκ μέρους των υποψηφίων και υπό την άμεση εποπτεία του εποπτεύοντος καθηγητή και της τριμελούς κριτικής επιτροπής.

Ως αποτέλεσμα της ήδη υψηλής επιστημονικής και μεθοδολογικής κατάρτισης των υποψηφίων διδασκόντων μέσω των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών α΄ κύκλου, της πρωτοτυπίας και της ελεύθερης επιλογής του θέματος της διατριβής, της σταθερής συνεργασίας τους με τα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, του ορίου πενταετούς διάρκειας εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής, καθώς και της υποχρέωσης από μέρους των υποψηφίων ετήσιας υποβολής γραπτής έκθεσης σχετικά με την πρόοδο της εργασίας τους, το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών έρχεται σε αίσιο πέρας στις περισσότερες περιπτώσεις. Όσο μάλιστα πιο συστηματικά και απαρέγκλιτα τηρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, τόσο πιο έγκαιρη χρονικά και πληρέστερη ποιοτικά είναι η ολοκλήρωση της διδακτορικής διατριβής.

3.3.3. Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων;

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων γίνεται με απόλυτη διαφάνεια, με απολύτως αξιοκρατικά κριτήρια. Συγκεκριμένα, ο μεταπτυχιακός φοιτητής που περατώνει επιτυχώς τον Α΄ κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών και επιθυμεί να εγγραφεί στον Β΄ κύκλο υποβάλλει σχετική αίτηση στην Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών, καταθέτοντας συγχρόνως αντίγραφο του μεταπτυχιακού του τίτλου και πλήρες βιογραφικό - εργογραφικό σημείωμα. Η Επιτροπή εξετάζει την αίτηση του υποψηφίου με βάση τα εξής κριτήρια: α) Βαθμός του μεταπτυχιακού τίτλου, β) συμμετοχή στις δραστηριότητες του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, γ) τυχόν δημοσιεύσεις, ερευνητικό έργο και άλλες επιστημονικές δραστηριότητες, δ) επαρκής γνώση δύο ξένων γλωσσών. Κατόπιν τούτου, η Επιτροπή εισηγείται σχετικά (θετικά ή αρνητικά) στην αρμόδια να αποφασίσει Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών. Για την εισαγωγή κατόχων μεταπτυχιακών τίτλων άλλων Πανεπιστημιακών Τμημάτων, της Ελλάδας ή της αλλοδαπής, Θεατρικών Σπουδών ή άλλων ανθρωπιστικών επιστημών, αποφαινεται η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και εισηγείται σχετικά στη Γ.Σ.Ε.Σ.

Βλ. επίσης την Ενότητα 11, Πίνακα 11-4 .

3.3.4. Πώς κρίνετε την οργάνωση σεμιναρίων και ομιλιών;

Τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών επιδιώκει την οργάνωση αρκετών μαθημάτων υπό τη μορφή σεμιναρίων ή/και εργαστηρίων σε συνεκτικούς και ολοκληρωμένους γνωστικούς κύκλους, με τρόπο ώστε να αποβάλλεται η παθητικότητα και να αναπτύσσονται επαρκώς, μέσα από

τη συλλογικότητα, οι δεξιότητες των φοιτητών: ομαδικότητα στην έρευνα, κριτική ικανότητα, δυνατότητα επιλογής, δημιουργικότητα και αυτενέργεια.

Παράλληλα, από την αρχή ήδη της λειτουργίας του, το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών οργανώνει ανά τακτά χρονικά διαστήματα συνέδρια, διαλέξεις, συμπόσια και (δι)ημερίδες, με τη συμμετοχή πολλών μελών ΔΕΠ, μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδακτόρων του ΤΘΣ, άλλων Πανεπιστημιακών Τμημάτων Θεατρικών Σπουδών ή Πανεπιστημιακών Τμημάτων άλλων ανθρωπιστικών σπουδών, της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Πιο συγκεκριμένα αλλά και πολύ ενδεικτικά, πολλά από τα μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ ανέπτυξαν στο συγκεκριμένο τομέα την παρακάτω δραστηριότητα κατά την πενταετία **2003-2007**:

Άννα ΤΑΜΠΑΚΗ

Μεταπτυχιακά Σεμινάρια

- 14, 15, 16 & 17.04.2003: Πρόσκληση της Ομότιμης Καθηγήτριας Συγκριτικής Φιλολογίας του Παν/μίου του Toronto, κ. Εύας Kuschner, η οποία πραγματοποίησε τέσσερα (4) σεμινάρια με θέμα: «Ancient Greek Myths in Modern Drama».
- 2004-2005: Υποχρεωτικό Σεμινάριο σε συνεργασία με την καθ. Χαρά Μπακονικόλα «Θεατρική Μετάφραση-Δραματική διασκευή». Στο πλαίσιο του μέρους «Δραματική διασκευή» (υπεύθ. Άννα Ταμπάκη) προσκλήθηκαν ως ομιλητές οι: Νίκος Κούνδουρος, σκηνοθέτης· Στρατής Πασχάλης, ποιητής, μεταφραστής· Χρύσα Προκοπάκη, μεταφράστρια· Ανδρέας Στάικος, συγγραφέας, μεταφραστής.
- 2005-2006: Υποχρεωτικό Σεμινάριο σε συνεργασία με την καθ. Χαρά Μπακονικόλα «Θεατρική Μετάφραση-Δραματική διασκευή». Στο πλαίσιο του μέρους «Δραματική διασκευή» (υπεύθ. Άννα Ταμπάκη) προσκλήθηκαν ως ομιλητές οι: Νίκος Μοσχονάς, ιστορικός, μεταφραστής, Ομότιμος Διευθυντής Ερευνών ΕΙΕ· Στρατής Πασχάλης, ποιητής, μεταφραστής· Χρύσα Προκοπάκη, μεταφράστρια· Ανδρέας Στάικος, συγγραφέας, μεταφραστής.
- 2006-2007: Υποχρεωτικό Σεμινάριο «Θεατρική Μετάφραση». Προσκεκλημένοι ομιλητές: δρ. Αλεξάνδρα Λιανέρη, Παν/μιο Cambridge, μεταφραστικές και πολιτισμικές σπουδές· Νίκος Μοσχονάς, ιστορικός, μεταφραστής, Ομότιμος Διευθυντής Ερευνών ΕΙΕ· Στρατής Πασχάλης, ποιητής, μεταφραστής· Χρύσα Προκοπάκη, μεταφράστρια· δρ. Ιωάννα Ρεμεδιάκη, κλασική φιλόλογος-θεατρολόγος (ενδοκειμενική μετάφραση)· Ανδρέας Στάικος, συγγραφέας, μεταφραστής· Ζωή Σαμαρά, Ομότιμη Καθηγήτρια ΑΠΘ.
- 2007-2008: Υποχρεωτικό Σεμινάριο «Εκδοτική κειμένων. Προσκεκλημένοι ομιλητές: Νίκος Μοσχονάς, ιστορικός, ειδικός στη λατινική παλαιογραφία, Ομότιμος Διευθυντής Ερευνών ΕΙΕ· δρ. Μαρία Πολίτη, παλαιογράφος· Μέμος Τσελίκας, παλαιογράφος.

Προπτυχιακό επίπεδο

- 2003-2004, 2004-2005, 2006-2007, 2007-2008: Στο μάθημα κορμού «Το ελληνικό θέατρο των νεοτέρων χρόνων Α', Σεμινάριο-Εργαστήριο για την κρητική αναγέννηση από τη δρ. θεατρολογία Γεωργία Βαρζελιώτη (υπό διορισμό λέκτορα στο ΤΘΣ).
- 2006-2007: Μάθημα κορμού «Ευρωπαϊκή Δραματολογία Β'»: Προσκεκλημένη η Ζωή Σαμαρά, Ομότιμη Καθηγήτρια ΑΠΘ.

Διοργάνωση Συνεδρίων

- 2003: Επιστημονική Συνάντηση *Δημοτικό Θέατρο Πειραιά: Η ιστορική του διαδρομή, η αποκατάσταση και η λειτουργία του στον 21ο αιώνα* (Κυριακή 13 Απριλίου 2003, Πανεπιστήμιο Πειραιώς). Συμμετοχή στην Ο.Ε. του Συμποσίου.
- 2003: Colloque International *Transferts culturels / osmose, divergences et convergences dans les traditions et les canons littéraires et dramatiques du Sud-Est européen (XVIIIe-XXe siècles)*, (Athènes, FNRS, Salle des Séminaires, 31 octobre - 1er novembre 2003) / International Colloquium *Cultural transfer and osmosis, divergence and convergence in literary canons and in literary and theatrical traditions in Southeast Europe (18th –20th centuries)*, (Athens, NHRF, Seminar Room, October 31st - November 1st 2003). Συνεργασία του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών με το «Σεμινάριο Συγκριτικής Γραμματολογίας και Ιστορίας των Ιδεών» του ΙΝΕ/ΕΙΕ και την «Ερευνητική Επιτροπή για την Ανατολική και Νοτιο-ανατολική Ευρώπη» (Research Committee on Eastern and South-Eastern Europe) της «Διεθνούς Εταιρείας Συγκριτικής Φιλολογίας» (AILC/ICLA). Διοργάνωση της συνάντησης. Πρόεδρος της Ο.Ε. [Οι ανακοινώσεις εκδόθηκαν στο έγκριτο περιοδικό *Neohelicon*].
- 2004: Διεθνές Συνέδριο *Ουτοπικές θεωρίες και κοινωνικά κινήματα στην Ευρώπη από τον 18ο ως τον 20ό αιώνα / Colloque International Théories utopiques et mouvements sociaux en Europe du XVIIIe au XXe siècles* (19-21 Νοεμβρίου 2004, Κεντρικό Κτήριο, Αίθουσα Τελετών & Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος»), Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Τομέας Ιστορίας του Γαλλικού Πολιτισμού· Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών· Γαλλική Πρεσβεία, Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών. Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής. Τη Συνάντηση παρακολούθησαν και φοιτητές του ΕΚΠΑ.
- 2005: Α' Διεθνές Συνέδριο του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών «Θέατρο και θεατρικές σπουδές στο κατώφλι του 21ου αιώνα» / *First International Conference 'Theatre and Theatre Studies in the 21st Century' – Premier Congrès International «Théâtre et études théâtrales au seuil du 21ème siècle»* (Αθήνα. Παν/μιο Αθηνών, Κεντρικό Κτήριο, Αίθουσα Τελετών & Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος», 28 Σεπτ. 1 Οκτ. 2005). Διοργάνωση της συνάντησης. Μέλος της Ο.Ε. (Γενική Γραμματεύς) [Πρόεδρος ο καθ. Βάλτερ Πούγνερ, Αντιπρόεδρος ο καθ. Σπύρος Α. Ευαγγελάτος]. Έδωσα συνέντευξη για τους στόχους του Συνεδρίου στο ραδιόφωνο της NET (26 Σεπτ. 2005). Συμμετοχή στη διοργάνωση αλλά και στις εργασίες πολλών (πέραν των εκατό -100) προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του ΤΘΣ καθώς και άλλων Τμημάτων. Τα Πρακτικά της Συνάντησης είναι υπό έκδοση (Ergo, 2009).
- 2007: Συμμετοχή και Προσφώνηση στην παρουσίαση του Ερευνητικού Προγράμματος «Σεμέλη – Βάση δεδομένων αρχαίου θεάτρου (ΕΠΕΑΕΚ – Πυθαγόρας II), Παρασκευή 11 Μαΐου 2007, Αίθουσα Πολυμέσων του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, Φιλοσοφική Σχολή Παν/μίου Αθηνών. Την εκδήλωση παρακολούθησαν συνάδελφοι (και από άλλα Τμήματα του ΕΚΠΑ) και μεταπτυχιακοί φοιτητές.
- 2007: Ημερίδα «*Δημήτριος Ν. Βερναρδάκης: Η ζωή και το έργο του*», που διοργάνωσε το ΤΘΣ του Παν/μίου Αθηνών (Αθήνα, 10 Οκτωβρίου 2007, Κεντρικό Κτήριο, Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος»). Συμμετοχή στη διοργάνωση της Ημερίδας. Μέλος της Ο.Ε. (Γενική Γραμματεύς). Την Ημερίδα παρακολούθησαν προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του ΕΚΠΑ.

Ιωσήφ ΒΙΒΙΛΑΚΗΣ

- Στο πλαίσιο του μαθήματος «Θεατρική Αγωγή» (2005-2007) και σε συνεργασία με την επίκ. καθηγήτρια Ευανθία Στιβανάκη, πρόσκληση και συμμετοχή μεγάλου αριθμού καλλιτεχνών.

Κωνσταντζίνα ΓΕΩΡΓΑΚΑΚΗ

- Στο πλαίσιο του μαθήματος «Θεατρική Αγωγή Α΄» (χειμερινό εξάμηνο 2002-2003), εκπρόσωποι του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου παρουσίασαν το οργανόγραμμα και τον τρόπο λειτουργίας του και συζήτησαν με τους προπτυχιακούς φοιτητές για τις δυνατότητες συνεργασίας μαζί του.

Μηνάς ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

- Στα πλαίσια του μαθήματος «Θεατρική Αγωγή» (2005-2009) και σε συνεργασία με την επίκ. καθηγήτρια Ευανθία Στιβανάκη και τον αναπληρωτή καθηγητή Ιωσήφ Βιβιλάκη, πρόσκληση και συμμετοχή μεγάλου αριθμού γνωστών καλλιτεχνών (περίπου 15 αν'Α ακαδημαϊκό έτος).

Εύα ΣΤΕΦΑΝΗ

- Οργάνωση ημερίδας (σε συνεργασία με την Επικ. Καθηγήτρια Αγνή Μουζενίδου) με θέμα «Σύγχρονες Προσεγγίσεις στο έργο του Μπέκετ», Αθήνα, Αίθουσα Προπυλαίων, 11.3.2004.

Καίτη ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΟΥ-ΑΓΑΘΟΥ

- Στο χειμερινό εξάμηνο 2006-2007 και στο πλαίσιο του προπτυχιακού μαθήματος «Το θέατρο της αρχαιότητας Α΄ - Αισχύλος», ωριαία διάλεξη της αναπληρώτριας καθηγήτριας Αρχαίας και Νέας Ελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο της Αριζόνα κ. Gonda van Steen, με θέμα: «Οι Δελφικές Εορτές και οι κριτικοί».
- Στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΘΣ Πανεπιστημίου Αθηνών και, ειδικότερα, στο πλαίσιο του μαθήματος «Το αρχαίο θέατρο και η πρόσληψή του», ωριαίες διαλέξεις: α) στο εαρινό εξάμηνο 2007-2008, των θεατρικών συγγραφέων Έλενας Πέγκα και Ανδρέα Φλουράκη, οι οποίοι παρουσίασαν αρχαιόθεμα δείγματα θεατρικής γραφής τους (*Φαίδρα ή Άλκηστη-Love Stories* και *Πρίαμος*) και β) στο εαρινό εξάμηνο 2008-2009, της θεατρικής συγγραφέως Έλενας Πέγκα και της ιστορικού του θεάτρου και διευθύντριας του Θεατρικού Αναλογίου, Σίσσυς Παπαθανασίου, οι οποίες μίλησαν και συζήτησαν με τους φοιτητές για τις δραματουργικές, υποκριτικές και προσληπτικές ιδιαιτερότητες του (αρχαιόμυθου) μονολόγου και τις κειμενικές/παραστασιακές εκδοχές του αρχαίου δράματος στη σύγχρονη ελληνική δραματουργία, αντίστοιχα.

Γρηγόρης ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

- Οργάνωση – Επιστημονική επιμέλεια έκθεσης μαζί την Μαρία Χουλιαρά με τίτλο: «Ο Άρθουρ Μίλλερ και το Ελληνικό Θέατρο», Ελληνοαμερικανική Ένωση, 15- 27/1/2007
- Επιστημονική επιμέλεια έκθεσης με τίτλο: «Το φως των βράχων», Φεστιβάλ Βράχων Βύρωνα, 22/8-30/9/2007
- Οργάνωση Ημερίδας «Δημήτριος Βερναρδάκης: Η ζωή και το έργο του», 10 Οκτωβρίου 2007, Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος», Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Πολλές και σημαντικές είναι περαιτέρω οι δυνατότητες οργάνωσης και πραγματοποίησης σεμιναρίων και ομιλιών που παρέχονται κάθε χρόνο στο πλαίσιο του θερινού κύκλου εντατικών μαθημάτων (IP) με αντικείμενο τη μελέτη παραστάσεων του αρχαίου δράματος, που απευθύνεται σε μεταπτυχιακούς φοιτητές από όλη την Ευρώπη και διοργανώνεται από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος με χρηματοδότηση του προγράμματος Socrates/Erasmus και σε συνεργασία με το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ. Στο πλαίσιο αυτό, διοργανώθηκαν κατά την πενταετία 2002-2007 οι εξής κύκλοι μαθημάτων και ομιλιών:

- Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων με θέμα «Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος» (Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama), στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / European Network of Research and Documentation of Performances of Ancient Greek Drama* - Επίδαυρος, 2002 – 2003 – 2004 – 2005 – 2006 (Socrates/Erasmus IP).
- Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων με θέμα «Exploring European Identities/Ideologies by Means of (Re)Presentations of Ancient Greek Drama», στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος/ European Network of Research and Documentation of Performances of Ancient Greek Drama* - Επίδαυρος, 2007 – 2008 (Socrates/Erasmus IP).
- «Epidaurus Work-in-progress Forum» με συμμετοχή 35 αποφοίτων των εντατικών προγραμμάτων καλοκαιρινών μαθημάτων από το 2002 ως το 2006 και διακεκριμένους καλλιτέχνες – εισηγητές, στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, που πραγματοποιήθηκε στο Δήμο Ασκληπείου Επιδαύρου 15-18 Ιουλίου 2007.

Οι παραπάνω δραστηριότητες κατά το διάστημα 2002-2007 πραγματοποιήθηκαν με τη συμμετοχή 136 φοιτητών από 14 ευρωπαϊκές χώρες και τη διδασκαλία και συμμετοχή πολλών πανεπιστημιακών και δημιουργών του θεάτρου.

Ειδικότερα, στα σεμινάρια 2007 έγιναν εισηγήσεις και συζητήσεις σχετικά με τη λειτουργία και το ρόλο των θεατρικών Φεστιβάλ, διάφορες σκηνοθετικές προσεγγίσεις του αρχαίου δράματος, το ρόλο και τη λειτουργία της μουσικής στην παράσταση, τη συμβολή του Χορού, την αρχαία ελληνική εικονογραφία, τα προβλήματα μετάφρασης αρχαίου δράματος με ιδιαίτερη επικέντρωση στη σχέση του κειμένου με την παράσταση, τη διασκευή και τη χρήση των αρχαίων μύθων στη νεότερη δραματική παραγωγή. Διακεκριμένοι καθηγητές από τμήματα κλασικής φιλολογίας και θεατρικών σπουδών της Ελλάδας και του εξωτερικού συμμετείχαν στα μαθήματα: Ο καθηγητής Βασίλης Λαμπρινουδάκης (Πανεπιστήμιο Αθηνών), η καθηγήτρια Erika Fischer- Lichte (Freie Universität Berlin, Γερμανία), ο καθηγητής Oliver Taplin (Magdalen College, University of Oxford, Μεγάλη Βρετανία), ο καθηγητής Freddy Decreus (Universiteit Gent, Βέλγιο), ο καθηγητής Bernd Seidensticker (Freie Universität Berlin), η καθηγήτρια Evelyne Ertel (Université de la Sorbonne Nouvelle, Paris III, Γαλλία), η Δρ. Mary Hart (J. Paul Getty Research Centre, Los Angeles, ΗΠΑ), η καθηγήτρια Maria de Fátima Silva (Πανεπιστήμιο της Coimbra, Πορτογαλία), ο καθηγητής Dmitri Trubotchkin (διευθυντής του Θεατρολογικού Προγράμματος Ακαδημίας Θεάτρου της Μόσχας Gitis), ο επίκουρος καθηγητής Μηνάς Αλεξιάδης (Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Αθηνών), ο Λέκτορας Μάνος Στεφανίδης (Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Αθηνών), οι διδάκτορες Ελευθερία Ιωαννίδου (Πανεπιστήμιο Οξφόρδης, Μεγάλη Βρετανία) και Conor Hanratty (Trinity College, Dublin, Ιρλανδία) καθώς και η υποψήφια διδάκτωρ του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών Αγγελική Ζάχου. Την παρουσίαση των καλοκαιρινών μαθημάτων πραγματοποίησε ο καθηγητής Henri Schoenmakers (Universität Erlangen, Γερμανία), που ανέλαβε και τη διδασκαλία ειδικών μαθημάτων, ενώ την αναλυτική παρουσίαση του *Δικτύου* και των δραστηριοτήτων πραγματοποίησε ο καθηγητής

Πλάτων Μαυρομούστακος, Πανεπιστήμιο Αθηνών, που επίσης δίδαξε ορισμένα ειδικά μαθήματα.

Πέραν των σεμιναριακών μαθημάτων, ο διευθυντής του Φεστιβάλ Γιώργος Λούκος σε συζήτηση με τους συμμετέχοντες παρουσίασε τις γενικές κατευθύνσεις και τις συνθήκες οργάνωσης των Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου. Κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων οι συμμετέχοντες παρακολούθησαν επίσης τις πρόβες και την παράσταση *Βάτρα-Χ* του Αριστοφάνη σε σκηνοθεσία Δημήτρη Λιγνάδη από το Εθνικό Θέατρο και την παράσταση Christoph Willibald Gluck, *Orfeo ed Euridice* σε σκηνοθεσία-χορογραφία της Pina Bausch από το Ballet de l' Opéra National de Paris στο Αρχαίο Θέατρο της Επιδαύρου. Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν με το σκηνοθέτη της παράστασης *Βάτρα-Χ*, Δημήτρη Λιγνάδη, καθώς και με άλλους φιλοξενούμενους ανθρώπους του θεάτρου, όπως τους σκηνοθέτες Βίκτορα Αρδίττη και Νίκο Διαμαντή, το σκηνογράφο Γιώργο Πάτσα, την ηθοποιό Αγλαΐα Παππά και τους συνθέτες Χρήστο Λεοντή και Φίλιππο Τσαλαχούρη που αναφέρθηκαν στους διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης του αρχαίου δράματος μέσα από την προσωπική τους καλλιτεχνική στάση και εμπειρία.

Τέλος, οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν την ανοικτή στο κοινό διάλεξη-συζήτηση με τον σκηνοθέτη Lee Breuer, που διοργανώθηκε στο πλαίσιο του φετινού προγράμματος στο Μικρό Θέατρο της Αρχαίας Επιδαύρου.

Την ευθύνη για την οργάνωση των εκδηλώσεων του *Δικτύου* στην Επίδαυρο είχε η ελληνική ερευνητική ομάδα αποτελούμενη από μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ –**Πλάτων Μαυρομούστακος** (με πρωτοβουλία του οποίου ιδρύθηκε το *Δίκτυο*), **Άννα Καρακατσούλη, Γρηγόρης Ιωαννίδης**— και δώδεκα υποψήφιους διδάκτορες και μεταπτυχιακούς φοιτητές θεατρικών σπουδών.

Με βάση τις παραπάνω δραστηριότητες συνάγεται η επάρκεια και συστηματικότητα του ΤΘΣ στην οργάνωση σεμιναρίων, ομιλιών, ημερίδων και συνεδρίων, που παρέχουν γόνιμα επιστημονικά ερεθίσματα και εργαλεία στους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, συμβάλλουν στην ανάπτυξη του κριτικού επιστημονικού διαλόγου, προωθούν την καλλιέργεια της θεατρικής και καλλιτεχνικής παιδείας, ενισχύουν την προβολή της εθνικής θεατρικής κληρονομιάς από την αρχαιότητα έως σήμερα στο εξωτερικό και στο εσωτερικό.

Ωστόσο, για την ευχερέστερη και αποτελεσματικότερη ανάπτυξη των παραπάνω δραστηριοτήτων απαιτείται μεγαλύτερη οικονομική υποστήριξη, τόσο για την κάλυψη των ποικίλων δαπανών που συνεπάγονται οι συγκεκριμένες διοργανώσεις (λ.χ. έξοδα μετακίνησης και διαμονής των συμμετεχόντων, εξασφάλιση υλικοτεχνικού εξοπλισμού, δυνατότητα ταυτόχρονης μετάφρασης, έκδοση προγραμμάτων και φακέλων συνέδρων) όσο και για τη μετέπειτα δημοσιοποίηση των επιστημονικών πορισμάτων με την έκδοση Πρακτικών.

Ειδικά σε ό,τι αφορά τα θερινά εντατικά σεμιναριακά μαθήματα στο Λυγουριό, μετά την επιτυχημένη ολοκλήρωση και του έκτου σεμιναριακού κύκλου, στόχος και επιθυμία, τόσο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών και του *Δικτύου* όσο και του Δήμου Ασκληπιείου και του Ελληνικού Φεστιβάλ, είναι να καθιερωθούν τα εντατικά αυτά μαθήματα ως ένας μόνιμος ετήσιος θεσμός. Σ' αυτή την κατεύθυνση θα συμβάλει η εγκατάσταση του «Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών», το οποίο θα στεγαστεί στο κτίριο των παλαιών σφαγείων του Λυγουριού, που παραχωρήθηκε ήδη στο ΤΘΣ και για την ολοκλήρωση και λειτουργία του οποίου απαιτούνται σημαντικοί οικονομικοί πόροι.

3.3.5. Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών;

Η επαρκής γνώση δύο ξένων γλωσσών ως βασικό κριτήριο επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων, ο απαραίτητος επιστημονικός προσανατολισμός και εντρύφηση των υποψηφίων διδασκόντων στη διεθνή βιβλιογραφία, οι διεθνείς (εκδοτικές, εκπαιδευτικές,

ερευνητικές) δραστηριότητες των μελών ΔΕΠ που επανδρώνουν τις τριμελείς εισηγητικές επιτροπές του ΤΘΣ, οι δυνατότητες επιστημονικού διαλόγου που παρέχονται στους υποψήφιους διδάκτορες στο πλαίσιο διαλέξεων και συνεδρίων που διοργανώνει το ΤΘΣ με προσκεκλημένους καθηγητές ξένων πανεπιστημίων, η συμμετοχή μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε επιτροπές κρίσεως διδακτορικών στο εξωτερικό και η προθυμία του ΤΘΣ να καλεί ειδικούς ξένους καθηγητές ως μέλη των σχετικών επιτροπών –είναι δεδομένα που συμβάλλουν στη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος και πρέπει να ενισχυθούν προς την ίδια κατεύθυνση.

3.3.6. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω (υποενότητα 3.3.2.), οι υποψήφιοι διδάκτορες είναι υποχρεωμένοι να υποβάλλουν με την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού έτους γραπτή έκθεση σχετικά με την πρόοδο της εργασίας τους. Στην περίπτωση που η έκθεση αυτή δεν υποβληθεί κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, η Γ.Σ.Ε.Σ. έχει το δικαίωμα, μετά από σχετική εισήγηση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, να αποφασίσει την αποδέσμευση του θέματος. Δεν κρίνεται σκόπιμο να ορίζονται άλλες λεπτομέρειες, πέρα από τα οριζόμενα στο άρθρο 13 του Ν. 2083/92, διότι το είδος της δραστηριότητας του υποψηφίου και το όλο πρόγραμμά του εξαρτάται από το ειδικό θέμα της υπό επεξεργασία διδακτορικής διατριβής. Η επίβλεψη της εκπόνησης διατριβής γίνεται με απόλυτη συνέπεια και συστηματικότητα από μέρους του επιβλέποντος καθηγητή και των άλλων μελών της τριμελούς εισηγητικής επιτροπής, διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό την ερευνητική ποιότητα και το υψηλό επιστημονικό επίπεδο του τελικού αποτελέσματος. Επιπρόσθετα, η παρεχόμενη από το Νόμο δυνατότητα συμμετοχής στην τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημιακών Τμημάτων, της Ελλάδας και του εξωτερικού, ενισχύει την αξιοκρατία, τη σύγχρονη (δι)επιστημονική προσέγγιση, τον ακαδημαϊκό διάλογο και τη διάχυση των ερευνητικών/επιστημονικών πορισμάτων.

4. Διδακτικό έργο

4.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού;

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών έχει καταφέρει στη διάρκεια της λειτουργίας του να διαθέτει σήμερα, μέσα από διαδικασίες επιλογής με διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια, εξειδικευμένο διδακτικό προσωπικό όλων των βαθμίδων, που ανταπεξέρχεται πολύ ικανοποιητικά στις ανάγκες του Προγράμματος Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών στο πλαίσιο των γενικότερων στόχων του Τμήματος. Το υπάρχον διδακτικό δυναμικό αντιστοιχεί στον ακαδημαϊκό χαρακτήρα του Τμήματος και καλύπτει κατ' αρχήν τα μαθήματα της Ιστορίας και Θεωρίας του Θεάτρου (ελληνικού και ευρωπαϊκού) και της Δραματολογίας, αλλά και ένα μεγάλο εύρος ενδιαφερόντων και αντικειμένων άλλων συναφών ανθρωπιστικών σπουδών (Ιστορία, Ιστορία της Τέχνης, Ιστορία και Θεωρία Κινηματογράφου, Μουσικολογία). Οι διαθέσιμες ειδικότητες δεν ανταποκρίνονται προς το παρόν στη διδασκαλία μαθημάτων πρακτικής κατεύθυνσης (Σκηνοθεσία, Υποκριτική, Σκηνογραφία, Χορός, Πολιτισμική διαχείριση), τα οποία ανατίθενται σε διδάσκοντες Π.Δ. 407/80.

Η πραγματοποίηση εργασιών στο πλαίσιο αρκετών εξαμηνιαίων μαθημάτων και η συστηματική παρακολούθηση της εκπόνησής τους, η ενίσχυση της κριτικής αντιμετώπισης των αντικειμένων και η καταπολέμηση της στείρας απομνημόνευσης τόσο στη διάρκεια των παραδόσεων όσο και στον τρόπο οργάνωσης των προφορικών ή γραπτών εξετάσεων, η οργάνωση αρκετών μαθημάτων σε σεμιναριακούς κύκλους, η χρήση εποπτικών μέσων στη

διάρκεια της διδασκαλίας (power point, DVD, CD-Rom, H/Y, προβολή διαφανειών), η οργάνωση στοχοθετημένων επισκέψεων σε θεατρικούς, εκθεσιακούς, πολιτιστικούς χώρους, η ενίσχυση της πολλαπλούς βιβλιογραφίας, η πρόσκληση διακεκριμένων μελετητών για την προσφορά σεμιναριακών διαλέξεων στο πλαίσιο των παραδόσεων ορισμένων μαθημάτων, είναι στόχοι και, ταυτόχρονα, τρόποι του αξιοποιεί –μεμονωμένα ή, συνήθως, σε συνδυασμό μεταξύ τους— το διδακτικό προσωπικό όλων των βαθμίδων του ΤΘΣ, για την αποτελεσματικότερη καλλιέργεια θεατρικής παιδείας και τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου σπουδών, με διεθνή προσανατολισμό και επίκεντρο τα ελληνικά φαινόμενα, που αποτελούν πρωταρχικούς στόχους του Τμήματος.

Ωστόσο, προκειμένου το Τμήμα να κατοχυρώσει τη μελλοντική συνοχή του σε θέματα επιστημονικών, ερευνητικών και διδακτικών δραστηριοτήτων, να μπορέσει να συνεχίσει να πραγματοποιεί με επιτυχία και συνέπεια τους στόχους του και να βελτιώσει ακόμη περισσότερο τις επιδόσεις του στο πλαίσιο των εγχώριων και παγκόσμιων πολιτιστικών και θεατρικών εξελίξεων, κρίνονται ως αναγκαία μέτρα κατά την επόμενη τετραετία: α) Η προκήρυξη νέων θέσεων ΔΕΠ, ώστε να καλυφθούν αυτοτελώς νέες επιστημονικές κατευθύνσεις και αντικείμενα από ειδικευμένους επιστήμονες. β) Η σταδιακή μετατροπή των θέσεων Π.Δ. 407/80 σε θέσεις ΕΕΔΠ, εξέλιξη που θα δώσει στο Τμήμα τη δυνατότητα μεγαλύτερης σταθερότητας στον ετήσιο προγραμματισμό των μαθημάτων του και, στο τέλος της περιόδου, πλήρη αυτόρκεια. γ) Η πρόσληψη δύο υπαλλήλων της κατηγορίας ΕΤΕΠ ώστε να μπορούν να καλύψουν τις πολλαπλές ανάγκες καθ' όλη τη διάρκεια του ημερησίου προγράμματος διδασκαλίας, καθώς το Τμήμα διαθέτει εξοπλισμένο Εργαστήριο Πληροφορικής και ικανό αριθμό συστημάτων προβολής για τα μαθήματά του αλλά δεν υπάρχει τεχνικό προσωπικό για να τα υποστηρίξει με αποτέλεσμα συχνές βλάβες και φθορά του υλικού. (Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον «προγραμματισμό θέσεων για την επόμενη τετραετία» βλ. τον «Τετραετή Προγραμματισμό» του ΤΘΣ.)

4.2. Πώς κρίνετε την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας;³

Η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας κρίνεται πολύ ικανοποιητική από πλευράς των διδασκόντων. Από την πλευρά των φοιτητών η αξιολόγηση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της διδακτικής διαδικασίας βρίσκεται υπό οργάνωση και εξέλιξη, ώστε να υπάρξουν επιπλέον στοιχεία επί του θέματος. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί η έλλειψη συστηματικότητας εκ μέρους μιας σχετικά μεγάλης μερίδας φοιτητών στην παρακολούθηση των μαθημάτων, γεγονός που επηρεάζει τόσο την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας, καθώς διαρρηγνύεται η ομοιογένεια του ακροαματικού κοινού και η συνοχή και συνέχεια της εκπαιδευτικής συναλλαγής, όσο την ίδια την τελική επίδοση των φοιτητών, που στερούνται του βασικότερου διδακτικού «βοηθήματος», δηλαδή της ζωντανής επικοινωνίας τους με το διδάσκοντα και τους συμμαθητές και της αυτοπρόσωπης και κριτικής παρακολούθησης των παραδόσεων. Αν και ως λόγοι αυτής της ασταθούς, αν όχι εντελώς ελλιπούς παρακολούθησης προβάλλονται συνήθως από τους φοιτητές η υπερφόρτωση του διδακτικού προγράμματος με συνεχόμενα τρίωρα μαθήματα στη διάρκεια της εβδομάδας και οι πολλαπλές απαιτήσεις όλων των μαθημάτων, γεγονός που επιβάλλει την «επιλογή» ορισμένων (με βάση κριτήρια προσωπικών προτιμήσεων, επιστημονικών ενδιαφερόντων, χρονικών ευκολιών) και τη διακεκομμένη παρακολούθηση των περισσότερων, θεωρούμε ότι στην «αρνητική» αυτή στάση απέναντι στην εκπαιδευτική διαδικασία –η οποία, σημειώνουμε, δεν σχετίζεται με την ποιότητα του εκάστοτε διδακτικού έργου— συμβάλλουν επίσης παράγοντες που έχουν να κάνουν με τη γενικότερη δομή του εκπαιδευτικού συστήματος, όπως:

³ Συμπληρώστε, στην Ενότητα 11, τους Πίνακες 11-5.1 (για τα δύο τελευταία ακαδημαϊκά εξάμηνα), 11-5.2 (για τα δύο τελευταία ακαδημαϊκά εξάμηνα), 11-6.1, 11-6.2, 11-7.1 (για τα δύο τελευταία ακαδημαϊκά εξάμηνα) και 11-7.2. (για τα δύο τελευταία ακαδημαϊκά εξάμηνα)

- i) Το γεγονός ότι η εισαγωγή στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών αρκετών φοιτητών δεν υπήρξε μεταξύ των πρώτων τους επιλογών, με αποτέλεσμα τη μειωμένη και αβέβαιη διάθεση παρακολούθησης των μαθημάτων.
- ii) Η μεγάλη πιθανότητα οι φοιτητές να επιτύχουν –με την πρώτη φορά ή σε επόμενες— στις εξαμηνιαίες γραπτές ή προφορικές εξετάσεις των μαθημάτων, έστω και αν δεν έχουν παρακολουθήσει συστηματικά ή και καθόλου τις παραδόσεις, δεδομένου ότι η παρακολούθηση είναι προαιρετική και ο διδάσκων δεν έχει άλλη δυνατότητα (πέρα από την απαίτηση εκπόνησης εργασιών) να ελέγχει ανά τακτά διαστήματα και με διαφορετικούς τρόπους την πρόοδο τόσο των φοιτητών όσο και της ίδιας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- iii) Οι αβέβαιες επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων θεατρολόγων και η σε μεγάλο βαθμό αποσύνδεση της ακαδημαϊκής θεατρολογικής εκπαίδευσης από την επαγγελματική κατοχύρωση είναι παράγοντες που λειτουργούν αποθαρρυντικά για αρκετούς φοιτητές, στερώντας τους ένα βασικό «πρακτικής» φύσεως κίνητρο συστηματικής παρακολούθησης των μαθημάτων.
- iv) Η επαγγελματική μελλοντική αβεβαιότητα, που αναφέρθηκε παραπάνω, σε συνδυασμό με τη γενικότερη δυσχερή κοινωνικό-οικονομική συγκυρία, στρέφει πολλούς φοιτητές από πολύ νωρίς στον επαγγελματικό στίβο, σε εργασίες συχνά αποκλειστικής απασχόλησης, που δεν σχετίζονται συχνά με το αντικείμενο που σπουδάζουν και απορροφούν όλη τη ζωτική σωματική και πνευματική ενέργειά τους, υποβιβάζοντας τις ακαδημαϊκές σπουδές, στην καλύτερη περίπτωση, σε ενός είδους «πολυτέλεια», στη χειρότερη, σε ενός είδους «πάρεργο».

4.3. Πώς κρίνετε την οργάνωση και την εφαρμογή του διδακτικού έργου;

Ανταποκρινόμενη στους γενικούς και ειδικούς διδακτικούς στόχους του Τμήματος, η οργάνωση και η εφαρμογή του διδακτικού έργου κρίνεται ιδιαίτερα επιτυχής, διότι υπάρχει :

- Σαφήνεια στόχων και επιδιώξεων σε κάθε αντικείμενο διδασκαλίας.
- Ικανή υποδομή για την απρόσκοπτη οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου στις περισσότερες περιπτώσεις μαθημάτων.
- Πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των διοικητικών υπαλλήλων της Γραμματείας και της Βιβλιοθήκης, των διδασκόντων και των διδασκομένων.
- Ομαλή κατά γενικό κανόνα λειτουργία της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ωστόσο, με στόχο τη διασφάλιση των καλύτερων δυνατών συνθηκών διδασκαλίας, έρευνας, εργασίας αλλά και ανάπτυξης των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων των φοιτητών, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών, θεωρούνται αναγκαία: η βελτίωση της υλικοτεχνικής κατάστασης των υπαρχουσών αιθουσών διδασκαλίας (πίνακες, φωτισμός, στόρια κτλ.), η παραχώρηση και υλικοτεχνική διαμόρφωση αιθουσών σεμιναριακής διδασκαλίας, η παραχώρηση και διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου ο οποίος θα περιλαμβάνει ένα μικρό «θέατρο», χώρο δοκιμών, studio, βεστιάριο και χώρους αποθήκευσης η ανάπλαση και επέκταση της κτιριακής υποδομής του «Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών», το οποίο θα στεγαστεί στο κτίριο των παλαιών σφαγείων του Λυγουριού, που παραχωρήθηκε στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.

4.4. Πώς κρίνετε τα εκπαιδευτικά βοηθήματα;

Η επιλογή των εκπαιδευτικών βοηθημάτων εναπόκειται στην ευθύνη και την πρωτοβουλία του εκάστοτε διδάσκοντος, ο οποίος εγγυάται την επιστημονική σοβαρότητα και συνάφειά τους με το διδασκόμενο γνωστικό αντικείμενο. Κατά γενικό κανόνα, η ελληνική εκδοτική αγορά καλύπτει –ως ένα βαθμό— τις ανάγκες των εκπαιδευτικών βοηθημάτων. Αρκετοί είναι επίσης οι διδάσκοντες οι οποίοι παρέχουν στους φοιτητές υποστηρικτικό υλικό

μελέτης σε ηλεκτρονική μορφή, σε έντυπες σημειώσεις ή σε Φάκελο ο οποίος κρατείται στη Βιβλιοθήκη της Σχολής για επί τόπου μελέτη.

Την ίδια στιγμή, η Βιβλιοθήκη του ΤΘΣ, η οποία διευθύνεται από εκλεγμένο μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών καθώς και από δύο πτυχιούχους βιβλιοθηκονόμους, ενημερώνεται συνεχώς όσο το δυνατόν καλύτερα και έγκαιρα με εκπαιδευτικά βοηθήματα – πολλές φορές με περισσότερα του ενός αντίτυπα— ώστε οι φοιτητές να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν, σε συνδυασμό και με το/τα βασικό/ά εκπαιδευτικό/α βοηθήμα/βοηθήματα που τους παραχωρείται/ούνται, στις απαιτήσεις της ύλης των διδασκομένων μαθημάτων. Παράλληλα, για τη διευκόλυνση της βιβλιογραφικής ενημέρωσης διδασκόντων και φοιτητών και την προώθηση της θεατρολογικής έρευνας και επιστήμης, η Βιβλιοθήκη του ΤΘΣ εξοπλίζεται συνεχώς σε βιβλιακό υλικό, σε περιοδικά ελληνικά ξενόγλωσσα και ηλεκτρονικά, σε προγράμματα θεατρικών παραστάσεων, ψηφιοποιημένες συλλογές, αποκόμματα Τύπου, οπτικοακουστικό υλικό, βάσει καταλόγων βιβλιογραφίας και άλλου επιστημονικού-εκπαιδευτικού υλικού που προτείνει και καταθέτει ανά τακτά διαστήματα στις υπαλλήλους της Βιβλιοθήκης ο κάθε διδάσκων.

Γενικά, η χρήση και ο συνεχής εμπλουτισμός της βιβλιοθήκης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ποιότητας των θεατρικών σπουδών, σε συνδυασμό ή όχι με τη δυνατότητα διανομής δωρεάν συγγραμμάτων στους φοιτητές. Προς αυτή την κατεύθυνση κρίνονται αναγκαία:

- i) η επαυξημένη και αδιάλειπτη οικονομική υποστήριξη του Τμήματος για το συνεχή εμπλουτισμό της βιβλιοθήκης·
- ii) η αύξηση του προσωπικού της βιβλιοθήκης, η οποία, υπό τις παρούσες συνθήκες, δεν είναι ανοιχτή όλες τις ημέρες κατά τις απογευματινές ώρες·
- iii) η άμεση έναρξη λειτουργίας της Κεντρικής Βιβλιοθήκης της Φιλοσοφικής Σχολής, ώστε να εξασφαλιστεί χώρος για την τοποθέτηση πολλών νεώνητων βιβλίων, που φυλάσσονται ακόμη σε κιβώτια·
- iv) μετά την έναρξη λειτουργίας της Κεντρικής Βιβλιοθήκης κρίνει αναγκαία η διατήρηση του υπάρχοντος χώρου της Θεατρικής Βιβλιοθήκης και η λειτουργία του ως χώρου οργάνωσης και φύλαξης των πολλών θεατρικών αρχείων που διαθέτει το Τμήμα.

4.5. Πώς κρίνετε τα διαθέσιμα μέσα και υποδομές;

Το Τμήμα διαθέτει ικανά μέσα και υποδομές για την πραγματοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και επιστημονικών δραστηριοτήτων διδασκόντων και διδασκομένων. Αρκετές αίθουσες διδασκαλίας είναι εξοπλισμένες με υλικοτεχνικό και τεχνολογικό εξοπλισμό, προσφάτως διαμορφώθηκαν και προσφέρθηκαν προς χρήση εργαστήριο πληροφορικής, αίθουσα πολυμέσων και αίθουσα συνεδριάσεων/διαλέξεων (βλ. και παρακάτω, υποενότητα 4.6.), αρκετοί διδάσκοντες έχουν ατομικούς χώρους εργασίας και υποδοχής φοιτητών, η Βιβλιοθήκη προσφέρει ικανό αριθμό θέσεων εργασίας και χρήσης Η/Υ.

Ωστόσο, για τη διευκόλυνση του έργου της διδασκαλίας και της έρευνας, θα πρέπει να συντηρηθούν οι νέοι εξοπλισμένοι χώροι του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών (Εργαστήριο πληροφορικής, αίθουσα πολυμέσων, αίθουσα συνεδριάσεων) και να υπάρξει ανάλογη υποστήριξη από ειδικό τεχνικό προσωπικό. Με στόχο επίσης τη διασφάλιση των καλύτερων δυνατών συνθηκών διδασκαλίας, έρευνας, εργασίας αλλά και ανάπτυξης των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων των φοιτητών, θεωρούνται αναγκαία τα κάτωθι (βλ. και παραπάνω, υποενότητα 4.3.):

I. Βελτίωση της κατάστασης των υπάρχουσών αιθουσών διδασκαλίας (πίνακες, φωτισμός, στόρια κτλ.).

II. Παραχώρηση και διαμόρφωση τριών αιθουσών σεμιναριακής διδασκαλίας 25-30 ατόμων, με πλήρη οπτικο-ακουστικό εξοπλισμό.

III. Ανάπλαση και επέκταση της κτιριακής υποδομής του «Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών», το οποίο θα στεγαστεί στο κτίριο των παλαιών σφαγείων του Λυγουριού, που παραχωρήθηκε στο ΤΘΣ, και το οποίο θα φιλοξενεί το θερινό κύκλο εντατικών μαθημάτων με αντικείμενο τη μελέτη παραστάσεων αρχαίου δράματος, που απευθύνεται σε μεταπτυχιακούς φοιτητές από όλη την Ευρώπη.

IV. Παραχώρηση και διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου 150-200 τ.μ. για τις παράλληλες δράσεις του μαθήματος της «Θεατρικής αγωγής», ένα studio-«εργαστήριο», ασκητήριο» (για τις δοκιμές, ασκήσεις κίνησης-χορού, εικαστικών-σκηνογραφικών δράσεων, μουσικών δοκιμών κ.ά., απαραίτητων στη σκηνική- πρακτική εξάσκηση και προετοιμασία). Ο χώρος αυτός μπορεί να μετατρέπεται, όποτε είναι επιθυμητό, σε μικρό «θέατρο», εξυπηρετώντας και άλλες σχετικές ανάγκες μαθημάτων του τμήματος (π.χ. υποκριτική, σκηνοθεσία, σκηνογραφία ή μουσικό εργαστήριο). Μπορεί επίσης να καλύπτει σε κάποιο βαθμό και ανάλογες ανάγκες άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ. Ο παραπάνω χώρος μπορεί να φιλοξενεί, ως studio 70-80 άτομα και ως θέατρο έως 65 άτομα. (Βλ. πιο αναλυτικά τον Τετραετή Προγραμματισμό του ΤΘΣ).

V. Παραχώρηση και διαμόρφωση γραφείων, ώστε ο κάθε διδάσκων να έχει έναν ατομικό χώρο εργασίας και υποδοχής των φοιτητών.

4.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών;

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, μετά την αναμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (2003-2007), αξιοποιεί σε μεγάλο βαθμό τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, επιτυγχάνοντας τη(ν):

- i) Σταδιακή εξοικείωση των φοιτητών με τις νέες τεχνολογίες, στόχος που επιτυγχάνεται με την εισαγωγή και διδασκαλία από εξειδικευμένο προσωπικό ειδικών μαθημάτων πληροφορικής (επεξεργασίας κειμένου, δημιουργίας αρχείου, βάσεων δεδομένων, εισόδου στο διαδίκτυο)·
- ii) Δημιουργία εξοπλισμένων χώρων (και με τη συνδρομή της αναβάθμισης της υλικοτεχνικής υποδομής)·
- iii) Επέκταση των θέσεων χρηστών Η/Υ· iv) την έναρξη χρήσης και βαθμιαίας επέκτασης ηλεκτρονικών εποπτικών μέσων στη διδασκαλία (DVD - on line εκπαίδευση) των μαθημάτων του ΤΘΣ, των οποίων η φύση ευνοεί και επιτάσσει ιδιαίτερες αυτές τις εφαρμογές·
- iv) Ανάπτυξη της ιστοσελίδας του ΤΘΣ· vi) το βαθμιαίο εκσυγχρονισμό της γραμματείας του Τμήματος·
- v) Ανάπτυξη πυλών ανά θεματική κατηγορία και την πιλοτική προσαρμογή ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού (π.χ. μεταγραφή βιβλίων σε CD-ROM)· viii) την ενίσχυση του θεσμού της πολλαπλής βιβλιογραφίας στη μαθησιακή πράξη, με την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρει το διαδίκτυο (σε συνδυασμό με την άσκηση-αναζήτηση).

Επιπρόσθετα, με την οικονομική στήριξη του Προγράμματος Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Σπουδών δημιουργήθηκαν τρεις νέοι εξοπλισμένοι χώροι του ΤΘΣ: Εργαστήριο πληροφορικής (17-20 θέσεων), αίθουσα πολυμέσων (50-55 περίπου θέσεων) και αίθουσα συνεδριάσεων/διαλέξεων (20-35 θέσεων).

4.7. Πώς κρίνετε την αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και τη μεταξύ τους συνεργασία;

Η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων κρίνεται πολύ ικανοποιητική από διδάσκοντες και φοιτητές, όπως εξίσου ικανοποιητική και αποτελεσματική κρίνεται η μεταξύ τους συνεργασία, με τους περιορισμούς που περιγράφονται παραπάνω (υποενότητα 4.2.).

4.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα;

Η σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα θεωρείται ικανοποιητική, δεδομένου ότι οι περισσότεροι διδάσκοντες διαθέτουν την πείρα να συνδυάζουν τη διδασκαλία τους με αντικείμενα των προσωπικών τους ερευνών ώστε να ενισχύεται και να διευρύνεται η επιστημονική υποδομή και η κριτική σκέψη των φοιτητών. Ειδικά σε επίπεδο Μεταπτυχιακών Σπουδών, η διδασκαλία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα ερευνητικά ζητούμενα του εκάστοτε αντικειμένου, ενώ αρκετοί είναι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που συμμετέχουν επ' αμοιβή στις ερευνητικές δραστηριότητες και τα ερευνητικά προγράμματα του Τμήματος (βλ. παρακάτω, Ενότητα 5).

4.9. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο;

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών συμβάλλει ενεργά στην προβολή της εθνικής θεατρικής κληρονομιάς από την αρχαιότητα έως σήμερα στο εξωτερικό και στο εσωτερικό με συνέδρια, επιστημονικές ανταλλαγές και επαφές με άλλα θεατρολογικά κέντρα, έκδοση επιστημονικού περιοδικού και τρέχουσας σχολιασμένης βιβλιογραφίας, εκθέσεις, διαλέξεις-διαδίδει σε δημόσια μαθήματα τα νεότερα πορίσματα της σχετικής έρευνας, συνεργάζεται με εκπαιδευτικά-ερευνητικά-πολιτιστικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού για την προώθηση επιστημονικών στόχων, επιδιώκει την αύξηση των ερευνητικών υποτροφιών για θεατρικές σπουδές στο εσωτερικό και στο εξωτερικό (του Ι.Κ.Υ. και άλλων κληροδοτημάτων), συγκροτεί μια σύγχρονη θεατρική βιβλιοθήκη καθώς και ένα αρχείο διαφανειών και video-ταινιών, παρέχει επιστημονικές πληροφορίες για τους ενδιαφερομένους και συμβάλλει με κάθε τρόπο στην επιμόρφωση των πρακτικών του θεάτρου.

Ειδικότερα, οι άξονες βάσει των οποίων αναπτύσσεται η συνεργασία του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο, είναι οι παρακάτω:

- i). Έκδοση επιστημονικού περιοδικού και τρέχουσας σχολιασμένης βιβλιογραφίας, καθώς και ειδικών εκδόσεων.
- ii). Διοργάνωση εκθέσεων και διαλέξεων.
- iii). Διοργάνωση ημερίδων, ειδικών θεματικών συμποσίων, πανελληνίων και διεθνών συνεδρίων, δημιουργία επιστημονικών ανταλλαγών και επαφών με άλλα θεατρολογικά κέντρα (π.χ. Κέντρο Σημειολογίας του Θεάτρου).
- iv). Συνεργασία με το Θεατρικό Μουσείο, το Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου, το Κέντρο Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος «Δεσμοί», το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, το Μουσείο Μπενάκη, και άλλους συναφείς οργανισμούς για την προώθηση ερευνητικών στόχων.

ν). Συνεργασία με επιστημονικούς και πολιτιστικούς φορείς /εργοδότες που ανήκουν στο δημόσιο, στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, στον ιδιωτικό τομέα καθώς και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, με στόχο την υλοποίηση του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών (Ελληνικό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, Φεστιβάλ Αθηνών, Θέατρο Τέχνης, Δέσμη Εκδοτική Α.Ε., Εθνική Λυρική Σκηνή, Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών, Εθνικό Θέατρο, Αμφι-Θέατρο, Εταιρεία Τηλεοπτικών Παραγωγών, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. κ.ά.).

νι). Πραγματοποίηση στο Λυγουριό, με τη συνεργασία του Δήμου Ασκληπείου και του Ελληνικού Φεστιβάλ, του θερινού κύκλου εντατικών μαθημάτων με αντικείμενο τη μελέτη παραστάσεων του αρχαίου δράματος που απευθύνεται σε μεταπτυχιακούς φοιτητές από όλη την Ευρώπη και διοργανώνεται από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος με χρηματοδότηση του προγράμματος Socrates/Erasmus. Τα μαθήματα διεξάγονται στο Πνευματικό Κέντρο του ναού του Αγίου Βασιλείου, το οποίο έχει παραχωρήσει ο Δήμος Ασκληπείου, στο πλαίσιο ευρύτερης συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Αθηνών που έχει ξεκινήσει τα τελευταία χρόνια και αποσκοπεί στη δημιουργία «Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών». Το εργαστήριο αυτό θα στεγαστεί στο κτίριο των παλαιών σφαγείων του Λυγουριού, το οποίο παραχωρήθηκε στο ΤΘΣ, και βρίσκεται σε φάση τελικής προετοιμασίας. Στόχος και επιθυμία, τόσο του Δικτύου όσο και του Δήμου Ασκληπείου και του Ελληνικού Φεστιβάλ, είναι να καθιερωθούν τα εντατικά αυτά μαθήματα στο Λυγουριό ως ένας μόνιμος θεσμός που θα πραγματοποιείται κάθε χρόνο συμβάλλοντας στην εδραίωση της συνεργασίας του ΤΘΣ του Παν/μίου Αθηνών με το Δήμο Ασκληπείου.

4.10. Πώς κρίνετε την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;⁴

Σε ό,τι αφορά αρχικά τους φοιτητές, το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών συμμετέχει ενεργά στο Πρόγραμμα ERASMUS με δέκα οκτώ (18) διμερείς συμφωνίες των μελών Δ.Ε.Π. του, οι οποίες καλύπτουν συνολικά 13 χώρες (Ιταλία, Γαλλία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γερμανία, Κύπρος, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία και Τσεχία). Στο πλαίσιο των συμφωνιών αυτών δύνανται να μετακινηθούν 32 φοιτητές της επί 248 συνολικά μήνες κατ' έτος. Από τα διαθέσιμα στοιχεία για την περίοδο 2000-2007 διαπιστώνεται ότι ήρθαν στο Τμήμα 34 φοιτητές από ευρωπαϊκά πανεπιστήμια ενώ 75 φοιτητές του Τμήματος επωφελήθηκαν του Προγράμματος. Τα μεγέθη αυτά, συνεκτιμώμενα με το σχετικά χαμηλό αριθμό εισακτέων του Τμήματος, κρίνονται αρκετά ικανοποιητικά.

Σε ό,τι αφορά το διδακτικό προσωπικό, η εξαιρετική κινητικότητά του στη μεγάλη πλειονότητά του στοιχειοθετείται με βάση τα εξής δεδομένα:

- i) Πολλά είναι τα μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ, τα οποία μετακινούνται σε πανεπιστήμια του εξωτερικού (Ευρώπη και Αμερική), κυρίως κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών αδειών τους, για την πραγματοποίηση διαλέξεων και σεμιναριακών μαθημάτων.
- ii) Αρκετά μέλη ΔΕΠ, ιδίως των υψηλότερων βαθμίδων, συμμετέχουν στη σύνθεση εκλεκτορικών σωμάτων και στην επίβλεψη διδακτορικών διατριβών άλλων Πανεπιστημίων, όπως επίσης συμμετέχουν στη σύνθεση της προσωρινής Γενικής Συνέλευσης άλλων πανεπιστημιακών Τμημάτων.
- iii) Πολλά μέλη ΔΕΠ όλων των βαθμίδων συμμετέχουν με σταθερή συχνότητα σε Διεθνή Συνέδρια και Συμπόσια, που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό ή στην Ελλάδα.

⁴ Συμπληρώστε, στην Ενότητα 11, τον Πίνακα 11-8

Ενδεικτικά, κατά το διάστημα **2003-2007** τα μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ πραγματοποίησαν τις εξής μετακινήσεις, στο πλαίσιο των επιστημονικών-ερευνητικών-εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων τους:

Βάλτερ ΠΟΥΧΝΕΡ

- Χειμερινό εξάμηνο 2002-03: Πανεπιστήμιο της Βιέννης - Institut für Theaterwissenschaft, μία παράδοση με θέμα «Problemaspekte der Antikenrezeption» και μία άσκηση με θέμα «Quantitative Untersuchungsmethoden in der klassizistischen Dramaturgie».
- 2003: Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, διάλεξη με θέμα «Η ελληνικό μυθολογία στο νεοελληνικό δράμα» - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, διάλεξη με θέμα «Ο Κωστής Παλαμάς και το θέατρο» - Πανεπιστήμιο Κύπρου, διάλεξη με θέμα «Η Τρισεύγενη του Παλάμα».
- Χειμερινό εξάμηνο 2003-04: Πανεπιστήμιο της Βιέννης - Institut für Theaterwissenschaft, μία παράδοση με θέμα «Überblick zur Theatergeschichte Südosteuropas» και μία παράδοση με θέμα «Ausgewählte Kapitel zum Jesuitentheater im mediterranen Raum».
- 2004: Πανεπιστήμιο Πατρών, διάλεξη με θέμα «Απηχίσεις του Μαουτχάουζεν σε δραματικά έργα του Ι. Καμπανέλλη».
- Χειμερινό εξάμηνο 2004-05: Πανεπιστήμιο της Βιέννης - Institut für Theaterwissenschaft, μία παράδοση με θέμα «Formen des Puppen- und Schattentheaters in Südosteuropa», μία παράδοση με θέμα «Zum Unbehagen an der Theatersemiotik im Lichte rezenter Bühnenpraxis».
- 2005: Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, διάλεξη με θέμα «Η επιστημονική Θεατρολογία στην Ελλάδα».
- Χειμερινό εξάμηνο 2005-06: Πανεπιστήμιο της Βιέννης - Institut für Theaterwissenschaft, μία παράδοση με θέμα «Kreuzfahrerstaat Zypern – eine mittelalterliche Theaterprovinz?», μία παράδοση με θέμα «Theatergeschichtsschreibung nach dem Evolutionismus und Formalismus».
- 2006: Πανεπιστήμιο Πατρών, διάλεξη με θέμα «Ένας Κεφαλονίτης στην Κωνσταντινούπολη: Γλωσσικές σάτιρες σε ανέκδοτα και προσφάτως εκδεδομένα δραματικά κείμενα του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα».
- 2007: Πανεπιστήμιο της Γεωργίας στην Τιφλίδα, διάλεξη με θέμα «Η *Μήδεια* του Franz Grillparzer (1821) στη μετάφραση του Κωνσταντίνου Χατζόπουλου (1915, 1927)».

Νάσος ΒΑΓΕΝΑΣ

- Το 2003 παράδοση μαθημάτων και διάλεξη στο Πανεπιστήμιο της Κατάνια (Ιταλία) καθώς και παράδοση μαθημάτων στο Πανεπιστήμιο Ca' Foscari της Βενετίας (Ιταλία).

Σάββας ΓΩΓΟΣ

- Ετήσια διδασκαλία σεμιναρίου στη Σχολή Κλασικής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης, του οποίου ο καθηγητής είναι διδάκτωρ και υφηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας.

Πλάτων ΜΑΥΡΟΜΟΥΣΤΑΚΟΣ

- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού*

- Δράματος* στην ετήσια συνάντηση της Συντονιστικής Επιτροπής του, Αθήνα, 11 & 12 Ιανουαρίου 2003.
- «Ancient Greek Comedy on Modern Greek Stage»: εισήγηση με προβολή διαφανειών στο διεθνές συμπόσιο «Rebel Women: Staging Ancient Greek Drama Today», που διοργανώθηκε στο Samuel Beckett Theatre, Trinity College, School of Drama, Δουβλίνο, 8 Μαρτίου 2003.
 - «Post War Greek Festivals of Ancient Drama» στο συμπόσιο «Festival Culture in Global Perspective», που διοργανώθηκε από την ομάδα έρευνας «Theatrical Event», της Διεθνούς Ομοσπονδίας Θεατρικής Έρευνας (IFTR - International Federation of Theatre Research) στο Πανεπιστήμιο του Erlangen, 16 Ιουνίου 2003.
 - Παρουσίαση του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος 7 Ιουλίου 2003.
 - «Ancient Drama and Theatrical Space»: σεμινάριο με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος 10 Ιουλίου 2003.
 - «Who are we to ridicule these men?»: σεμινάριο με προβολή μαγνητοσκοπημένων αποσπασμάτων από παραστάσεις αρχαίου δράματος στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος 16 Ιουλίου 2003.
 - «Το Θέατρο San Giacomo της Κέρκυρας», ανακοίνωση στο Διήμερο Λόγου με θέμα: «Το Επτανησιακό Θέατρο του 18^{ου}-19^{ου} αιώνα» στο πλαίσιο των Γιορτών Λόγου και Τέχνης, στη Λευκάδα, 8 Αυγούστου 2003.
 - Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην ετήσια συνάντηση της Συντονιστικής Επιτροπής του, Κοίμπρα, 21 & 22 Φεβρουαρίου 2004.
 - Παρουσίαση του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος 21 Ιουνίου 2004.
 - «Karolos Koun and Ancient Drama», σεμινάριο με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος 25 Ιουνίου 2004.
 - «Performance Space», *Forum on Theatre Space and Chorus* με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama, στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού*

Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, Επίδαυρος 25 Ιουνίου 2004.

- Συμμετοχή στο συνέδριο «Aristophanes upstairs and downstairs» που διοργάνωσε το Archive of Performances of Ancient Greek and Roman Drama, Οξφόρδη, 16-18 Σεπτεμβρίου 2004.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην 7^η ετήσια Συνάντηση των Μελών του, Μίλτον Κέϊνς, Αγγλία, 18 & 19 Σεπτεμβρίου 2004.
- Πρόσκληση από το J. Paul Getty Museum για συμμετοχή στην κατάρτιση του προγραμματισμού του ως Theatre Consultant, Λος Άντζελες, 21-24 Οκτωβρίου 2004.
- Συμμετοχή στο συνέδριο «Challenging the Frames» που διοργάνωσε το *European Ligue of the Institutes of Arts (ELIA)*. Παρουσίαση του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* με προβολή διαφανειών στο συμπόσιο Culture, Curriculum and Quality – Challenging the Frames of tradition and Innovation, Λουκέρνη, Ελβετία 4 Νοεμβρίου 2004.
- Συμμετοχή και συντονισμός της συζήτησης για τη μετάφραση της σύγχρονης ελληνικής δραματουργίας που διοργάνωσε το Atelier Européen de la Traduction, της Εθνικής Σκηνής της Ορλεάνης (Scène Nationale d'Orléans), στην Αθήνα, Ινστιτούτο Θερβάντες, Ινστιτούτο Γκαίτε και Θέατρο Στοά, Αθήνα 1-2 Δεκεμβρίου 2004.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην ετήσια συνάντηση της Συντονιστικής Επιτροπής του, Άμστερνταμ, 25 & 27 Φεβρουαρίου 2005.
- Συμμετοχή στην ευρωπαϊκή συνάντηση μετάφρασης που διοργάνωσε το Atelier Européen de la Traduction (Scène Nationale d'Orléans) στην Ορλεάνη, Γαλλία, 1-3 Απριλίου 2005.
- «Από το Σαλόνι στην Αυλή. Μια περιήγηση στον χώρο της νεοελληνικής δραματουργίας»: διάλεξη που διοργανώθηκε από το Λυσιίπειο Πνευματικό Κέντρο και τον Σύνδεσμο Φιλολόγων Κορινθίας, Κόρινθος, 9 Απριλίου 2005.
- Συμμετοχή με εισήγηση στην ομάδα εργασίας «Innovation Inspired by Tradition» της δράσης Inter Artes του *European Ligue of the Institutes of Arts (ELIA)*, Σόφια, Βουλγαρία, 3-5 Ιουνίου 2005.
- «Who are we to ridicule these men?»: σεμινάριο με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama, στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος 13 Ιουλίου 2005.
- «Hard Data – Tricky Numbers: Quantitative research and some comparative results concerning modern productions of ancient drama», σε συνεργασία με τον Herman Altena (University of Utrecht): εισήγηση στο 1^ο Διεθνές Θεατρολογικό Συνέδριο με τίτλο «Θέατρο και Θεατρικές σπουδές στον 21^ο αιώνα», που διοργάνωσε το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στην Αθήνα, 28 Σεπτεμβρίου – 1 Οκτωβρίου 2005.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην ετήσια συνάντηση της Συντονιστικής Επιτροπής του, Πανεπιστήμιο της Κοϊμπρα, Πορτογαλία, 21-22 Ιανουαρίου 2006.

- Εισαγωγική Ομιλία στο 1ο Διεθνές Μεταπτυχιακό Σεμινάριο που διοργανώθηκε από την Ακαδημία Επιστημών και το Πανεπιστήμιο της Πράγας, Villa Lana, Πράγα, 2-4 Δεκεμβρίου 2005.
- «Σκόρπιες σκέψεις για τη φωτογραφία του Θεάτρου»: εισαγωγική ομιλία για την έκθεση θεατρικών φωτογραφιών του Δημήτρη Χαρισιάδη, Παπαστράτειο Πνευματικό Κέντρο Αγρινίου, 7 Ιουνίου 2006.
- Εισήγηση – παρουσίαση των δραστηριοτήτων του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama, στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος, 3 Ιουλίου 2006.
- «Greek spaces, images and views: We and the ancients»: σεμινάριο με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama, στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος, 5 Ιουλίου 2006.
- «Monumental Space / Monumental Text: Ancient Drama and Performance Design»: εισήγηση στο 15th World Congress που διοργάνωσε η διεθνής ένωση θεατρολόγων International Federation for Theatre Research FIRT/IFTR, (Panel Session 24: Ancient Greek Drama and Modern Performance, 8 Αυγούστου 2006) στο Ελσίνκι, Φινλανδία, 7-12 Αυγούστου 2006.
- «Skene V/s Scena: producing ancient drama and reshaping performance space»: εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο με τίτλο «Close Relations. The Spaces of Greek and Roman Drama», που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο της Μελβούρνης (University of Melbourne) στην Αυστραλία, Μελβούρνη, 19-23 Σεπτεμβρίου 2006.
- «Ghosts and Gods: Ibsen, Tragic Actors and Modern Tragedies in Contemporary Greek Theatre»: εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο με τίτλο «Global Ibsen. Performing Ibsen all over the World», που διοργάνωσε το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο και η Ακαδημία Τεχνών του Βερολίνου (Freie Universität Berlin, Institut für Theaterwissenschaft – Akademie der Künste) στη Γερμανία, Βερολίνο, 28 Σεπτεμβρίου – 1 Οκτωβρίου 2006.
- Συμμετοχή (Chair στην Session A: «Questions of Gender») στο Διεθνές Συνέδριο με τίτλο «Interrogating Antigone», που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο του Δουβλίνου, (Trinity College Dublin, Samuel Beckett Centre - School of Drama Film and Music – Centre of Gender and Women Studies) στην Ιρλανδία, 6 & 7 Οκτωβρίου 2006.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην 9^η ετήσια Ολομέλεια - Συνάντηση των Μελών του, Δουβλίνο, 7 & 8 Οκτωβρίου 2006.
- «Observing Birds: Media and the documentation of the Performance History of Ancient Drama»: εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο «Theater und Medien VIII Internationaler Kongress der Gesellschaft für Theaterwissenschaft», που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο του Ερλάνγκεν (Friedrich-Alexander Universität Erlangen-Nürnberg – Institut für Theater- und Medienwissenschaft) στη Γερμανία, 12-15 Οκτωβρίου 2006.
- «The Art Theatre of Karolos Koun and Modern Greek Theatre Practice», σεμιναριακό μάθημα με πρόσκληση από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Μπρνό (Masaryk University Brno), Μπρνό, Τσεχία, 8 Δεκεμβρίου 2006.

- «The Art Theatre of Karolos Koun and Modern Greek Theatre Practice»: σεμιναρικό μάθημα με πρόσκληση από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Πράγας (Karlowe Universitě V Praze), Πράγα, Τσεχία, 11 Δεκεμβρίου 2006.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην 9^η ετήσια Ολομέλεια - Συνάντηση των Μελών του, Γάνδη, 21-23 Σεπτεμβρίου 2006.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιο προγραμματισμό των δραστηριοτήτων του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην συνεδρίαση της Συντονιστικής Επιτροπής του, στο Friedrich-Alexander Universität Erlangen-Nürnberg – Institut für Theater- und Medienwissenschaft, Γερμανία, 2 & 3 Φεβρουαρίου 2007.
- «Die Orestie auf der Bühne. Marksteinen einer Europäischen Aufführungsgeschichte»: ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο «Antike Tragödie Heute», που διοργανώθηκε από το Deutsches Theater και το Freie Universität Berlin, Institut für Theaterwissenschaft, στο Βερολίνο, Γερμανία, 3 & 4 Μαρτίου 2007.
- «Spectateurs de “notre” passé: représentations des drames antiques en Grèce du 19ème siècle»: σεμιναρικό μάθημα στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα με πρόσκληση από το Τμήμα Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας στην École Des Hautes Études en Sciences Sociales, Παρίσι, Γαλλία 6 Μαρτίου 2007.
- «The European Network of Research and Documentation of Performances of Ancient Greek Drama», στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων «Exploring European Identities/Ideologies by Means of (Re)Presentations of Ancient Greek Drama», στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, που πραγματοποιήθηκε στο Δήμο Ασκληπιείου Επιδαύρου, 2 Ιουλίου 2007.
- «Ancient drama and theatrical space»: διδασκαλία και σεμιναρική άσκηση στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων «Exploring European Identities/Ideologies by Means of (Re)Presentations of Ancient Greek Drama», στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, που πραγματοποιήθηκε στο Δήμο Ασκληπιείου Επιδαύρου, 6 Ιουλίου 2007.
- «Performance analysis»: διδασκαλία και σεμιναρική άσκηση στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων «Exploring European Identities/Ideologies by Means of (Re)Presentations of Ancient Greek Drama», στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, που πραγματοποιήθηκε στο Δήμο Ασκληπιείου Επιδαύρου, 11 Ιουλίου 2007.
- Παρουσίαση και συντονισμός της συζήτησης με τους Peter Stein, Tony Harrison και Βασίλη Παπαβασιλείου, εισηγητές στο «Epidaurus Work-in-progress Forum», στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, που πραγματοποιήθηκε στην Επίδαυρο, 15, 16 & 17 Ιουλίου 2007.
- «Il European Network of Research and Documentation of Performances of Ancient Greek Drama e il Seminario Intenso Internazionale di Epidaurò»: διάλεξη – συζήτηση μετά από πρόσκληση του Τμήματος Κλασικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Παβίας (Università di Pavia), 18 Οκτωβρίου 2007.
- Εισήγηση και διεύθυνση στρογγυλής τράπεζας στο Διεθνές Συνέδριο «9th ELIA Conference: Art Engagement and Education», που διοργάνωσε το ευρωπαϊκό δίκτυο European League of the Institutes of the Arts (ELIA) Γάνδη, Βέλγιο, 25-28 Οκτωβρίου 2007.
- Διδασκαλία στο πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης για

το χειμερινό εξάμηνο 2007-2008. Μαθήματα: 1. «Ανάλυση Παράστασης», 2. «Παραστάσεις αρχαίου δράματος και σκηνικός χώρος». Οκτώβριος – Νοέμβριος 2007 & Ιανουάριος 2008.

- «Μαριβώ και Γαλλική Κωμωδία»: διδασκαλία στο πρόγραμμα σεμιναρίων που οργάνωσε η σκηνοθέτις Νικαίτη Κοντούρη στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, 26 Νοεμβρίου 2007.

Αννα ΤΑΜΠΙΑΚΗ

- 3-10 Αυγούστου 2003, Los Angeles: « Transferts/emprunts culturels dans l'acte de traduire: Les Lumières sud-orientales face à l'enjeu de l'occidentalisation », Συμμετοχή στο Στρογγυλό Τραπέζι «Europanisation et/ou multiculturalisme dans les Balkans (à partir du XVIIIe siècle)», *Eleventh International Congress on the Enlightenment/ Onzième Congrès International des Lumières* (Los Angeles, 3-10 août 2003).
- «Modernité et émergence des canons littéraires et dramatiques: La *Poétique* (*Grammatika*) de Constantin Oeconomos », Colloque International *Transferts culturels / osmose, divergences et convergences dans les traditions et les canons littéraires et dramatiques du Sud-Est européen (XVIIIe-XXe siècles)*, (Athènes, FNRS, Salle des Séminaires, 31 octobre - 1er novembre 2003) / International Colloquium *Cultural transfer and osmosis, divergence and convergence in literary canons and in literary and theatrical traditions in Southeast Europe (18th –20th centuries)*, (Athens, NHRF, Seminar Room, October 31st - November 1st 2003). Συνεργασία του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών με το «Σεμινάριο Συγκριτικής Γραμματολογίας και Ιστορίας των Ιδεών» που λειτουργεί στο Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών του ΕΙΕ και την «Ερευνητική Επιτροπή για την Ανατολική και Νοτιο-ανατολική Ευρώπη» (Research Committee on Eastern and South-Eastern Europe) της «Διεθνούς Εταιρείας Συγκριτικής Φιλολογίας» (AILC/ICLA). Διοργάνωση της συνάντησης. Πρόεδρος της Ο.Ε
- 4-5 Νοεμβρίου 2004, Department for Comparative Literature, Eötvös Lörand University, Budapest: « Stéréotypes de l'autre dans la littérature grecque moderne jusqu'à la fin du XVIIIe siècle. Quelques exemples d'analyse », *East-European Images of the Self and the Other: Ethnic, National and Gender Stereotypes in Literature and Literary Studies of Eastern Europe*.
- «Στα όρια της αφηγηματικής ουτοπίας: το 'παιδαγωγικό – φιλοσοφικό' ταξίδι και η πρόσληψή του από τον ελληνικό Διαφωτισμό», Διεθνές Συνέδριο *Ουτοπικές θεωρίες και κοινωνικά κινήματα στην Ευρώπη από τον 18ο ως τον 20ό αιώνα* / Colloque International *Théories utopiques et mouvements sociaux en Europe du XVIIIe au XXe siècles* (19-21 Νοεμβρίου 2004), Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Τομέας Ιστορίας του Γαλλικού Πολιτισμού· Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών· Γαλλική Πρεσβεία, Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών. Συμμετοχή στην Επ. Επιτροπή του Συμποσίου.
- «... 'έγραφα κατα τοξ κανόνας τές τραγωδικές τέχνης' : η Ελισάβετ Μουτζάν-Μαρτινέγκου ως δραματουργός», Επιστημονική Ημερίδα *Αφιέρωμα στην Ελισάβετ Μουτζάν-Μαρτινέγκου*, Πλατύφορος (Ζάκυνθος, Μουσείο Ζακύνθου, Κυριακή 20 Μαρτίου 2005).
- « La réception et ses métamorphoses; l'exemple grec moderne », ανακοίνωση στο Α' Διεθνές Συνέδριο του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών «Θέατρο και θεατρικές σπουδές στο κατώφλι του 21ου αιώνα» / *First International Conference 'Theatre and Theatre Studies in the 21st Century' – Premier Congrès International «Théâtre et études théâtrales au seuil du 21ème siècle*», Αθήνα Πανεπιστήμιο Αθηνών, 28 Σεπτ. 1 Οκτ. 2005. Συμμετοχή στην Οργανωτική Επιτροπή (Γενική Γραμματεύς).
- «Ο Πλάτων Πετριδής ως μεταφραστής: ιδεολογικά και αισθητικά ρεύματα στα Επτάνησα», ανακοίνωση στο 96. *Η' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο* (Χώρα Κυθήρων

- 21-25 Μαΐου 2006) / *VIIIth International Panionian Conference* (Chora of Kythera, 21-25 May 2006).
- 2-4 Ιουνίου 2006, Βουκουρέστι, Παν/μιο Βουκουρεστίου: «Πρώιμη πρόσληψη του *Δον Κιχώτη* στην ελληνική παιδεία. Η συμβολή των Φαναριωτών», Τρίτο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών: *Ο ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην εποχή του Διαφωτισμού και στον εικοστό αιώνα* (Βουκουρέστι, 2-4 Ιουνίου 2006) / *Al Treilea Congres Paneuropean al Societatii Europene de Studii Neoeleene: Lumea greaca între epoca Luminilor și secolul XX* (București, 2-4 iunie 2006).
 - « La conjoncture historique et ses spécificités locales », *Colloque «Quelques aspects de la culture francophone en Roumanie et en Grèce»*, organisé avec l'appui du Ministère des Affaires Étrangères de Roumanie à l'occasion du Sommet de la Francophonie qui se tiendra à Bucarest (Athènes, 26 septembre 2006, Amphithéâtre 'Ioannis Drakopoulos'), Ambassade de Roumanie en Grèce – Union Scientifique Franco-hellénique.
 - «Προετοιμασία των θεατρολόγων για την επαγγελματική τους αποκατάσταση: η εμπειρία της Πρακτικής Άσκησης», Ημερίδα που διοργάνωσε το Γραφείο Διασύνδεσης Πανεπιστημίου Πελοποννήσου: «Τμήμα Θεατρικών Σπουδών – Εκπαιδευτικές και Επαγγελματικές Δυνατότητες των φοιτητών» (Ναύπλιο, 23 Νοεμβρίου 2006, Αίθουσα «Λήδα Τασοπούλου»).
 - 19-20 Μαΐου 2007, Παν/μιο Πελοποννήσου, Ναύπλιο: Δημερίδα «Το θέατρο ΣΤΟΑ: 36 χρόνια προσφοράς. Η συμβολή του στην εξέλιξη του σύγχρονου ελληνικού θεάτρου», Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Σχολή Καλών Τεχνών, Παν/μιο Πελοποννήσου (19-20 Μαΐου 2007, Κεντρικό Κτίριο, Αίθουσα «Λήδα Τασοπούλου»). Πρόεδρος της Ο.Ε. Συνέντευξη στα τοπικά μέσα ενημέρωσης. Πρόεδρος της τέταρτης Συνεδρίας και συντονίστρια στο Στρογγυλό Τραπέζι.
 - 8-15 Ιουλίου 2007, Παν/μιο Paul Valéry, Montpellier: XIIe Congrès International des Lumières Sciences, Techniques et Cultures (8 -15 juillet 2007, Le Corum • Montpellier). I. Συμμετοχή στο Στρογγυλό Τραπέζι: *Regards croisés: Historiographie(s) et identité(s) nationales en Europe (fin du XVIIIe – début du XIXe siècle)* • Organisateurs : Raia Zaimova et Gérard Laudin. II. Συμμετοχή στο Στρογγυλό Τραπέζι: *Trajectoires d'Adamance Coray dans le monde des Lumières: Smyrne – Montpellier – Paris / Adamantios Korais' Itineraries in the world of the Enlightenment: Smyrna – Montpellier – Paris* • Organisateur: Pascal Kitromilidès.
 - «Réalité historique et idéologie politique à l'ère des Lumières », Association Internationale des Études du sud-est européen, *Réunion Intercongrès – Colloque « Réalités historiques et idéologie politique: projets de coopération entre les peuples balkaniques »* (ΕΕΣΝΑΕ, Αθήνα, 19-21 Οκτωβρίου 2007).

Ελένη ΦΕΣΣΑ-EMMANΟΥΗΛ

- 7 Απριλίου 2005: Διάλεξη με θέμα «Athens in the second half of the 20th century: Urban transformation and architectural creation», στο κεντρικό Αμφιθέατρο της Σχολής Γεωγραφίας-Πολεοδομίας του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας, Santa Barbara, στις
- 12 Δεκεμβρίου 2005: Ανακοίνωση με θέμα «The role and work of architects in Athens in the second half of the 20th century: A brief outline», στο πλαίσιο της Διεθνούς Ημερίδας «Balkan Capitals from the 19th to the 21st century. Urban Planning and the Modern Architectural Heritage» που διοργανώθηκε στην Αθήνα από το Γραφείο Αρχιτεκτονικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών (Αίθουσα Προπυλαίων Πανεπιστημίου Αθηνών).
- 30 Σεπτεμβρίου 2005: Ανακοίνωση με θέμα «Eva Palmer-Sikelianos. Her Contribution to the Choreography and Set-Costume Design of the Ancient Tragedy», στο πλαίσιο του Α΄ Διεθνούς Συνεδρίου «Θέατρο και Θεατρικές Σπουδές στο

κατώφλι του 21ου αιώνα» που διοργανώθηκε στην Αθήνα από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (Αίθουσα Ι. Δρακοπούλου).

- 21 Μαΐου 2007: Ανακοίνωση στα γαλλικά με θέμα «Nicolas Zachos et l'architecture de la Fondation Hélienne» σε ημερίδα που διοργανώθηκε στις στο Παρίσι με θέμα «La Fondation Hélienne de la Cité Internationale Universitaire de Paris. Lieu de vie intellectuelle et pole d'échange culturel entre la Grèce et la France».

Χρυσόθεμις ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ

- Συμμετοχή στο Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Ιστορία της νεοελληνικής διασποράς: Έρευνα και διδασκαλία» που οργάνωσε το Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ) του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης, στα πλαίσια του ΕΠΕΑΚ ΙΙ και του Προγράμματος «Παιδεία Ομογενών», Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, 4-6 Ιουλ. 2003.
- Συμμετοχή στο Συμπόσιο με θέμα: «Η λογοτεχνία και το θέατρο του Απόδημου Ελληνισμού» που οργάνωσαν το Ελληνικό Τμήμα της Παγκόσμιας Οργάνωσης Συγγραφέων (PEN), η Ελληνική Εταιρία Μεταφραστών Λογοτεχνίας, το Κέντρο Μελέτης και Έρευνας του Ελληνικού Θεάτρου – Θεατρικό Μουσείο και ο Δήμος Σύμης, στο Πνευματικό Κέντρο του, 4-5 Οκτ. 2003.
- Ομιλία στα εγκαίνια της έκθεσης «Χορός και Θέατρο στην Ελλάδα του 20ού αιώνα» που επιμελήθηκε η καθηγήτρια κ. Ελένη Φεσσά-Εμμανουήλ, στο πλαίσιο της περιοδείας της έκθεσης στην Τρίπολη (Φεβρ.-Μαρτ. 2005), το Άργος (Μάρτ.-Απρ. 2005) και το Μεσολόγγι (Απρ.-Μάϊος 2005).
- Συμμετοχή στο Α΄ Διεθνές Συνέδριο που οργάνωσε το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα: «Θέατρο και Θεατρικές Σπουδές στο κατώφλι του 21ου αιώνα», 28 Σεπτ. – 1 Οκτ. 2005, στο Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος» του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Συντονίστρια στην Τρίτη Συνεδρία και μέλος της τιμητικής Επιτροπής της Διημερίδας με θέμα «Θέατρο Στοά: 36 χρόνια προσφοράς: Η συμβολή του στην εξέλιξη του σύγχρονου ελληνικού θεάτρου» που διοργάνωσε το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στο Ναύπλιο, στις 19-20 Μαΐου 2007.

Ιωσήφ ΒΙΒΙΑΚΗΣ

- Ερευνητική-εκπαιδευτική εργασία στο Princeton University, ΗΠΑ, Δεκέμβριος 2007-Φεβρουάριος 2008.

Κυριακή ΠΕΤΡΑΚΟΥ

- Μάθημα στο Πανεπιστήμιο Slaski του Catowice στη Σιλεσία (Πολωνία), από 19 ως 23 Μαΐου 2003.
- The plays of Nikos Kazantzakis». Διάλεξη στα αγγλικά στο Πανεπιστήμιο Concordia του Μόντρεαλ, Καναδά (14 Οκτωβρίου 2003).
- «Ο Νίκος Καζαντζάκης και το θέατρο». Διάλεξη στα ελληνικά, στην αίθουσα Ένωσης Θεσσαλονικέων του Τορόντο (15 Οκτωβρίου 2003).
- «Ο Νίκος Καζαντζάκης και το θέατρο». Διάλεξη στα ελληνικά, στην αίθουσα Ένωσης Κρητών του Μόντρεαλ (20 Οκτωβρίου 2003).
- «Ο Νίκος Καζαντζάκης και το θέατρο». Διάλεξη στα ελληνικά, στην αίθουσα Αποδήμου Ελληνισμού στις Βρυξέλλες (24 Μαρτίου 2004).

- «Ο Χριστόφορος Κολόμβος του Νίκου Καζαντζάκη». Διάλεξη στα ελληνικά, οργανωμένη από το βελγικό τμήμα της Εταιρείας Νίκου Καζαντζάκη και άλλους πολιτιστικούς συλλόγους στις Βρυξέλλες (24 Οκτωβρίου 2005).

Κωνσταντζα ΓΕΩΡΓΑΚΑΚΗ

- Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Université Paul Valéry-Montpellier III - Section du Grec Moderne (Γαλλία) (21-28.2.2003 & 25.11-3.12.2006)

Μηνάς Ι. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

- Από το 2000-2004, διδασκαλία (Π/Δ 407) στα Τμήματα: Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ και Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στα αντικείμενα: Μορφολογία της Μουσικής, Στιλιστική Ανάλυση, Αρμονία της Τζαζ, Ιστορία της Τζαζ και του Αφροαμερικανικού Μουσικού Θεάτρου. Ιδρυτής και υπεύθυνος συντονισμού και συναυλιών του πρώτου συγκροτήματος μουσικής τζαζ από φοιτητές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (2002-2003, κεντρική συναυλία στο Τελλόγλειο Ίδρυμα: 9 Μαρτίου 2002).
- Université Paris 8. Συμμετοχή στο Projet de Recherche «Dramaturgie Musicale Contemporaine en Europe» (ακαδημαϊκό έτος 2006-07).
- Εισηγήση στο διεθνές συνέδριο σύγχρονου μουσικού θεάτρου «L' ecriture musicale et son expression scenique au XXe siècle» (Θέμα και τίτλος εισήγησης : « 20th century operas based on ancient Greek drama»), Hellenic American University, Αθήνα.
- Συμμετοχή στα Σεμινάρια του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*. Εισηγητής και συντονιστής της συζήτησης με θέμα: «Η Μουσική στο Αρχαίο Δράμα». Ομιλία με θέμα «Ζητήματα της μουσικής για το αρχαίο δράμα - Μία εισαγωγή» (14 Ιουλίου 2005). Στο ίδιο πλαίσιο, εισηγήσεις και σεμιναριακά μαθήματα με αντικείμενο: «Opera, Music Theatre and Ancient Greek Drama: Persians and 'Art a' Xerxes in the operatic repertoire». Επίδαυρος, (11 Ιουλίου 2006). «An opera revisited: Luigi Cherubini's *Medea*, then and now and Maria Callas» (13 Ιουλίου 2007).
- Συμμετοχή στο 1ο Διεθνές Θεατρολογικό Συνέδριο του Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Θέατρο και Θεατρικές Σπουδές» (Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος», 28 Σεπτεμβρίου- 1 Οκτωβρίου 2005).
- Μέλος της επιστημονικής επιτροπής του επιστημονικού συνεδρίου και των σεμιναρίων σύνθεσης και masterclasses «Συνθέρμεια 2007». Αίθουσα εκδηλώσεων Πολιτιστικού Κέντρου Θέρμης- Θεσσαλονίκη (27-29 Απριλίου 2007). Εισήγηση με θέμα : «Ο Mauricio Kagel και το ενόργανο θέατρο».

Άννα ΚΑΡΑΚΑΤΣΟΥΛΗ

Στις 28 Νοεμβρίου 2007 διάλεξη στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας.

Γιώργος ΠΕΦΑΝΗΣ

- Διάλεξη με θέμα: «Η σκηνοθεσία και οι μεταμοντέρνες προκλήσεις», στην τιμητική βραδιά για τον Εύη Γαβριηλίδη, που διοργάνωσε στη Λευκωσία το Πανεπιστήμιο Κύπρου, στις 13 Σεπτεμβρίου 2007.

Εύα ΣΤΕΦΑΝΗ

- Διάλεξη στο πλαίσιο του «Mellon Seminars», University College London. Τίτλος διάλεξης: «Uses of the past, representation and memory in film» (UCL, Λονδίνο, 5.3.2003).
- Διάλεξη στο πλαίσιο ομιλιών και προβολών του Κέντρου Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Μονάχου με θέμα: «Mythos-Stereotyp-Ikone». «Griechische Frauenbilder im Film» (Μόναχο, Πανεπιστήμιο του Μονάχου, 16.12.2004).

Καίτη ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΟΥ-ΑΓΑΘΟΥ

- XVIII Διεθνές Συνέδριο Νεοελληνιστών Γαλλόφωνων Πανεπιστημίων (Παρίσι, Université de Nanterre, 15-17 Μαΐου 2003), με θέμα ανακοίνωσης: «Εικόνες και γραφές του σώματος στο θεατρικό έργο του Ανδρέα Στάικου»
- Πανελλήνιο Συνέδριο προς τιμήν του Ιάκωβου Καμπανέλλη (Ρίο, Πανεπιστήμιο Πάτρας, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, 22-24 Οκτωβρίου 2), με θέμα ανακοίνωσης: «Εναλλαγές και παραλλαγές του κωμικού: Από τον Αριστοφάνη στον Καμπανέλλη».
- XIXο Διεθνές Συνέδριο Νεοελληνιστών Γαλλόφωνων Πανεπιστημίων (Νανσύ, Université de Nancy 2, 23-25 Μαΐου 2005), με θέμα ανακοίνωσης: «Τα αλλεπάλληλα είδωλα της φανταστικής γυναίκας στο θεατρικό έργο του Ανδρέα Στάικου».
- Α΄ Διεθνές Συνέδριο του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών (Αθήνα, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Κεντρικό Κτήριο, 28 Οκτωβρίου - 1 Οκτωβρίου 2005), με θέμα ανακοίνωσης: «La réception de la Nouvelle Comédie Attique et de la Comedie Romaine par la scène Grecque moderne: Sur les traces d'une absence brillante».
- Α΄ Διεθνές Συνέδριο για τον Ελληνικό Πολιτισμό, Ένωση Αποφοίτων του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου “Εκαταίος” – Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Σουφλί, Δημαρχείο, 17-20 Νοεμβρίου 2005), με θέμα ανακοίνωσης: «Από τις πανηγύρεις του Αριστοφάνη στις ομηγύρεις του Μενάνδρου: Οι εορταστικές εκδηλώσεις στην κλασική “πόλη” και τον ελληνιστικό “οίκο”».
- Γ΄ Πανευρωπαϊκό Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών (Βουκουρέστι, Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου, 2-4 Ιουνίου 2006), με θέμα ανακοίνωσης: «Από τον Αριστοφάνη στον Μποστ: η επιβίωση της παρα-τραγωδίας».

Γρηγόρης ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

- «Images of *hikesia* in Modern Greek theatre», Ανακοίνωση στα σεμινάρια αρχαίου δράματος που διοργανώνονται από το *Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Δράματος* και το Πανεπιστήμιο Αθηνών σε συνεργασία με άλλα ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια και με την υποστήριξη του Δήμου Ασκληπιείου και του προγράμματος Socrates/Erasmus.
- «Από την πληροφορία στη γνώση: Εφαρμόζοντας βάσεις δεδομένων στη μελέτη του ελληνικού θεάτρου», Ανακοίνωση σε Επιστημονικό Colloquium, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, 20/7/2007.

5. Ερευνητικό έργο

5.1. Πώς κρίνετε την προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος;

Η έρευνα αποτελεί, μαζί με τη διδασκαλία, θεμέλιο λίθο της σκοπιμότητας ύπαρξης και της συνολικής δραστηριότητας του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών εξαρχής της ίδρυσής του. Δεδομένου ότι η θεατρική έρευνα στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από μεγάλα κενά και σημαντική καθυστέρηση σε σχέση με άλλες συγκρίσιμες χώρες, η δραστηριότητα του Τμήματος ήταν μέχρι στιγμής και παραμένει σταθερά προσανατολισμένη στην κάλυψη του μεγαλύτερου κατά το δυνατόν μέρους αυτών των κενών και των καθυστερήσεων, κυρίως στον τομέα της ιστορίας και θεωρίας του νεοελληνικού θεάτρου και της νεοελληνικής δραματουργίας από την εποχή της Κρητικής Αναγέννησης έως σήμερα, καθώς και θεμάτων που άπτονται της σκηνικής πράξης. Προς αυτή την κατεύθυνση, αναπτύσσεται η συνολική ερευνητική δραστηριότητα όλων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την εκδοτική παραγωγή του και καταδεικνύεται από πολλές και διαφορετικές δραστηριότητες: τρέχουσα πραγματοποίηση πολλών ερευνητικών προγραμμάτων, οργάνωση πανελλήνιων και διεθνών συνεδρίων και έκδοση πρακτικών, μεγάλος αριθμός δημοσιεύσεων βιβλίων και άρθρων σε ειδικά περιοδικά και πρακτικά διεθνών συνεδρίων, πλήθος ετεροαναφορές στο επιστημονικό έργο μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

5.2. Πώς κρίνετε τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα;

Τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα είναι πολλά και καινοτόμα, στελεχώνονται από πολλά μέλη ΔΕΠ και μεταπτυχιακούς φοιτητές και συμβάλλουν δυναμικά στην κάλυψη των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών του Τμήματος αλλά και των γενικότερων ερευνητικών-επιστημονικών αναγκών της θεατρολογικής ακαδημαϊκής κοινότητας. Συγκεκριμένα, στις τρέχουσες ερευνητικές δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται:

- i) Ερευνητικά προγράμματα που έχουν χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ II και εξακολουθούν να εμπλουτίζονται σε υλικό (I. «Παραστασιογραφία και τεκμηρίωση των παραστάσεων του αρχαίου ελληνικού δράματος στην Ελλάδα – Ψηφιοποίηση σχετικού οπτικοακουστικού υλικού» (επιστ. υπεύθυνος: καθηγητής Πλάτων Μαυρομούστακος) - II. «Ελληνική Θεατρολογική Βιβλιογραφία (1900-2005)» (επιστ. υπεύθυνος: καθηγητής Βάλτερ Πούχνερ) - «Σεμέλι. Πρόγραμμα Δημιουργίας Βάσης Δεδομένων Αρχαίου θεάτρου» (επιστ. υπεύθυνος: καθηγητής Σάββας Γώγος).
- ii) Ερευνητικές συμπληρωματικές δράσεις στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, οι οποίες βρίσκονται στο στάδιο της ολοκλήρωσης, σε συνεργασία με τα παραπάνω εν εξελίξει ερευνητικά προγράμματα του Τμήματος, καθώς και με το Πρόγραμμα Αναμόρφωσης των Προπτυχιακών Σπουδών (ΕΠΕΑΕΚ II) (I. «Δημιουργία Ηλεκτρονικής Τράπεζας Ελληνικής και Θεατρικής Βιβλιογραφίας» - II. «Δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης των Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων και των επιχορηγούμενων θιάσων του ελεύθερου θεάτρου» - III. «Κατάρτιση αρχείου διαφανειών και ανάπτυξη ηλεκτρονικού υλικού στο πλαίσιο του μαθήματος: Εισαγωγή στη Σκηνογραφία, Θεατρική Αρχιτεκτονική και Ενδυματολογία»).
- iii) Ερευνητικές δράσεις που πραγματοποιούνται από πολλά μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ στο πλαίσιο των ερευνητικών προγραμμάτων «Καποδίστριας».
- iv) Ψηφιοποίηση της Συλλογής των Θεατρικών Προγραμμάτων της Βιβλιοθήκης του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, έργο που έχει ενταχθεί από το 2000 στο συνολικό πρόγραμμα ψηφιοποίησης των συλλογών του Πανεπιστημίου Αθηνών και το οποίο συντονίζει το Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Πανεπιστημίου Αθηνών (επιστημονικός υπεύθυνος: καθηγητής Μ. Δ. Δερμιτζάκης) και χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας».

Αναγκαία κρίνεται η οικονομική στήριξη του Τμήματος για την επέκταση των περισσότερων από τις παραπάνω ερευνητικών δράσεων του Τμήματος αλλά και για την ανάπτυξη άλλων ήδη δρομολογημένων ερευνητικών δραστηριοτήτων (I. Ανάπτυξη του «Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών» στο κτίριο των παλαιών σφαγείων του Λυγουριού, II. Οργάνωση του «Εργαστηρίου Θεατρολογικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης», η πρόταση σύστασης του οποίου εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος και έχει κατατεθεί στο ΥΠΕΠΘ).

5.3. Πώς κρίνετε τις διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές;

Οι ερευνητικές υποδομές του Τμήματος κρίνονται ως ένα βαθμό ικανές για την κατά το δυνατόν αποτελεσματική ανάπτυξη των ερευνητικών δραστηριοτήτων των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών. Με την οικονομική στήριξη του Προγράμματος Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Σπουδών δημιουργήθηκαν τρεις (3) νέοι υλικοτεχνικά εξοπλισμένοι χώροι (Εργαστήριο πληροφορικής 17-20 θέσεων, αίθουσα πολυμέσων 50-55 περίπου θέσεων και αίθουσα συνεδριάσεων/διαλέξεων 20-35 θέσεων), η Βιβλιοθήκη (με 60 θέσεις εργασίας και 4 θέσεις Η/Υ) περιλαμβάνει πλούσιο υλικό (επιστημονικές μελέτες, συγγράμματα καθηγητών, διδακτορικές διατριβές, θεατρικά έργα, ανάτυπα και φυλλάδια, περιοδικά, προγράμματα θεατρικών παραστάσεων, αποκόμματα εφημερίδων, οπτικοακουστικό υλικό, συλλογές βιβλίων (Κατερίνας Κακούρη, Αλέκας και Πέλου Κατσέλη, Πλάτωνα Μουσαίου), ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται η δημιουργία Portal θεατρικής ενημέρωσης στο πλαίσιο του προγράμματος ψηφιοποίησης συλλογών του Πανεπιστημίου Αθηνών, το οποίο θα περιλαμβάνει συνδέσεις (links) με: α) ελληνικές και ξένες βάσεις δεδομένων σε σχέση με τα αντικείμενα της θεατρολογίας, β) πανεπιστημιακά Τμήματα θεατρολογίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό, γ) βιβλιοθήκες, γενικές και ειδικές, δ) θέατρα και φεστιβάλ στον ελληνικό χώρο.

Ωστόσο, για τη διευκόλυνση του ερευνητικού έργου και τη βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων του κρίνονται ως αναγκαία μέτρα: i) η συντήρηση των νέων εξοπλισμένων χώρων του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών και η υποστήριξή τους από ειδικό τεχνικό προσωπικό, ii) ο αδιάλειπτος εμπλουτισμός της Βιβλιοθήκης του Τμήματος και η αύξηση του προσωπικού της, ώστε να επεκταθεί το ωράριο χρήσης της και να διευκολύνεται η άμεση βιβλιοθηκονομική οργάνωσή της.

5.4. Πώς κρίνετε τις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία⁵

Όπως φαίνεται και από τον αντίστοιχο Πίνακα, οι δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος είναι ποσοτικά πολυάριθμες, χρονικά συστηματικές και αδιάλειπτες, καλύπτουν όλες τις δυνατές μορφές επιστημονικής έκθεσης (βιβλία/μονογραφίες, εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων με κριτές, εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές, κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους, ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια, που εκδίδουν ή δεν εκδίδουν πρακτικά) και, τέλος, η επιστημονική-ερευνητική ποιότητά τους αποδεικνύεται κατ' αρχήν από το μεγάλο βαθμό αναγνώρισής τους από τρίτους (βλ. επόμενη υποενότητα και Παράρτημα).

⁵ Συμπληρώστε, στην Ενότητα 11, τον Πίνακα 11-9

5.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους;⁶

Η σημαντική αναγνώριση της έρευνας και του έργου που πραγματοποιείται στο Τμήμα, αποδεικνύεται από: i) το μεγάλο αριθμό ετεροαναφορών σε έργα των μελών του Τμήματος, ii) το μεγάλο αριθμό βιβλιοπαρουσιάσεων και βιβλιοκριτικών που αφορούν επιστημονικά δημοσιεύματα μελών του Τμήματος, iii) τις δημοσιεύσεις μελών του Τμήματος σε διεθνή περιοδικά και πρακτικά διεθνών συνεδρίων καθώς και iv) τις διακρίσεις και βραβεία που έχουν απονεμηθεί κατά καιρούς σε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος (βλ. υποενότητα 5.7.).

5.6. Πώς κρίνετε τις ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος;

Οι ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος κρίνονται πολύ ικανοποιητικές, κινούμενες τόσο σε ελληνικό όσο και σε διεθνές ακαδημαϊκό επίπεδο. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών του τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών εντάσσεται το *Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* που ιδρύθηκε το 1997 με πρωτοβουλία του καθηγητή του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Αθηνών, Πλάτωνα Μαυρομούστακου, και του καθηγητή του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, Ολιβερ Τάπλιν. Το Δίκτυο –του οποίου πρωταρχικός στόχος είναι να κινηήσει το ενδιαφέρον της ακαδημαϊκής κοινότητας για την επαναπροσέγγιση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος και να ανανεώσει τους τρόπους διδασκαλίας του εισάγοντας μια σειρά νέων μεθόδων, με τη μελέτη της αναβίωσής του στις σύγχρονες σκηνές— συνεργάζεται με πανεπιστήμια είκοσι ευρωπαϊκών χωρών ενώ έχει αναπτύξει επαφές και με ανάλογα ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια της Αμερικής. Βασικός κορμός της δραστηριότητας του είναι η συγκρότηση ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων με πλήρη καταγραφή και τεκμηρίωση των παραστάσεων αρχαίου ελληνικού δράματος σε όλη την Ευρώπη. Χάρη στον σχεδιασμό της, κάθε μέλος έχει τη δυνατότητα να την εμπλουτίζει με καινούρια στοιχεία, με τελικό αποτέλεσμα την ανταλλαγή απόψεων και τη δημιουργία ενός γόνιμου πεδίου συνεργασίας και επιστημονικού διαλόγου. Σ' αυτή την κατεύθυνση πραγματοποιείται το ερευνητικό πρόγραμμα «Παραστασιογραφία και τεκμηρίωση των παραστάσεων του αρχαίου ελληνικού δράματος στην Ελλάδα – Ψηφιοποίηση σχετικού οπτικοακουστικού υλικού», με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή Πλάτωνα Μαυρομούστακο (βλ. και υποενότητα 5.2.). Το Δίκτυο έχει επίσης διοργανώσει επιστημονικά συνέδρια και εκδίδει το ενημερωτικό δελτίο *Parodos*.

Επίσης, το ερευνητικό πρόγραμμα «Σεμέλη. Πρόγραμμα Δημιουργίας Βάσης Δεδομένων Αρχαίου θεάτρου» (επιστ. υπεύθυνος: καθηγητής Σάββας Γώγος) –που χρηματοδοτήθηκε επίσης από το ΕΠΕΑΕΚ II (βλ. υποενότητα 5.2.) και αποσκοπεί στη συστηματική καταγραφή και διαχείριση πληροφοριών σχετικά με το αρχαίο θέατρο, σε αρχαιολογικό, γραμματολογικό και βιβλιογραφικό επίπεδο— θα αναπτυχθεί μέσα από την ερευνητική συνεργασία μελών ΔΕΠ του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και αντίστοιχο ερευνητικό πρόγραμμα που έχει εκεί αναληφθεί (σε συνεργασία με ακόλουθα μέλη ΔΕΠ: Ι. Καραμάνου, κλασική φιλόλογο, λέκτορα, και τις λέκτορες Μ. Μικεδάκη, αρχαιολόγο, και Β. Γεωργοπούλου, αρχαιολογο-θεατρολόγο).

Τέλος, πολλές είναι οι συμμετοχές μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε (διεθνή ή ελληνικά) επιστημονικά/ερευνητικά δίκτυα και σε (διεθνείς ή ελληνικές) επιστημονικές εταιρείες. Συγκεκριμένα, κατά το διάστημα αναφοράς:

- Ο καθηγητής **Βάλτερ Πούχγερ** διδάσκει θεατρολογία στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης,

⁶ Συμπληρώστε, στην Ενότητα 11, τον Πίνακα 11-10

- Institut für Theaterwissenschaft, είναι αντιπρόεδρος της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας, διευθυντής του ερευνητικού προγράμματος για το ελληνικό προεπαναστατικό θέατρο στην Ακαδημία Αθηνών, επιστημονικός σύμβουλος στο πρόγραμμα ψηφιοποίησης του αρχείου του Εθνικού Θεάτρου, Επίτιμο Μέλος της Αυστριακής Λαογραφικής Εταιρείας, αντεπιστέλλον μέλος της Αυστριακής Ακαδημίας Επιστημών, Senior Fellow της Onassis Foundation Αμερικής.
- Από το 2003 έως το 2005 ο καθηγητής **Νάσος Βαγενάς** διατέλεσε Διευθυντής ερευνητικού προγράμματος στο Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών (Ρέθυμνο).
 - Ο καθηγητής **Σάββας Γώγος** είναι αντεπιστέλλον μέλος του Αυστριακού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου και μέλος του Γερμανικού Συνδέσμου Αρχαιολόγων.
 - Ο καθηγητής **Πλάτων Μαυρομούστακος** είναι ιδρυτικό μέλος και μέλος της συντονιστικής επιτροπής (1997-2007) του «Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / European Network of Research and Documentation of Performances of Ancient Greek Drama». Μέλος του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου». Επίσης, είναι μέλος της Εταιρείας Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας· μέλος της Συντακτικής επιτροπής του επιστημονικού περιοδικού *Biblos*, Revista da Faculdade de Letras, Universidade de Coimbra· μέλος της Συντακτικής επιτροπής του επιστημονικού περιοδικού *Eirini*, Karlowe Universität V Praze· μέλος σε Working Groups (Theatre Historiography και Theatrical Event) της διεθνούς ένωσης θεατρολόγων *International Federation of Theatre Research / Fédération Internationale de la Recherche Théâtrale* (IFTR/FIRT).
 - Η καθηγήτρια **Άννα Ταμπάκη** είναι Φιλοξενούμενη Ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών του ΕΙΕ, υπεύθυνη του ερευνητικού έργου «Νεοελληνικές Μεταφράσεις» (Τομέας «Γραμματολογία, 15^{ος}-20^{ος} αι.»). Συμμετοχή: α) στον Τομέα Α, πρόγραμμα ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, β) στις Τεκμηριωτικές δράσεις Α. Πηγές της νεοελληνικής γραμματείας και ιστορίας, και γ) Τεκμηριωτικές δράσεις Β. Ψηφιακές Συλλογές : ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ. Συντονίστρια του «Σεμιναρίου Συγκριτικής Γραμματολογίας και Ιστορίας των Ιδεών». Συμμετείχε στο συλλογικό έργο της ΑΙΕΣΕΕ (Association Internationale d'Études du Sud-Est Européen), *Pour une grande histoire des Balkans des origines aux guerres balkaniques: unité culturelle et particularismes, identités culturelles et dialogues interculturels* (συντονιστής ο καθηγητής André GUILLOU). Έχει αναπτύξει συνεργασίες, ενδεικτικά, με το Νεοελληνικό Ινστιτούτο της Σορβόνης (Παρίσι), με το Ινστιτούτο Σπουδών Ν.Α. Ευρώπης του Βουκουρεστίου, το Ινστιτούτο Βαλκανικών Σπουδών της Σόφιας καθώς και άλλους επιστημονικούς, ερευνητικούς φορείς της Ν.Α. Ευρώπης. Είναι ενεργό μέλος πολλών επιστημονικών Εταιρειών· ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής: 1) (1979 κ.ε.) Μέλος του Ομίλου Μελέτης του Ελληνικού Διαφωτισμού (ΟΜΕΔ), του οποίου έχει διατελέσει και μέλος του Δ.Σ. (1991-1994). Ο ΟΜΕΔ συνδέεται με την International Society for Eighteenth Century Studies - Société internationale d'Étude du Dix-huitième siècle (ISECS/SIEDS). 2) (1982 κ.ε.) Μέλος της Ελληνικής Επιτροπής Σπουδών Ν.Α. Ευρώπης, που ανήκει στην Association internationale des Études du Sud-Est européen. Η καθηγήτρια έχει διατελέσει και μέλος του Δ.Σ. Η ΑΙΕΣΕΕ είναι μέλος της UNESCO. 3) (1986 κ.ε.) Μέλος του Κέντρου Μελετών Ιονίου. 4) (1987 κ.ε.) Μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας. Η καθηγήτρια έχει διατελέσει και μέλος του Δ.Σ (1993 - Φεβρ. 2003). Η Εταιρεία συνδέεται με την Association Internationale de Littérature Comparée/ International Comparative Literature Association (AILC/ICLA). (1994 - Φεβρ. 2003): Μέλος της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού *Σύγκριση / Comparaison*, περιοδικού οργάνου της Εταιρείας. 5) (1997 κ.ε.) Μέλος της Société française d'Étude du XVIIIe siècle. 6) (2000 κ.ε.) Μέλος της Société Voltaire. Η καθηγήτρια είναι membre correspondant της Εταιρείας για την Ελλάδα.
 - Η καθηγήτρια **Ελένη Φεσσά-Εμμανουήλ** το 2005 α) διατέλεσε επιστημονική σύμβουλος του Γραφείου Αρχιτεκτονικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών και υπεύθυνη της ελληνικής ομάδας της διεθνούς έρευνας και β) πραγματοποίησε έρευνα διάρκειας ενός μηνός (25.3.-25.4.2005) στις βιβλιοθήκες δύο Πανεπιστημίων των ΗΠΑ: του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνια (UCL, Santa Barbara) και του Πανεπιστημίου Tufts της

Βοστώνης. Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο εκπαιδευτικής άδειας διάρκειας τριών μηνών. Κατά το 2006 η καθηγήτρια είχε την επίβλεψη και την ευθύνη του καθορισμού των πεδίων για την ψηφιοποίηση τριών αρχαικών συλλογών της Εθνικής Λυρικής Σκηνής –μακετών κοστούμιών, μακετών σκηνικών και κοστούμιών— και καθόρισε τη μέθοδο για την επιστημονική τεκμηρίωση ενός καθορισμένου αριθμού τεμαχίων των εν λόγω συλλογών, η οποία έγινε από τις δύο αποφοίτους του Τ.Θ.Σ. του Πανεπιστημίου Αθηνών Φ. Γρατσανίτη και Σμ. Μεγαλοπούλου. Κατά το 2007 διατέλεσε επιστημονική υπεύθυνη προγράμματος δημιουργίας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων για την ελληνική θεατρική αρχιτεκτονική στο πλαίσιο του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών.

- Η καθηγήτρια **Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου** συνεργάστηκε: με τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο οποίος ενισχύει οικονομικά ερευνητικά προγράμματα που έχει αναλάβει ως επικεφαλής (1995 – 2008)· με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Πυθαγόρας» ως μέλος της Τριμελούς Επιστημονικής Επιτροπής για την υλοποίηση του προγράμματος «Έρευνα και σύνταξη βιβλιογραφίας της Ελληνικής Θεατρολογίας: 1900 – 2005: Πηγές και επιστημονικές μελέτες» (2003 – 2007).
- Ο επίκουρος καθηγητής **Μηνάς Ι. Αλεξιάδης** συνεργάζεται από το 2005 σε μόνιμη βάση με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την έρευνα και την Τεκμηρίωση Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος (Υπεύθυνος: καθ. Πλ. Μαυρομούστακος, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Αθηνών) και επίσης με τον Τομέα Μουσικής Διεύθυνσης Όπερας της Universitaet der Kuenste Berlin (U.d.K) του Βερολίνου (Υπεύθυνος: καθ. Errico Fresis). Συμμετέσχε επίσης στο ερευνητικό πρόγραμμα “Dramaturgie Musicale Contemporaine en Europe” του Γαλλικού Πανεπιστημίου Université Paris 8.
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Κωνσταντζα Γεωργακάκη** έχει ακαδημαϊκή συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Université Paul Valéry-Montpellier III - Section du Grec Moderne
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Άννα Καρακατσούλη** έχει ερευνητική συνεργασία με το «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Δράματος» και με την επιστημονική εταιρεία «Μνήμων – Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού».
- Ο επίκουρος καθηγητής **Γιώργος Πεφάνης**: i) Συνεργάστηκε με το Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών για τη διεύθυνση και την επιστημονική επιμέλεια ενός συλλογικού τόμου με θέμα το έργο του Γρηγορίου Ξενοπούλου, 2003-2007. (Η συνεργασία ολοκληρώθηκε με την έκδοση του τόμου: *Nulla dies sine linea. Προσεγγίσεις στο έργο του Γρηγορίου Ξενοπούλου*, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2007, σσ. 872). ii) Συνεργάστηκε με το Εργαστήριο Θεατρολογικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών για την εκπόνηση του Ερευνητικού Προγράμματος «Πυθαγόρας», με αντικείμενο τη συγκρότηση της επιστημονικής θεατρολογικής βιβλιογραφίας (1900-2005) για το ελληνικό θέατρο: 2005-2008. iii) Συνεργάζεται με το Εθνικό Θέατρο της Ελλάδας και το Κέντρο Επεξεργασίας του Λόγου της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας. Μέλος της τριμελούς επιστημονικής επιτροπής (μαζί με τον καθηγητή Β. Πούχνερ και την αναπληρώτρια καθηγήτρια Χρ. Σταματοπούλου-Βασιλάκου) του ερευνητικού προγράμματος για την ψηφιοποίηση του αρχείου του Εθνικού Θεάτρου της Ελλάδος, που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «Κοινωνία της πληροφορίας», 2007-2009. Ο επίκ. καθηγητής είναι επίσης μέλος στις ακόλουθες επιστημονικές εταιρείες: Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου (διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου κατά τις περιόδους 2002-2004 και 2004-2006) - Ελληνική Λαογραφική Εταιρεία - Ελληνική Εταιρεία Αισθητικής - Κέντρο Σημειολογικής Έρευνας του Θεάτρου (Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών) - Εταιρεία Ελλήνων Φιλολόγων - Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών - Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων (Π.Ε.Φ.) - Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών - Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Θεατρολόγων (επίτιμο μέλος) - Société des Études Néohelléniques (des Néohellénistes des Universités Francophones).
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Εύα Στεφανή** είναι μέλος του European Documentary Network (EDN). Δίδαξε σενάριο ντοκιμαντέρ τον Απρίλιο 2005 και τον Ιούλιο 2004 σε σεμινάρια του EDN στη Θεσσαλονίκη και στο Τορίνο.
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Καίτη Διαμαντάκου-Αγάθου** υπήρξε από το 2005 μέλος Δ.Ε.Π.

της ερευνητικής ομάδας το Προγράμματος Δημιουργίας Βάσης Δεδομένων Αρχαίου Θεάτρου, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και Εθνικούς Πόρους (ΕΠΕΑΕΚ – ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΙΙ) και του οποίου επιστημονικός υπεύθυνος είναι ο καθηγητής Σάββας Γώγος. Είναι επίσης μέλος του διεθνούς Ερευνητικού Κέντρου Μελετών και Παραστάσεων Αρχαίου Δράματος (CERTA - Centre d' Études et de Représentations du Théâtre Antique, Πανεπιστήμιο Βρετάνης, Βρέστη-Γαλλία) που διευθύνει ο καθηγητής Pascal Thierry, του Ελληνικού Κέντρου του Διεθνούς Ινστιτούτου του Θεάτρου (ΕΚΔΙΘ), της Société des Études Néohelléniques (SEN), της Ελληνικής Ανθρωπιστικής Εταιρείας και ιδρυτικό μέλος του πολιτιστικού σωματείου «Διάζωμα».

- Ο λέκτορας **Μάνος Στεφανίδης** αρθρογραφεί από εικοσαετίας για πολιτικά και πολιτιστικά θέματα ως βασικός συνεργάτης στο περιοδικό «Αντί», την «Ελευθεροτυπία» και την «Αυγή». Έχει παρουσιάσει πολυάριθμα εικαστικά ντοκιμαντέρ για την ελληνική τηλεόραση -πιο πρόσφατο το «Φανταστικό Μουσείο»- και τις εκπομπές «Εικονομάχοι και Εικονολάτρες» και «Η νήσος των θησαυρών» για το Γ΄ Πρόγραμμα του ραδιοφώνου. Το 2005 οργάνωσε την έκθεση: Εντός - Εκτός, σημειώσεις για τη δεκαετία του 60, από τη συλλογή Μπέλτσιου. (Ελληνοαμερικάνικη ένωση). Την ίδια περίοδο δίδαξε το ομότιτλο σεμινάριο μαζί με τον Γ. Αριστηνό στον ίδιο χώρο. Από το 2004 ως σήμερα παρουσιάζει στο TV Cosmopolis την εκπομπή διαλόγου "3ος παγκόσμιος".
- Ο λέκτορας **Γρηγόρης Ιωαννίδης** συνεργάζεται με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την έρευνα και την Τεκμηρίωση παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, Υπεύθυνος: καθ. Πλ. Μαυρομούστακος, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Αθηνών. Συνεργάστηκε επίσης στην Ψηφιοποίηση και Δικτυακή Παρουσίαση Αρχαιακού Υλικού της Ένωσης Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών (Ανάδοχος: Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών - Χρηματοδότηση: Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο, Κοινωνίας της Πληροφορίας και ΥΠΠΟ: Μέτρο 003, Υποέργο 1, 2005-2006).
- Η λέκτορας **Σοφία Φελοπούλου** έχει ακαδημαϊκή συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Université Paul-Valéry, Montpellier 3.

5.7. Πώς κρίνετε τις διακρίσεις και τα βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος;

Ενδεικτικό στοιχείο του βαθμού αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους (βλ. και παραπάνω, υποενότητα 5.5.) κρίνεται ο μεγάλος αριθμός διακρίσεων και βραβείων που έχουν προς το παρόν απονεμηθεί σε αρκετά μέλη του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος έργο τους. Συγκεκριμένα, μόνο κατά το διάστημα αναφοράς έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος οι παρακάτω τιμητικές διακρίσεις για το επιστημονικό και ερευνητικό –μεμονωμένο ή συνολικό— έργο τους:

- Ο καθηγητής **Βάλτερ Πούγχερ**, αντεπιστέλλον μέλος της Αυστριακής Ακαδημίας Επιστημών, τιμήθηκε με τη διάκριση Austrian Cross of Honour for Science and Art (österreichisches Ehrenzeichen für Wissenschaft und Kunst), όπως επίσης με το Μεγάλο Βραβείο Θεάτρου από την Ένωση Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών (2008).
- Ο καθηγητής **Σπύρος Α. Ευαγγελάτος** αναγορεύτηκε σε Τακτικό Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών
- Το βιβλίο της καθηγήτριας **Αννας Ταμπάκη**, *Το Νεοελληνικό θέατρο (18ος-19ος αι.). Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, Διάυλος (Αθήνα, 2005) υπήρξε στα πέντε προτεινόμενα για το βραβείο επιστημονικής μελέτης της Ένωσης Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών (2005).
- Η καθηγήτρια **Ελένη Φεσσά-Εμμανουήλ** τιμήθηκε το 2003 με Έπαινο της Διεθνούς Ακαδημίας Αρχιτεκτονικής για τη δίγλωσση έκδοση *Δοκίμια για τη νέα ελληνική αρχιτεκτονική – Essays on Neohellenic Architecture*, σε διαγωνισμό που

- διοργανώθηκε στο πλαίσιο της 10ης Διεθνούς Τριενάλε Αρχιτεκτονικής.
- Η αναπληρώτρια καθηγήτρια **Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου** τιμήθηκε με το πρώτο βραβείο στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό βράβευσης βιβλίων για τον Μικρασιατικό Ελληνισμό περιόδου 2004 – 2006 από την Εστία Νέας Σμύρνης για το βιβλίο της *Το θέατρο στην καθ' ημάς Ανατολή: Κωνσταντινούπολη – Σμύρνη* (Αθήνα: Πολύτροπον, 2006).
 - Ο επίκουρος καθηγητής **Γιώργος Π. Πεφάνης** τιμήθηκε με τη διάκριση «καλύτερου θεατρολογικού συγγράμματος» (περίοδος 2005-2006) από την Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών για το βιβλίο *Το βασίλειο της Ευγένιας. Λογοτεχνικά διακεείμενα και ανθρωπολογικά περιεχόμενα στην Ευγένια του Θεοδώρου Μοντσελέζε*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2005, 318σελ.
 - Η επίκουρη καθηγήτρια **Ευανθία Στιβανάκη** τιμήθηκε με το Πρώτο Βραβείο της Επιστημονικής Εταιρείας Αχαϊκών Μελετών για το 2006 για το βιβλίο της *Θεατρική ζωή, κίνηση και δραστηριότητα στην Πάτρα 1829-1900* και το σύνολο της προσφοράς της στη μελέτη του πατρινού θεάτρου (απονομή: «Διακίδειος» Σχολή Λαού, Πάτρα 5 Ιουνίου 2006). Τιμήθηκε επίσης με το Α΄ Βραβείο θεατρικής διασκευής για τη *Λυσιστράτη* του Αριστοφάνη στο 26^ο Φεστιβάλ Καρδίτσας.
 - Η επίκουρη καθηγήτρια **Καίτη Διαμαντάκου-Αγάθου** ήταν προτεινόμενη για την Τιμητική Διάκριση σε Θεατρολογικό Δοκίμιο 2007, από την Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών, για το βιβλίο της *Περί τραγωδίας και τρυγωδίας. Οκτώ διαδρομές στο τραγικό και το κωμικό θέατρο*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2007. Το βιβλίο της *Στην αρχαία κωμική ενδοχώρα. Εισαγωγή στη σημειολογία του χώρου και του χρόνου στο θέατρο του Αριστοφάνη*, Ινστιτούτο του Βιβλίου – Α. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2007 τιμήθηκε με τη Διάκριση σε Θεατρολογικό Δοκίμιο 2008 από την Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών.

Επιπρόσθετα, δεδομένης της καλλιτεχνικής διάστασης του Τμήματος –παράλληλα με τον κατ' αρχήν επιστημονικό/ερευνητικό χαρακτήρα του— αλλά και της καλλιτεχνικής παράλληλης δημιουργίας αρκετών μελών του διδακτικού προσωπικού του ΤΘΣ, θεωρούμε σημαντικό και ένα μεγάλο αριθμό άλλων διακρίσεων-βραβείων που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος και πιστοποιούν τη δημιουργική, όχι μόνο σε επίπεδο επιστημονικής ανάλυσης αλλά και σε επίπεδο πρωτογενούς καλλιτεχνικής παραγωγής, δραστηριότητα του Τμήματος. Συγκεκριμένα, στην πενταετία 2002-2007 έχουν απονεμηθεί οι εξής τιμητικές διακρίσεις για το καλλιτεχνικό/πολιτιστικό έργο μελών ΔΕΠ του Τμήματος :

- Ο καθηγητής **Νάσος Βαγενάς** τιμήθηκε το 2005 με το Κρατικό Βραβείο Ποίησης για την ποιητική συλλογή *Στέφανος*, ενώ την ίδια χρονιά τιμήθηκε και με το Βραβείο Ποίησης «Smederevo» (Σερβία). Το 2006 τιμήθηκε με το Διεθνές Βραβείο Ποίησης «Circeo» της πόλεως Sabaudia (Ιταλία), για την ιταλική έκδοση της ποιητικής συλλογής *Στέφανος*, σε μετάφραση Filippomaria Pontani, Editore Grocetti, Milano Την ίδια χρονιά τιμήθηκε με το Διεθνές Βραβείο Ποίησης «Attiglio Bertolucci» της πόλεως Parma (Ιταλία), για το σύνολο του ποιητικού έργου του. Το φθινόπωρο 2006 πραγματοποιήθηκε τιμητική έκδοση «Αφιέρωμα στο Νάσο Βαγενά», από το περιοδικό *Manifesto*, τεύχ. 7-8. Το 2007 τιμήθηκε με το Διεθνές Βραβείο Ποίησης «Branko Radicevic» (Σερβία).
- Ο επίκουρος καθηγητής **Μηνάς Ι. Αλεξιάδης** έλαβε το Βραβείο Μουσικής του Διεθνούς Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας 2003 για τη μουσική του στην ταινία της Μάρσας Μακρή «Στον τοίχο». Συνέθεσε επίσης την μουσική για την ταινία της Μάρσας Μακρή «Το Ταμένο» (2002, πρώτη ελληνική ταινία μικρού μήκους που έχει επιλεγεί ως υποψήφια για το βραβείο «Χρυσός Φοίνικας» στο επίσημο διαγωνιστικό τμήμα του Φεστιβάλ των Καννών). Η μουσική της ταινίας έχει παρουσιαστεί μεταξύ άλλων (2003) και στα επίσημα διαγωνιστικά τμήματα των: 7th Ismailia International film Festival -Αίγυπτος, 8th International film festival of Tehran - Ιράν, 45th International Film Festival - Bilbao, Ισπανία, Alpe Adria Cinema-Int. Film Fest. Trieste - Ιταλία (2004) κ.α., και επελέγη από το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου να λάβει μέρος στα European Academy

Awards (2003). Ο Μηνάς Ι. Αλεξιάδης ανακηρύχθηκε επίσης επίτιμο μέλος του Συλλόγου Πρωταγωνιστών της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (Μάρτιος 2008) και της Όπερας Δωματίου Αθηνών (2008). Το συμφωνικό του έργο «Φρυγική Λιτανεία» επελέγη και κυκλοφόρησε διεθνώς στην πρώτη έκδοση της σειράς Greek Classics της δισκογραφικής εταιρείας Naxos (CD *Impressions*: Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, σολίστ: Θόδωρος Κερκέζος).

- Η επίκουρη καθηγήτρια **Εύα Στεφανή** τιμήθηκε: i) Το 2004 με το Α΄ βραβείο Ντοκιμαντέρ στο Φεστιβάλ «Cinema du Reel», Παρίσι και με το Α΄ βραβείο ντοκιμαντέρ μικρού μήκους στο φεστιβάλ «Εικόνες του 21^{ου} Αιώνα», Θεσσαλονίκη για την ταινία «Το Κουτί». ii) Το 2007 με το Α΄ βραβείο Ντοκιμαντέρ για την ταινία «Τι ώρα είναι» στο Φεστιβάλ «Παράξενη Οθόνη», Θεσ/νικη, με το Α΄ βραβείο Ντοκιμαντέρ μικρού μήκους στο Α΄ Φεστιβάλ Μεσογειακού Ντοκιμαντέρ, Χαλκίδα και με το Α΄ βραβείο σκηνοθεσίας στο Α΄ Φεστιβάλ Μεσογειακού Ντοκιμαντέρ, Χαλκίδα.
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Ευανθία Στιβανάκη** τιμήθηκε με τις διακρίσεις: i) Τιμητική διάκριση «για τη συμβολή της στην Ολυμπιακή γιορτή» από το Δήμο Ανδρίτσαινας Ηλίας (Αύγουστος 2004). ii) Τιμητική διάκριση «για τη συμβολή της στο θέατρο στην εκπαίδευση» από τη Νομαρχία Καρδίτσας-Διεύθυνση Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας εκπαίδευσης (Μάρτιος 2004). iii) Τιμητική διάκριση «για την προσφορά της στην ολυμπιακή παιδεία» από το Διαπολιτισμικό Σχολείο Πευκοχωρίου Χαλκιδικής (Μάιος 2004). iv) Τιμητική διάκριση στην Ευανθία Στιβανάκη για τη συγγραφή και σκηνοθεσία του έργου της *Η Καλλιπάτειρα στο φως της Ολυμπίας* από το Δήμο Καλαβρύτων (Αύγουστος 2004).

5.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό συμμετοχής των φοιτητών/σπουδαστών στην έρευνα;

Το ενδιαφέρον των φοιτητών σε ό,τι αφορά στην έρευνα είναι ικανοποιητικό και αυτό αποδεικνύεται από τον υψηλό βαθμό συμμετοχής τους σε όλα τα προγράμματα που αφορούν στην έρευνα του Τμήματός μας. Ενδεικτικά: αρκετά μεγάλος αριθμός κυρίως μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκτόρων έχουν συμμετάσχει ή/και εξακολουθούν να συμμετέχουν: α) στην πραγματοποίηση και ολοκλήρωση των ερευνητικών προγραμμάτων που έχουν χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ («Παραστασιογραφία και τεκμηρίωση των παραστάσεων του αρχαίου ελληνικού δράματος στην Ελλάδα – Ψηφιοποίηση σχετικού οπτικοακουστικού υλικού» - «Ελληνική Θεατρολογική Βιβλιογραφία (1900-2005)» - «Πρόγραμμα Δημιουργίας Βάσης Δεδομένων Αρχαίου θεάτρου»)· β) στις ερευνητικές συμπληρωματικές δράσεις στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών («Δημιουργία Ηλεκτρονικής Τράπεζας Ελληνικής και Θεατρικής Βιβλιογραφίας» - «Δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης των Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων και των επιχορηγούμενων θιάσων του ελεύθερου θεάτρου» - «Κατάρτιση αρχείου διαφανειών και ανάπτυξη ηλεκτρονικού υλικού στο πλαίσιο του μαθήματος: Εισαγωγή στη Σκηνογραφία, Θεατρική Αρχιτεκτονική και Ενδυματολογία»)· γ) σε αρκετές από τις ερευνητικές δράσεις που πραγματοποιούνται από μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ στο πλαίσιο των ερευνητικών προγραμμάτων «Καποδίστριας»· δ) στην ψηφιοποίηση της Συλλογής των Θεατρικών Προγραμμάτων της Βιβλιοθήκης του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών· ε) στην οργάνωση και την πραγματοποίηση του θερινού κύκλου εντατικών μαθημάτων με αντικείμενο τη μελέτη παραστάσεων του αρχαίου δράματος που διοργανώνεται από το *Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* με χρηματοδότηση του προγράμματος Socrates/Erasmus και διεξάγεται επί επτά συναπτά έτη στο Λυγουριό.

Εκ του παραλλήλου, τόσο στο πλαίσιο αρκετών μαθημάτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών όσο και στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών εκπονούνται πολλές εργασίες με θέματα σχετικά προς το διδασκόμενο γνωστικό

αντικείμενο, οι οποίες βασίζονται σε ειδική βιβλιογραφία και στα ειδικά ερευνητικά/επιστημονικά ενδιαφέροντα του διδάσκοντος (βλ. παραπάνω, υποενότητες 3.1.2. και 3.2.4.).

6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

6.1. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών συνεργάζεται με το Δήμο Ασκληπείου για τη διεξαγωγή των Εντατικών Μαθημάτων Αρχαίου Δράματος (IP) που απευθύνονται σε φοιτητές από όλη την Ευρώπη και οργανώνονται κατ' έτος από το 2002 από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Δράματος με χρηματοδότηση του Προγράμματος Socrates/Erasmus. Τα Εντατικά Μαθήματα έχουν επίσης περιληφθεί στις δραστηριότητες του Φεστιβάλ Αθηνών-Επιδαύρου και ανακοινώνονται στο πρόγραμμά του. Στην οργάνωση των μαθημάτων συμμετέχουν ενεργά τρία μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ενώ διδάσκουν σε αυτά ακόμη τρία έως πέντε, ανάλογα με τη θεματική κάθε έτους. Η γραμματειακή υποστήριξη και ο συντονισμός της διοργάνωσης εξασφαλίζεται από μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές του Τμήματος (περ. 10 άτομα). Ο Δήμος Ασκληπείου φιλοξενεί στους χώρους του τα μαθήματα και παρέχει την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή (εξοπλισμός αίθουσας, μεταφορά φοιτητών, καθαριότητα κλπ.). Η συνεργασία των δύο φορέων προβάλλεται στο έντυπο υλικό των μαθημάτων, στα πανώ και στην ιστοσελίδα της διοργάνωσης και αναφέρεται σε κάθε σχετική εκδήλωση δημοσιότητας.

Το Τμήμα συνεργάζεται επίσης με ελληνικούς και διεθνείς ερευνητικούς/επιστημονικούς & πολιτιστικούς φορείς για τη διοργάνωση επιστημονικών συμποσίων, ενώ σε συνεργασία με επιστημονικούς και πολιτιστικούς φορείς/εργοδότες που ανήκουν στο δημόσιο, στον ευρύτερο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα καθώς και στην τοπική Αυτοδιοίκηση υλοποιείται το Πρόγραμμα Πρακτικής άσκησης των φοιτητών του Τμήματος με στόχο την ανάδειξη των δεξιοτήτων των ασκουμένων, τη σύνδεσή τους με τον εργασιακό χώρο και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Η δραστηριότητα αυτή αναπτύσσεται διαρκώς και γνωρίζει σημαντική ανταπόκριση από την πλευρά των φοιτητών.

Πιο συγκεκριμένα, σε ό,τι αφορά τις συνεργασίες μελών ΔΕΠ του Τμήματος, κατά την πενταετία 2002-2007, με ΚΠΠ φορείς από το δημόσιο, ιδιωτικό τομέα και την Τοπική Αυτοδιοίκηση:

- Ο καθηγητής **Βάλτερ Πούχγερ** συνεργάζεται στην πραγματοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων με την Ακαδημία Αθηνών, το Εθνικό Θέατρο, την Ελληνική Λαογραφική Εταιρεία.
- Ο καθηγητής **Σάββας Γώγος** είναι μέλος του Σωματείου «Διάζωμα», το οποίο έχει ως στόχο τη μελέτη και συντήρηση των αρχαίων θεάτρων στον Ελληνικό χώρο.
- Ο καθηγητής **Πλάτων Μαυρομούστακος** έχει αναπτύξει συνεργασίες με τους εξής ΚΠΠ φορείς: Υπουργείο Πολιτισμού, Οργανισμός Προώθησης Ελληνικού Πολιτισμού, Κοινωφελές Ίδρυμα Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης, Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών, Ίδρυμα Ι. Κωστοπούλου, Μουσείο Μπενάκη, Ελληνικό Φεστιβάλ Α.Ε., Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, J. Paul Getty Museum and Research Center, Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (ΕΛΙΑ), Archive of Performances of Ancient Greek and Roman Drama (APGRD – Oxford), European League for the Institutes of the Arts (ELIA), Φινλανδικό Ινστιτούτο Αθηνών, Goethe Institut Athen, Εθνικό Θέατρο Πειραματική Σκηνή, Δραματική Σχολή

- Εθνικού Θεάτρου, Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, Atelier Européen de la Traduction - Scène Nationale d'Orléans, Δήμος Ασκληπείου Επιδαύρου, Δήμος Πειραιά, Ελευθεροτυπία Α.Ε., Εκδόσεις Καστανιώτη, Εκδόσεις Επικαιρότητα.
- Στο πλαίσιο του προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών του ΤΘΣ, της οποίας Επιστημονική Υπεύθυνος από το 2001 κ.ε. είναι η καθηγήτρια **Άννα Ταμπάκη**, έχει αναπτυχθεί ένα δίκτυο συνεργασιών με καλλιτεχνικούς φορείς του δημοσίου (π.χ. Εθνικό θέατρο, Εθνική Λυρική Σκηνή), του ιδιωτικού τομέα (π.χ. Θεατρικό Μουσείο, Θέατρο Τέχνης, Αμφι-θέατρο, Μουσείο Μπενάκη, κ.λπ.) καθώς και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (πρβλ. με τους *Οδηγούς Σπουδών* του ΤΘΣ, όπου παρατίθενται αναλυτικά στο οικείο τμήμα οι φορείς στους οποίους ασκούνται οι φοιτητές). Επίσης στην περίοδο 2003-2007, η καθηγήτρια έχει συνεργαστεί με πολιτιστικά ένθετα έγκριτων εφημερίδων: «Επτά Ημέρες» της *Καθημερινής* («Θεατρική ανθοφορία στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες», στο ένθετο *Επτά Ημέρες* "Το θέατρο της Διασποράς", εφ. *Η Καθημερινή*, Κυριακή 7 Σεπτεμβρίου 2003, σ. 18-19), «Ε-Ιστορικά» της *Ελευθεροτυπίας* («Βίκτωρ Ουγκό. Ο άνθρωπος και συγγραφέας στη δίνη ενός αιώνα», *Ε-Ιστορικά* "Βίκτωρ Ουγκό, 1802-1885", εφ. *Ελευθεροτυπία*, τχ. της 12ης Σεπτεμβρίου 2002, σ. 6-14· «Ιωάννης Ισιδωρίδης Σκυλίτσης. Ο ρομαντικός Σμυρναίος λόγιος», *Ε-Ιστορικά* "Η Σμύρνη πριν την Καταστροφή", εφ. *Ελευθεροτυπία*, τχ. της 29ης Αυγούστου 2002, σ. 28-33· «Η μεταφραστική στρατηγική του Ρήγα», *Ε-Ιστορικά* "Ρήγας Φεραίος 1757-1798", εφ. *Ελευθεροτυπία*, τχ. 28ης Νοεμβρίου 2002, σ. 42-48· Θέατρο και Κοινωνία", στο ένθετο *Ε-Ιστορικά* "Ο Ελληνισμός της Μικράς Ασίας. Η καθημερινή ζωή πριν από το 1922", εφ. *Ελευθεροτυπία*, τχ. 28ης Αυγούστου 2003, σ. 37-43· «Αποτίμηση», συμμετοχή στο επετειακό αφιέρωμα '5 χρόνια η «Ε» γράφει Ιστορία', ένθετο *Ε-Ιστορικά*, εφ. *Ελευθεροτυπία*, φύλλο της 21ης Οκτωβρίου 2004, σσ. 40-43· «Η πρόσληψη του Βολτέρου από το νεοελληνικό Διαφωτισμό», *Ε-Ιστορικά*, *Οι πρωτοπόροι. Φρανσουά-Μαρί Αρουέ ΒΟΛΤΕΡΟΣ, ο εμπνευστής μιας επανάστασης 1694-1778*, Πέμπτη 26 Ιανουαρίου 2006, σσ. 24-29· (σε συνεργασία με την) Αλεξία ΑΛΤΟΥΒΑ «Αντον Πάβλοβιτς Τσέχωφ 1860-1904. Η ζωή και το έργο του», *Ε-Ιστορικά*, *Οι πρωτοπόροι* Θέατρο. Αντον Πάβλοβιτς Τσέχωφ. *Παράδοση και υπαινιγμός, 1860-1904*, Πέμπτη 12 Οκτωβρίου 2006, σσ. 3-17) και έχει δημοσιεύσει βιβλιοπαρουσιάσεις στο ένθετο «Βιβλία», εφ. *Το Βήμα* («Απ' τον Περεσιάδη στον Μάτεσι. Μια αναδρομή στην ιστορία του ελληνικού θεάτρου των τελευταίων τριών αιώνων: *Το ελληνικό θέατρο από τον 17ο στον 20ό αιώνα. Πρακτικά Α' Πανελληνίου Θεατρολογικού Συνεδρίου (17-20 Δεκεμβρίου 1998)*. Επιμέλεια: Ιωσήφ Βιβιλάκης, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών και Εκδόσεις Ergo, Αθήνα, 2002, Παράρτημα του περιοδικού «Παράβασις», Μελετήματα [2], σελ 398, τιμή 20 ευρώ», στο "Το άλλο Βήμα - Βιβλία", εφημ. *Το Βήμα*, Κυριακή 2 Ιουνίου 2002, σ. 28· «Δραματουργική παρακαταθήκη. Η εκδοτική αποκατάσταση των σκηνικών έργων ενός πολυπράγμονος φαναριώτη λόγιου. *Ιακωβάκης Ρίζος Νερούλος Τα θεατρικά (Ασπασία, 1813, Πολυξένη 1814, Κορακιστικά 1813)*. Εισαγωγή = φιλολογική επιμέλεια Βάλτερ Πούχνερ, Θεατρική βιβλιοθήκη - Κείμενα, γενική φιλολογική εποπτεία Βάλτερ Πούχνερ, Έκδοση Ιδρύματος Κώστα και Ελένης Ουράνη, 2002, σελ. 470, τιμή 16,70 ευρώ», στο "Το άλλο Βήμα - Βιβλία", εφημ. *Το Βήμα*, Κυριακή 21 Σεπτεμβρίου 2003, σ. 49· «Σπάνια, παλαιά αρώματα. Μια γοητευτική περιπέτεια αναδίφησης σε ιστορικά αρχεία, προορισμένη μόνο για επαίοντες. Βασιλική Μπόμπου-Σταμάτη, *Ιστορικής Έρευνας Αποτελέσματα. Μαρτυρίες για τη νεοελληνική παιδεία και ιστορικά μελετήματα (16ος-19ος αι.)*. Αθήνα, 2002, σελ. 620, τιμή 28 ευρώ», στο "Το άλλο Βήμα - Βιβλία", εφημ. *Το Βήμα*, Κυριακή 26 Οκτωβρίου 2003, σ. 44· «Δεν χάθηκαν τα ίχνη. Τρεις λόγιες Ελληνίδες στα χρόνια της Παλιγγενεσίας και ένας ολιγόζωος πλην σημαντικός μεταφραστής του Γκαίτε», *Γυναίκες θεατρικοί συγγραφείς στα χρόνια της Επανάστασης και το έργο τους. Μητιώ Σακελλαρίου «Η ευγνώμων δούλη», «Η πανούργος χήρα» (1818), Ελισάβετ Μουτζάν-Μαρτινέγκου «Φιλάργγυρος» (1823/24), Ευανθία Καΐρη «Νικήρατος» (1826)*. Φιλολογική επιμέλεια Βάλτερ Πούχνερ.

Έκδοση του Ιδρύματος Κώστα και Ελένης Ουράνη, 748 σελ., τιμή 35 ευρώ - *Ιωάννου Σεργίου Παπαδοπούλου, Θεατρικές μεταφράσεις: «Οι Κουάκεροι» του A. von Kotzebue, Βουκουρέστι 1813-14, ανέκδοτο χειρόγραφο και «Ιφιγένεια εν Ταύροις» του J. W. Goethe, Ίενα 1818. Φιλολογική επιμέλεια Βάλτερ Πούχγερ. Έκδοση του Ιδρύματος Κώστα και Ελένης Ουράνη, 2004, 222 σελ., τιμή 15 ευρώ», στο "Το άλλο Βήμα - Βιβλία", εφημ. *Το Βήμα*, Κυριακή 13 Μαρτίου 2005, σ. 44· «Με τον δάσκαλο του Ρήγα. Το οδοιπορικό ενός 'λάθρα βιώσαντος' εξελληνισμένου λόγιου του 18^{ου} αιώνα», Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης, *Ιώσηπος Μοισιόδαξ. Οι συντεταγμένες της βαλκανικής σκέψης τον 18^ο αιώνα*, β' έκδοση, με νέα εισαγωγή και συμπληρώσεις. Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τραπέζης, 2004, σελ. λζ' + 402, τιμή 30 ευρώ», στο "Το άλλο Βήμα - Βιβλία", εφημ. *Το Βήμα*, Κυριακή 28 Αυγούστου 2005, σ. 44· «Ο μύθος της Κουτσοχέρας. Η ανάγνωση ενός έργου τοποθετημένου στις παρυφές του λαϊκού και του θρησκευτικού θεάτρου. Γιώργος Π. Πεφάνης, *Το βασίλειο της Ευγένας. Λογοτεχνικά διακείμενα και ανθρωπολογικά περιεχόμενα στην Ευγόνα του Μοντσελέζε*. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2005, σελ. 320, τιμή 16 ευρώ », στο "Το άλλο Βήμα - Βιβλία", εφημ. *Το Βήμα*, Κυριακή 19 Μαρτίου 2006, σ. 50· Σύγχρονη Τερψιχόρη. Το αρχείο της γυναίκας που μπόλιασε τον χορό με μιαν αυθεντικά ελληνική έκφραση. Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου, ομάδα θεατρολόγων, *Αρχείο Ραλλούς Μάνου. Η ζωή και το έργο της*, Εκδόσεις Έφεσος, 2005, σελ. 570, τιμή 60 ευρώ», στο "Το άλλο Βήμα - Βιβλία", εφημ. *Το Βήμα*, Κυριακή 23 Ιουλίου 2006, σ. 22· «Το φάντασμα της γκεζεράς. Η βίαιη αντιπαράθεση της τοπικής κοινωνίας με το εβραϊκό στοιχείο στα Επτάνησα του 1891. Ευτυχία Δ. Λιάτα, *Η Κέρκυρα και η Ζάκυνθος στον κυκλώνα του αντισιμιτισμού. Η «σσκοφαντία για το αίμα» του 1891*, Έκδοση του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, αρ. 89, 2006, σελ. 256, τιμή 18 ευρώ», στο "Το άλλο Βήμα - Βιβλία", εφημ. *Το Βήμα*, Κυριακή 17 Σεπτεμβρίου 2006, σ. 46· Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη νεοελληνική φιλολογία*. Εκδόσεις Δόμος, 2006, σελ. 803», στο "Το άλλο Βήμα - Βιβλία", στήλη Επιλογές, εφημ. *Το Βήμα*, Κυριακή 26 Νοεμβρίου 2006, σ. 44· «Διαφωτισμός, Τα παιγνίδια της ειμαρμένης. Ένα κείμενο του φιλοσόφου-παραμυθά όπου αντανακλάται στον υπέρτατο βαθμό η σκωπτική του οξύνουια και η περίφημη βολταιρική ειρωνεία. Βολταίρος, *Ζαντίγκ ή το Πεπρωμένο. Ανατολίτικη ιστορία*. Μετάφραση Σοφία Διονυσοπούλου, Επιμέλεια Αχιλλέας Κυριακίδης, Εισαγωγή Ρωξάνη Αργυροπούλου, Επίμετρο René Pomeau, Εκδόσεις Πόλις, 2006, σελ. 192, τιμή 14 ευρώ», στο "Το άλλο Βήμα - Βιβλία", εφημ. *Το Βήμα*, Κυριακή 20 Μαΐου 2007, σ. 62).*

- Η καθηγήτρια **Ελένη Φεσσά-Εμμανουήλ** έχει συνεργαστεί: α) με τον Δήμο Αθηναίων για το συντονισμό έρευνας, την επιστημονική και καλλιτεχνική επιμέλεια έκθεσης με θέμα «Χορός & Θέατρο», που διοργανώθηκε από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και τον Πολιτισμικό Οργανισμό του Δήμου Αθηναίων το 2004.
- Η καθηγήτρια **Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου**: α) Είναι μέλος της Ένωσης «Γυναίκες της Ευρώπης» (Association «Femmes d' Europe»). β) Συνεργάστηκε με το Ίδρυμα «Αλέξανδρος Ωνάσης», ως μέλος της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής Κρίσεως για τα θεατρικά έργα σε γαλλική γλώσσα (Ιουλ.-Νοέμ. 1996, Μάρτ.-Ιούν. 2000, Σεπτ.-Νοέμ. 2003) του Διεθνούς Θεατρικού Διαγωνισμού του Ιδρύματος για τη συγγραφή πρωτότυπου θεατρικού έργου. γ) Συνεργάστηκε με το ^{3ο} Γυμνάσιο Νέας Σμύρνης στα πλαίσια του Προγράμματος «Ολυμπιακή Παιδεία» του ΥΠΕΠΘ, για την οργάνωση θεατρικής παράστασης ανάλογης θεματολογίας (Μάιος 2003). δ) Διατέλεσε Πρόεδρος της Κεντρικής Ομάδας Εργασίας για την επιλογή θεαμάτων για μαθητές του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (από τον Γενάρη 2005 μέχρι σήμερα). ε) Διατέλεσε υπεύθυνη της Επιτροπής επιλογής βιβλίων λογοτεχνίας για εμπλουτισμό των σχολικών βιβλιοθηκών που λειτούργησε στο Υπουργείο Παιδείας από 30 Μαρτίου έως 22 Απριλίου 2005, στο πλαίσιο του Γ'

ΚΠΣ. στ) Συνεργάζεται με το Εθνικό Οπτικοακουστικό Αρχείο (ΕΟΑ) ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του, ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με αντικείμενο τη συλλογή, αρχειοθέτηση, διαφύλαξη, διαχείριση, συντήρηση, επεξεργασία και αξιοποίηση της οπτικοακουστικής κληρονομιάς της χώρας μας (από τον Ιούνιο 2006 μέχρι σήμερα). ζ) Είναι μέλος της Επιτροπής Ανάπτυξης και Ανάδειξης του περιεχομένου των συλλογών του ανωτέρω φορέα (ΕΟΑ). η) Έχει αναπτύξει συνεργασία με το ανασυσταθέν Σωματείο «Ελληνικό Χορόδραμα» (2007-2009). θ) Έχει αναπτύξει συνεργασία με το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (Κ.Υ.Σ.Α.Τ.Σ.) ως μέλος της Επιτροπής Κρίσεως και της Επιτροπής Επανεξέτασης στο γνωστικό αντικείμενο «Καλές Τέχνες» (2007–2009). ι) Είναι μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (από 30-4-2004 μέχρι σήμερα) και μέλος της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών με έδρα το Ναύπλιο. ια) Συνεργάστηκε (2006-2008) με το Εθνικό Θέατρο ως μέλος της Τριμελούς Επιστημονικής Επιτροπής για την υλοποίηση του ερευνητικού έργου με αντικείμενο την αρχειοθέτηση, ψηφιοποίηση και τεκμηρίωση του αρχαιακού υλικού του από την έναρξη λειτουργίας του το 1932 έως το 2005.

- Ο αναπληρωτής καθηγητής **Ιωσήφ Βιβιάκης** είχε την οργάνωση και την ευθύνη εκπαιδευτικής αποστολής (28/4-5/5/2006), στο πλαίσιο του μαθήματος «Θεατρική Αγωγή Β΄». Προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές ταξίδεψαν στην Αστυπάλαια με σκοπό την παρέμβαση στο ημερήσιο πρόγραμμα των σχολείων όλων των βαθμίδων του νησιού, την οργάνωση μαθημάτων θεατρικής αγωγής.
- Ο επίκουρος καθηγητής **Μηνάς Ι. Αλεξιάδης** έχει συνεργαστεί και αρθρογραφήσει στις μουσικολογικές εκδόσεις «Μουσικοτροπίες» (Τμήμα Μουσικών Σπουδών Α. Π. Θ.), «Μουσικολογία», «Πολυφωνία» (Τμήμα Μουσικών Σπουδών Ε.Κ.Π.Α.), από το 2004 αρθρογραφεί στο μουσικό-μουσικολογικό περιοδικό «Πολύτονον»-έκδοση της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, ενώ από το 2002 έχει αρθρογραφήσει σε διάφορες εκδόσεις, όπως στο περιοδικό *Highlights*, στην εφημερίδα «Η Εποχή», στην ετήσια καλλιτεχνική επιθεώρηση «Επίλογος», στην έκδοση «Βήμα Ιδεών» της εφημερίδας «Το Βήμα» κ.α. Διετέλεσε μέλος του Δ.Σ. και Γενικός Γραμματεύς του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (2002-2006). Είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Β΄ Αντιπροέδρος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών και του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Εταιρείας Σύγχρονης Μουσικής (ISCM). Μέλος των κριτικών επιτροπών της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών για την ένταξη νέων μελών, απονομών υποτροφιών και βραβείων σε διαγωνισμούς σύνθεσης, αντιπροσωπεύσεων στο εξωτερικό κ.ο.κ. Μέλος συμβουλευτικών επιτροπών του Ι.Κ.Υ για την κρίση προτάσεων μεταδιδακτορικής έρευνας στον τομέα της όπερας. Εκπρόσωπος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών στο Εθνικό Συμβούλιο Μουσικής (2007). Μέλος της κριτικής επιτροπής του Διεθνούς Μουσικολογικού Συνεδρίου και του 2ου Πανελληνίου Διαγωνισμού Σύνθεσης «Συνθέρμεια» (Θεσσαλονίκη, 27-29 Απριλίου 2007). Μέλος (μαζί με τους κους Θ. Αντωνίου, Β. Φιδετζή, Κ. Γαϊτάνο, Μ. Μιχαηλίδη, Σπ. Μουρίκη, Π. Δημητριάδη) της Γνωμοδοτικής Επιτροπής του Υπουργείου Πολιτισμού για την επεξεργασία και αναμόρφωση των μουσικών σπουδών, με αρμοδιότητα στους τομείς μονωδίας, μελοδραματικής και μουσικού θεάτρου, (2006-2009). Συνεργάζεται επίσης ως συνθέτης με το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, την Ορχήστρα των Χρωμάτων, την Εθνική Λυρική Σκηνή, την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ και άλλα μουσικά σύνολα και σολίστ, ως συνθέτης μουσικής για το θέατρο σε μόνιμη βάση με την Καλλιτεχνική εταιρεία Αξάνα-Θέατρο «Το Τρένο στο Ρουφ», ως μουσικολόγος με τις διοργανώσεις των συνεδρίων των Ελληνικών Μουσικών Γιορτών σε συνεργασία με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών και τη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη «Λίλιαν Βουδούρη», τις Διοργανώσεις Σύγχρονης Μουσικής «Συνθέρμεια» στη Θεσσαλονίκη κ.λ.π. Σε συνεργασία με το

Ινστιτούτο Goethe Αθηνών, την Ταινιοθήκη της Ελλάδος, το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκυμαντέρ Καλαμάτας και το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας ο Μηνάς Ι. Αλεξιάδης έχει συνθέσει και παρουσιάσει μουσική για την παρουσίαση πολλών ταινιών του διεθνούς βωβού κινηματογράφου.

- Η επίκουρη καθηγήτρια **Κωνσταντζα Γεωργακάκη** έχει αναπτύξει συνεργασία α) με το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο στο πλαίσιο του μαθήματος «Θεατρική Αγωγή Α΄ β) με τα Γ.Α.Κ. (2005) και το Ε.Λ.Ι.Α. (2008) στο πλαίσιο του μαθήματος «Μεθοδολογία της Θεατρολογικής έρευνας».
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Ευανθία Στιβανάκη** είναι, από το 1990 έως σήμερα, καλλιτεχνική διευθύντρια στο θέατρο «Αγορά» στην Πάτρα, όπου έχει αναπτύξει ποικίλη και έντονη συμμετοχή στα πολιτιστικά και καλλιτεχνικά δρώμενα (ιδρυτικό μέλος του Καλλιτεχνικού Εργαστηρίου Δήμου Πατρέων, καλλιτεχνικός έφορος της διοίκησης του Πνευματικού και Καλλιτεχνικού Κέντρου του Δήμου Πατρέων, μέλος της Δημοτικής Επιτροπής Απόκρεω και Επετειακών Εκδηλώσεων, ιδρυτικό μέλος της «Εταιρείας Θεάτρου και Τέχνης» και καλλιτεχνικός σύμβουλος της διοίκησης της, μέλος της καλλιτεχνικής επιτροπής του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, μέλος της οργανωτικής επιτροπής του «Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας» κ.ά.).
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Άννα Καρακατσούλη** έχει αναπτύξει συνεργασία με το Δήμο Ασκληπείου, στο πλαίσιο των Εντατικών Μαθημάτων Αρχαίου Δράματος στην Επίδαυρο.
- Ο επίκουρος καθηγητής **Γιώργος Π. Πεφάνης**: i) Έγραφε κριτική θεάτρου στο περιοδικό *Μετρό* από το 1999 μέχρι το 2005. ii) Γράφει κριτική θεάτρου και βιβλιοκρισίες στο περιοδικό *Highlights* από το 2000 μέχρι σήμερα. iii) Συνεργάστηκε με τον Πολιτισμικό Νότο στα Χανιά της Κρήτης για τη διοργάνωση Ημερίδας με θέμα «Το θέατρο στην Ελλάδα σήμερα», 17 Ιουλίου 2002, όπου συμμετείχε και ως ομιλητής με θέμα: : «Ο 21^{ος} αιώνας και τοελληνικό θέατρο». iv) Έγραφε κριτική βιβλίου στην εφημερίδα *Η Καθημερινή της Κυριακής* από το 2003 έως και το 2006. v) Συνεργάστηκε με το Δήμο Μαλίων Κρήτης από το 2003 μέχρι και το 2007 για τη διοργάνωση της ετήσιας διημερίδας Λόγου και Τέχνης, όπου συμμετείχε και ως ομιλητής. vi) Συνεργάστηκε με τον Πολιτισμικό Νότο στα Χανιά της Κρήτης για τη διοργάνωση της Α΄ Συνάντησης Νεοελληνικού Θεάτρου: «Οι νέοι θεατρικοί συγγραφείς», 30-31 Ιουλίου 2003, όπου συμμετείχε και ως ομιλητής με θέμα «Κληρονόμοι μιας μεγάλης περιουσίας». vii) Γράφει κριτική βιβλίου στην Εφημερίδα *Ελευθεροτυπία*, στο ένθετο περιοδικό *Βιβλιοθήκη* από το 2006 έως σήμερα. viii) Στις Εκδόσεις «Δίαυλος» έχει τη διεύθυνση της σειράς θεατρικών μελετών «Θεατρική βιβλιοθήκη». ix) Στις Εκδόσεις «Πολύτροπον» έχει τη διεύθυνση της σειράς θεατρικών μελετών «Δράμα και δρώμενα». x) Στις Εκδόσεις «Παπαζήσης» έχει τη διεύθυνση της σειράς θεατρικών μελετών «Θεατρικοί τόποι». xi) Είναι μέλος της Εταιρείας Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών και Μέλος της κριτικής επιτροπής θεατρικών Βραβείων για τα έτη 2003-2004 και 2007-2008. xii) Διατέλεσε μέλος της κριτικής επιτροπής για τον Διαγωνισμό Πρωτότυπου Θεατρικού Έργου του Εθνικού Θεάτρου και της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς: 2008.
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Καίτη Διαμαντάκου-Αγάθου** είναι ιδρυτικό μέλος του Σωματίου «Διάζωμα», το οποίο έχει ως στόχο τη μελέτη και συντήρηση των αρχαίων θεάτρων στον Ελληνικό χώρο.
- Ο λέκτορας **Γρηγόρης Ιωαννίδης** παρουσίασε ανακοίνωση με θέμα «Από την πληροφορία στη γνώση: Εφαρμόζοντας βάσεις δεδομένων στη μελέτη του ελληνικού θεάτρου», σε Επιστημονικό Colloquium στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, 20/7/2007. Συμμετείχε επίσης στον 11^ο κύκλο του Ανοικτού-Λαϊκού Πανεπιστημίου του Πνευματικού Κέντρου Δήμου Κορυδαλλού «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΙΑ/ΘΕΑΤΡΟ»: 28/11/2007 «Τα θεατρικά είδη - Μέρος Α΄: Όψεις του Τραγικού», 5/12/2007 «Τα θεατρικά είδη -

Μέρος Β΄: Όψεις του Κωμικού». Στο πλαίσιο εκδήλωσης του Δημοτικού Θεάτρου Ναυπλίου παρουσίασε ομιλία με θέμα «Διαλεκτή, Μάνα, Σοφία, Αγγελική: Αχ, και να' σουν εδώ – Δύο μονόλογοι του Ιάκωβου Καμπανέλλη», 9-10 Μαΐου, Θέατρο Τριανόν, Ναύπλιο.

6.2. Πώς κρίνετε τη δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

Αναφορικά με τα Εντατικά Μαθήματα Αρχαίου Δράματος, σκοπός και επιθυμία όλων των εμπλεκόμενων φορέων είναι η παγίωση του θεσμού μέσω της δημιουργίας «Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών», το οποίο θα στεγαστεί στο κτίριο των παλαιών σφαγείων του Λυγουριού, το οποίο έχει παραχωρηθεί στο ΤΘΣ και βρίσκεται σε φάση τελικής προετοιμασίας. Τόσο τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος όσο και ο Δήμος Ασκληπιείου αντιμετωπίζουν πολύ θετικά αυτήν την προοπτική που θα δημιουργήσει μια μόνιμη εστία επιστημονικής και πολιτιστικής δραστηριότητας στην περιοχή Επιδάουρου με επίκεντρο τις θεατρολογικές σπουδές. Η εκπόνηση της τεχνικής μελέτης για την προσαρμογή των υφιστάμενων κτιριακών εγκαταστάσεων των σφαγείων στις ανάγκες των μαθημάτων έχει γίνει από την Τεχνική Υπηρεσία του Πανεπιστημίου Αθηνών ενώ επιδιώκεται η συνέργια της Νομαρχίας Αργολίδος στην εκτέλεση των εργασιών.

Το Τμήμα αναπτύσσει ολοένα και περισσότερες συνεργασίες με κεντρικά και περιφερειακά θέατρα, εκπαιδευτικούς φορείς, εκδοτικούς οίκους, φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ΜΜΕ ώστε να εμπλουτίζει τις προσφερόμενες επιλογές για την Πρακτική Άσκηση των φοιτητών του. Από την έναρξη του προγράμματος έως σήμερα έχουν λάβει μέρος σε αυτό πάνω από 200 φοιτητές.

Επίσης, έχει συνάψει συνεργασίες με το Θεατρικό Μουσείο, το Διεθνές Θεατρικό Ινστιτούτο, το Κέντρο Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, το Μουσείο Μπενάκη και άλλους συναφείς οργανισμούς για την προώθηση ερευνητικών στόχων και ενθαρρύνει τη συμμετοχή φοιτητών σε αυτούς.

6.3. Πώς κρίνετε τις δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

Όλα τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας ανακοινώνονται στις περιοδικές εκδόσεις του Τμήματος και στο Διαδίκτυο. Στα Εντατικά Μαθήματα Αρχαίου Δράματος γίνεται επιπλέον ειδική μνεία και κατά την ετήσια συνέντευξη Τύπου του Φεστιβάλ Αθηνών κατά την οποία δίνεται στη δημοσιότητα το πρόγραμμα των εκδηλώσεών του. Επίσης, το Τμήμα συμμετέχει στις εκδηλώσεις του Πανεπιστημίου Αθηνών για την παρουσίαση των προγραμμάτων του και οργανώνει ειδικές ημερίδες για την προβολή του έργου του.

6.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία;

Οργανώνονται τακτικές επισκέψεις των φοιτητών σε θέατρα, μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους και θεατρικά αρχεία στο πλαίσιο των μαθημάτων ενώ προσκαλούνται στελέχη πολιτιστικών φορέων να δώσουν διαλέξεις στους φοιτητές. Επίσης, απασχολούνται στο Τμήμα διακεκριμένοι καλλιτέχνες (σκηνοθέτες, ηθοποιοί, ενδυματολόγοι, χορογράφοι κλπ.), ως διδάσκοντες Π.Δ. 407/80, οι οποίοι καλύπτουν τις ανάγκες διδασκαλίας των μαθημάτων πρακτικής κατεύθυνσης (Σκηνοθεσία, Υποκριτική, Σκηνογραφία, Χορός, Πολιτισμική

διαχείριση και Θεατρική αγωγή). Πρόκειται για συνολικά 6 διδάσκοντες ετησίως αναλόγων ειδικοτήτων με δύο εξάμηνα διδασκαλίας ο καθένας.

6.5. Πώς κρίνετε τη συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη;

Η συνεργασία με τον Δήμο Ασκληπείου λειτουργεί ανελλιπώς από το 2002 και διαρκεί αρμονικά επί δύο διαδοχικές δημαρχικές αρχές, γεγονός που καταδεικνύει την πλήρη ένταξη του προγράμματος του ΤΘΣ στην τοπική κοινωνία και οικονομία και την αναγνώριση της προσφοράς του. Το Τμήμα διατηρεί στενές σχέσεις σε άριστη συνεργασία με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία και οικονομία της περιοχής Επιδαύρου καθώς για τη διεξαγωγή των θερινών Εντατικών Μαθημάτων αξιοποιούνται οι πόροι της περιοχής για τη διαμονή και εστίαση των συμμετεχόντων.

Επίσης, η συμπερίληψη των μαθημάτων στις επίσημες εκδηλώσεις του Φεστιβάλ Αθηνών κατά τα δύο τελευταία έτη, που τους προσφέρει ιδιαίτερη δημοσιότητα και οικονομική στήριξη, αναμένεται να συνεχιστεί και στο μέλλον.

Μέχρι στιγμής, οι συνεργασίες αυτές είναι άτυπες, χωρίς προγραμματικές συμφωνίες ή θεσμοθετημένη εκπροσώπηση του Τμήματος σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα.

Επίσης, το Τμήμα είναι μέλος του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*. Βασικοί άξονες της δραστηριότητας του Δικτύου είναι η οργάνωση των Εντατικών Μαθημάτων και η συγκρότηση ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων με πλήρη καταγραφή και τεκμηρίωση των παραστάσεων αρχαίου δράματος σε όλη την Ευρώπη. Το Δίκτυο έχει διοργανώσει επιστημονικά συνέδρια και εκδίδει το ενημερωτικό δελτίο *Parodos*.

Το ΤΘΣ συμμετέχει επίσης ενεργά στην ελληνική και διεθνή θεατρολογική κοινότητα με τη διεξαγωγή μεγάλων συνεδρίων, καθώς και με την έκδοσή του θεατρολογικού περιοδικού *Παράβασις*.

Στον τομέα της διάδρασης του Τμήματος με αντίστοιχα άλλων ΑΕΙ, αναφέρουμε την ανάπτυξη κοινού Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, σε συνεργασία με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, το οποίο λειτούργησε κατά τα έτη 1998-2000 και χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα ΕΠΕΑΕΚ Ι.

Τέλος, το Τμήμα οργανώνει κάθε χρόνο (με την υποστήριξη του Προγράμματος αναμόρφωσης προπτυχιακών σπουδών) ετήσια παράσταση των φοιτητών του, στο πλαίσιο του μαθήματος της Θεατρικής Αγωγής, ανοικτή στο κοινό.

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

7.1. Πώς κρίνετε τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

Το Τμήμα μόλις ολοκλήρωσε επιτυχώς το Σχέδιο Αναμόρφωσης του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών που χρηματοδοτήθηκε από το Κοινωνικό Ταμείο και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (2003-2007, παράταση ως 31.8.2008) με στόχο την αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό του Προγράμματος Σπουδών. Την υλοποίηση του Σχεδίου Αναμόρφωσης με την επιστ. ευθύνη της καθηγήτριας Άννας Ταμπάκη παρακολούθησε Επιστημονική Επιτροπή από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, ενώ πραγματοποιήθηκαν τακτικές περιοδικές αξιολογήσεις με τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων από τους φοιτητές.

Το Τμήμα επιδιώκει την προσέλκυση ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου με την προκήρυξη θέσεων σε αντικείμενα αιχμής και με έμφαση στην ενίσχυση της θεατρικής παιδείας στη χώρα μας, όπως το θέατρο στην εκπαίδευση, η διαχείριση πολιτισμικών δραστηριοτήτων, η δημιουργική θεατρική γραφή και η μετάφραση, σκηνοθεσία, υποκριτική, σκηνογραφία, πρωτοπορίες, κτλ.

Παράλληλα, το Τμήμα επιδιώκει να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου με τη δημοσιότητα των επιστημονικών του δραστηριοτήτων, την αρτιότητα του Προγράμματος Σπουδών, την αναγνώριση του ακαδημαϊκού προσωπικού του, την ενημέρωση της συλλογής της βιβλιοθήκης του και την επέκταση της χρήσης ηλεκτρονικών εποπτικών μέσων στη διδασκαλία των μαθημάτων.

7.2. Πώς κρίνετε τη διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

Η στρατηγική της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος αποφασίζεται από τη Γενική Συνέλευση με συνεκτίμηση των επιστημονικών απαιτήσεων του κλάδου διεθνώς και στην Ελλάδα ειδικότερα και της εξέλιξης της αγοράς εργασίας. Η παρακολούθηση της ανάπτυξης του Τμήματος επικουρείται από περιοδικές αξιολογήσεις βάσει ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές και από την ενημέρωση για την επαγγελματική εξέλιξη των πτυχιούχων του μέσω του Συνδέσμου Αποφοίτων. Η διαδικασία κρίνεται μέχρι σήμερα ικανοποιητική και αναμένεται να εμπλουτιστεί στο μέλλον με συστηματικότερη συλλογή στατιστικών στοιχείων και δεικτών.

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

8.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών;

Διαπιστώνεται σαφές έλλειμμα στη στελέχωση της Γραμματείας του Τμήματος που αποτελείται από τον Προϊστάμενο (υπό παραίτηση) και δύο υπαλλήλους με σύμβαση αορίστου χρόνου. Σημειώνεται ότι η γραφειοκρατική απασχόληση της Γραμματείας έχει πολλαπλασιαστεί, όπως και ο χρόνος και το κόστος των σχετικών διαδικασιών (κυρίως των εκλογών, προαγωγών, μονιμοποιήσεων κτλ.), γεγονός που έχει επιπτώσεις τόσο στον όγκο εργασίας που έχει να διεκπεραιώσει η Γραμματεία όσο και στην οικονομική διαχείριση της λειτουργίας του Τμήματος. Σε κάθε περίπτωση, ο φόρτος εργασίας δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ικανοποιητικά, ιδίως σε περιόδους αιχμής με συνέπεια να περιορίζεται ο χρόνος υποδοχής φοιτητών σε έξι ώρες εβδομαδιαίως ώστε να διεκπεραιωθεί

η λοιπή γραμματειακή εργασία. Επίσης, απαιτείται ένας επιπλέον υπάλληλος με αποκλειστική αρμοδιότητα την κάλυψη των αναγκών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος, που αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει.

Σοβαρό πρόβλημα υποστελέχωσης εντοπίζεται και στη βιβλιοθήκη του Τμήματος, στην οποία απασχολούνται δύο άτομα με σύμβαση αορίστου χρόνου. Ειδικά εφέτος (2008-2009), η απουσία της μίας υπαλλήλου με άδεια λοχείας έχει υποχρεώσει το Τμήμα να περικόψει δραστικά τις ώρες λειτουργίας της βιβλιοθήκης, γεγονός που δημιουργεί πολλά προβλήματα και στους φοιτητές και στους διδάσκοντες. Σημειώνουμε ότι η βιβλιοθήκη ανταποκρίνεται, με τους περιορισμούς που αναφέραμε, στα αιτήματα πληροφόρησης και ενημέρωσης των φοιτητών.

Το Τμήμα διαθέτει άρτια εξοπλισμένο Εργαστήριο Πληροφορικής για την εξάσκηση των φοιτητών και για την κάλυψη των σπουδαστικών τους αναγκών. Δυστυχώς όμως δεν διαθέτει το απαιτούμενο τεχνικό προσωπικό για να το υποστηρίξει (επιβλέπων, τεχνική βοήθεια) και για αυτό τον λόγο δεν είναι σε θέση να το θέσει στη διάθεση των φοιτητών σε πλήρες ωράριο. Μένει έτσι κατά μεγάλο μέρος αναξιοποίητος ο τεχνικός εξοπλισμός και οι φοιτητές δεν εξυπηρετούνται ικανοποιητικά. Η έλλειψη τεχνικού υποστηρικτικού προσωπικού γίνεται αισθητή και αναφορικά με τη λειτουργία και συντήρηση του λοιπού εξοπλισμού του Τμήματος (υπολογιστές, προβολείς, βίντεο, ηχοσυστήματα) που λόγω της φύσης του αντικειμένου είναι απαραίτητος για την ικανοποιητική διεξαγωγή της ακαδημαϊκής διδασκαλίας.

Οι υπηρεσίες πληροφορικής αξιοποιούνται κυρίως με την ανάπτυξη του κόμβου του Τμήματος στο Διαδίκτυο και με την διεξαγωγή βασικών λειτουργιών της Γραμματείας ηλεκτρονικά (όπως ανακοινώσεις, δηλώσεις μαθημάτων και συγγραμμάτων κ.ά.). Αν και βρισκόμαστε μόλις στο δεύτερο έτος πλήρους ανάπτυξης του συστήματος, κρίνεται ότι βελτιώνει σημαντικά τις υπηρεσίες που παρέχει το Τμήμα.

8.2. Πώς κρίνετε τις υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας;

Ο θεσμός του Σύμβουλου Καθηγητή εφαρμόζεται στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών με σκοπό τη συνδρομή των φοιτητών σε ακαδημαϊκά και διοικητικά προβλήματά τους και διευκολύνεται σημαντικά από τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών.

Δεν λειτουργεί στο Τμήμα ειδική υπηρεσία υποστήριξης των εργαζομένων φοιτητών αλλά γίνεται προσπάθεια από τους διδάσκοντες να αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση οι ανάγκες τους και να διευκολύνεται η φοίτησή τους. Το ίδιο ισχύει και για του φοιτητές με ειδικές ανάγκες.

Στο Τμήμα ισχύουν οι υποτροφίες που αφορούν όλους τους φοιτητές του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών μέσω των διαφόρων κληροδοτημάτων.

Συγκεκριμένα:

- Τόσο οι προπτυχιακοί όσο και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών έχουν τα προνόμια και τις διευκολύνσεις που ορίζονται από τις σχετικές διατάξεις του Ν. 2883/92 καθώς και από άλλες Υπουργικές αποφάσεις (Συμμετοχή σε Παν/κά Όργανα, ήτοι Παν/κή Σύγκλητος, Γ.Σ.Ε.Σ. Παν/κής Συγκλήτου, εκλογές Πρυτανικών Αρχών εκλογές Προέδρου Τμήματος κ.ά. Παροχές: φοιτητική ταυτότητα, φοιτητικό εισιτήριο, περίθαλψη, σίτιση, υποτροφίες).

- Κρατικές υποτροφίες: Σύμφωνα με το Άρθρο 23 του νόμου 2188 «Σύστημα υποτροφιών και δανείων», για τους προπτυχιακούς φοιτητές ισχύει το σύστημα κρατικής μέριμνας, που περιλαμβάνει δύο κατηγορίες: υποτροφίες επίδοσης, οι οποίες χορηγούνται με

αποκλειστικό κριτήριο την πανεπιστημιακή επίδοση του φοιτητή, και υποτροφίες και δάνεια ενίσχυσης, που χορηγούνται με πρώτο κριτήριο την οικονομική κατάσταση του φοιτητή και δεύτερο κριτήριο την επίδοσή του.

- Υποτροφίες Κληροδοτημάτων. Εκτός από τις παραπάνω κρατικές υποτροφίες, το Πανεπιστήμιο Αθηνών χορηγεί κάθε χρόνο υποτροφίες για προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στο εσωτερικό ή το εξωτερικό καθώς και βραβεία σε φοιτητές, συγγραφείς επιστημονικής πραγματείας κλπ. Οι υποτροφίες και τα βραβεία χορηγούνται, σύμφωνα με τη θέληση του διαθέτη κάθε κληροδοτήματος, με ορισμένες προϋποθέσεις και, ακόμη, άλλοτε με διαγωνισμό ή άλλοτε με επιλογή. Ο αριθμός των υποτρόφων δεν είναι συγκεκριμένος ή ο ίδιος κάθε χρόνο γιατί αυτό εξαρτάται από τα έσοδα κάθε κληροδοτήματος.

- Στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα παροχής υποτροφίας τόσο από ελληνικούς φορείς, όσο και από ιδρύματα του εξωτερικού, τα οποία επιβραβεύουν τους μεταπτυχιακούς φοιτητές για τις επιδόσεις τους στις μεταπτυχιακές σπουδές τους. Υπάρχει η δυνατότητα να λάβουν υποτροφία από τους ακόλουθους φορείς: α) Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), β) Ιαπωνικό ίδρυμα Sasakawa.

- SOCRATES/ERASMUS: Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών έχει αναπτύξει πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών από και προς το Πανεπιστήμιο Αθηνών, μέσω των Προγραμμάτων SOCRATES/ERASMUS. Γίνονται δεκτοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (βλ. παρακάτω 6η βασική ενότητα: «Διεθνοποίηση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας»).

- Προκειμένου ο φοιτητής να μπορεί να διαμορφώσει το δικό του πρόγραμμα, σύμφωνα με τα ειδικότερα ενδιαφέροντά του, το Πρόγραμμα Σπουδών του ΤΘΣ χαρακτηρίζεται από ευελιξία και μεγάλο αριθμό επιλεγόμενων μαθημάτων.

- Το Πρόγραμμα Σπουδών προσφέρει επίσης τη δυνατότητα για τη σταδιακή και πλήρη εξοικείωση των φοιτητών με τις Νέες Τεχνολογίες.

- Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του ΤΘΣ, είναι πλέον υποχρεωτική η συμμετοχή των φοιτητών στο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης, σε ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών, καλλιτεχνικών και πολιτιστικών φορέων, σε τομείς του γνωστικού αντικείμενου τους, ώστε να αποκτήσουν επαγγελματική εμπειρία και εξοικείωση με τον παραγωγικό χώρο και να ανταποκριθούν ευκολότερα, μετά τη λήψη του πτυχίου τους, στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

- Για την καλύτερη διευκόλυνση της ερευνητικής δραστηριότητας των φοιτητών και της ανταπόκρισής τους στις ανάγκες των μαθημάτων, εμπλουτίζεται και ενημερώνεται συνεχώς η θεατρική βιβλιοθήκη καθώς και το αρχείο διαφανειών και video-ταινιών.

- Για την καλή λειτουργία των μεταπτυχιακών σπουδών διατίθενται πρόσθετα κονδύλια που καλύπτουν την απασχόληση των ωρομισθίων φοιτητών, τον εμπλουτισμό της Βιβλιοθήκης, την προμήθεια ηλεκτρονικού και τεχνικού γενικότερα εξοπλισμού.

8.3. Πώς κρίνετε τις υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα;

Για τη διευκόλυνση του έργου της διδασκαλίας και της έρευνας, θα πρέπει να συντηρηθούν οι νέοι εξοπλισμένοι χώροι του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών (Εργαστήριο πληροφορικής, αίθουσα πολυμέσων, αίθουσα συνεδριάσεων) και να υπάρξει ανάλογη υποστήριξη από ειδικό τεχνικό προσωπικό. Με στόχο τη διασφάλιση των καλύτερων δυνατών συνθηκών διδασκαλίας, έρευνας, εργασίας αλλά και ανάπτυξης των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων των φοιτητών, θεωρούνται αναγκαία τα κάτωθι:

I. Βελτίωση της κατάστασης των υπαρχουσών αιθουσών διδασκαλίας (πίνακες, φωτισμός, στόρια κτλ.).

II. Παραχώρηση και διαμόρφωση τριών αιθουσών σεμιναριακής διδασκαλίας 25-30 ατόμων, με πλήρη οπτικο-ακουστικό εξοπλισμό.

III. Ανάπλαση και επέκταση της κτιριακής υποδομής του «Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών», το οποίο θα στεγαστεί στο κτίριο των παλαιών σφαγείων του Λυγουριού, που παραχωρήθηκε στο ΤΘΣ.

IV. Παραχώρηση και διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου ο οποίος θα περιλαμβάνει ένα μικρό «θέατρο», χώρο δοκιμών, studio και (σε επαφή) βεστιάριο και χώρους αποθήκευσης.

Σε ό,τι αφορά τη Βιβλιοθήκη του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, ως την έναρξη λειτουργίας της Κεντρικής Βιβλιοθήκης της Φιλοσοφικής Σχολής, θα εξακολουθήσει να λειτουργεί η βιβλιοθήκη του ΤΘΣ, η οποία διευθύνεται από εκλεγμένο μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών (αναπλ. Καθηγήτρια Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου) καθώς και από δύο πτυχιούχους βιβλιοθηκονόμους. Μετά από την έναρξη λειτουργίας της Κεντρικής Βιβλιοθήκης το Τμήμα κρίνει αναγκαία τη διατήρηση του υπάρχοντος χώρου της Θεατρικής Βιβλιοθήκης και της λειτουργίας του ως χώρου οργάνωσης και φύλαξης των πολλών θεατρικών αρχείων που διαθέτει το Τμήμα.

Σε ό,τι αφορά τον τεχνικό εξοπλισμό του Τμήματος, ο οποίος αποκτήθηκε τα προηγούμενα χρόνια κυρίως μέσω του Προγράμματος Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Σπουδών, συνέβαλε στο να θεωρούνται σήμερα οι υφιστάμενες υποδομές του για τη διδασκαλία και την έρευνα άκρως ικανοποιητικές. Το Τμήμα έχει επίσης εξοπλισθεί με κατάλληλο software (Ms Office, Drivers) για τη διδακτική υποστήριξη και την ανάπτυξη μεθόδων που συμβάλλουν στην ακαδημαϊκή εκπαίδευση των φοιτητών του Τμήματος.

Εντούτοις, ένα μεγάλο μέρος από το υπάρχον υλικό κρίνεται ότι έχει υπερβεί το χρονικό όριο καλής λειτουργίας και πρέπει να αντικατασταθεί. Παράλληλα, υπάρχουν ακόμη κενά στον εξοπλισμό του Τμήματος με νέα προγράμματα (Quark X Press, FileMaker Pro), όπως και σε θέματα συντήρησης, ενημέρωσης και βελτίωσης (update) του υπάρχοντος software.

8.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου);

Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός όλων των υπηρεσιών του Τμήματος είναι σύγχρονος και αξιοποιείται πολύ καλά από τις υπηρεσίες του Τμήματος.

8.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού;

Η απόκτηση και λειτουργία του εξοπλισμού και των υποδομών του Τμήματος έχουν γίνει ύστερα από μελέτη και σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες διαφάνειας. Οι σύγχρονες υποδομές και ο εξοπλισμός καλύπτουν σε αρκετά μεγάλο βαθμό τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες των μελών της Πανεπιστημιακής Κοινότητας, ωστόσο υπάρχουν συγκεκριμένα προβλήματα και ελλείμματα, για τα οποία βλ. παραπάνω, ποιοότητα 8.3.

8.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων;

Η διαχείριση και η αξιοποίηση των οικονομικών πόρων του Τμήματος πραγματοποιούνται πάντα σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους και κανόνες και με γνώμονα τη διαφάνεια.

9. Συμπεράσματα

9.1. Ποια, κατά την γνώμη σας, είναι τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης;

ΘΕΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Επαρκέστατη ικανοποίηση των διδακτικών, επιστημονικών και ερευνητικών και στόχων του Τμήματος.
- Μεγάλο ποσοτικό και ποιοτικό επιστημονικό, ερευνητικό και εκδοτικό έργο των μελών ΔΕΠ του Τμήματος.
- Μεγάλος βαθμός αναγνώρισης του επιστημονικού έργου των μελών ΔΕΠ
- Σημαντική κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών
- Μεγάλο εύρος συνεργασιών με εκπαιδευτικά/ερευνητικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού, καθώς και με ΚΠΠ φορείς
- Αποτελεσματική η υποχρεωτική Πρακτική Άσκηση φοιτητών σε συνεργασία με επιστημονικούς και πολιτιστικούς φορείς/εργοδότες.

ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Ανάγκη μεγαλύτερης επιχορήγησης για την ανάπτυξη των ερευνητικών, εκδοτικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και συνεργασιών του Τμήματος στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Ανάγκη διορισμού διοικητικών και τεχνικών υπαλλήλων καθώς και ΕΕΔΠΠ για την ανάπτυξη και προώθηση του διοικητικού και εκπαιδευτικού έργου του Τμήματος.
- Ανάγκη μεγαλύτερης σύνδεσης της εκπαίδευσης με τον επαγγελματικό, θεατρικό, καλλιτεχνικό, πολιτιστικό και εκπαιδευτικό χώρο.
- Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τον εκπαιδευτικό χώρο, ανάγκη μεγαλύτερης απορρόφησης των αποφοίτων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση

9.2. Διακρίνετε ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών σημείων και ενδεχόμενους κινδύνους από τα αρνητικά σημεία;

Τα θετικά σημεία μπορούν να εξασφαλίσουν ευρύτερες ελληνικές και διεθνείς, εκδοτικές, εκπαιδευτικές, ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος, βελτιστοποίηση του Προγράμματος Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών, μεγαλύτερη κινητικότητα των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών, ακαδημαϊκή και κοινωνική αναγνώριση του Τμήματος ειδικότερα και των Θεατρικών Σπουδών γενικότερα.

Σε ό,τι αφορά τα αρνητικά σημεία, ελλοχεύει κυρίως ο κίνδυνος της απρόσκοπτης διοικητικής λειτουργίας του Τμήματος και της μικρής «επιλεξιμότητας» του Τμήματος από τους υποψήφιους φοιτητές.

10. Σχέδια βελτίωσης

10.1. Περιγράψτε το βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

Προκήρυξη θέσεων νέων μελών ΔΕΠ, αίτηση θέσεων ΕΕΔΠ, αίτηση νέων θέσεων Διοικητικού Προσωπικού για τη στελέχωση της Γραμματείας, της Βιβλιοθήκης και της Γραμματείας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, αίτηση επιχορήγησης για την αναβάθμιση του τεχνολογικού εξοπλισμού, τη συντήρηση των εξοπλισμένων χώρων του Τμήματος και την ανάλογη υποστήριξη της από ειδικό τεχνικό προσωπικό, την ανάπτυξη και επέκταση συγκεκριμένων κτιριακών υποδομών, προώθηση του προγράμματος Erasmus, περαιτέρω ενίσχυση των ήδη υφισταμένων διεθνών συνεργασιών και διεύρυνση των συνεργασιών αυτών και με άλλα Πανεπιστήμια του εξωτερικού.

10.2. Περιγράψτε το μεσοπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

Βλέπε παραπάνω, υποενότητα 10.1.

10.3. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από τη Διοίκηση του Ιδρύματος.

Προώθηση και υποστήριξη όλων των σχεδίων δράσης του Τμήματος.

10.4. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από την Πολιτεία.

- Κάλυψη θέσεων μελών ΔΕΠ, ΕΕΔΠ και ΕΤΕΠ για την κάλυψη νέων επιστημονικών κατευθύνσεων και αντικειμένων από ειδικευμένους επιστήμονες·
- Κάλυψη των αναγκών σε θέσεις διοικητικού προσωπικού στη Γραμματεία, στη Βιβλιοθήκη και στη Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών, ώστε να εξυπηρετούνται επαρκώς οι φοιτητές και οι διοικητικές ανάγκες του Τμήματος·
- Οικονομική ενίσχυση των πολλών και ποικίλων ερευνητικών, επιστημονικών-εκδοτικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του Τμήματος·
- Οικονομική ενίσχυση του Προγράμματος Αναμόρφωσης των Προπτυχιακών και των Μεταπτυχιακών Σπουδών·
- Οικονομική ενίσχυση για τη συντήρηση των νέων εξοπλισμένων χώρων του Τμήματος, την αναβάθμιση των συνθηκών έρευνας και διδασκαλίας αλλά και την ανάπτυξη, επέκταση και τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό των κτιριακών υποδομών, ώστε να διασφαλίζονται οι καλύτερες δυνατές συνθήκες έρευνας και διδασκαλίας και να αναπτύσσονται οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες των φοιτητών·
- Σημαντική αύξηση και κάλυψη των οργανικών θέσεων για τον κλάδο ΠΕ32 και συστηματική εισαγωγή του μαθήματος της θεατρικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

11. Πίνακες

Πίνακας 11-9. Επιστημονικές δημοσιεύσεις

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I
2007	16	17	25	11	17	18	92	41	13
2006	16	15	18	9	12	16	150	17	23
2005	21	8	24	5	1	9	159	22	12
2004	15	11	10	11	10	12	138	20	17
2003	15	11	17	10	1	17	72	15	14
Σύνολο	83	62	94	46	41	72	612	115	79

Επεξηγήσεις

A. Βιβλία/μονογραφίες

B. Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές

Γ. Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές

Δ. Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές

E. Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές

Z. Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

H. Άλλες εργασίες [επιστημονική ευθύνη ερευνητικών προγραμμάτων, πραγματοποίηση έρευνας, μεταφράσεις-επιμέλειες, κριτική κειμενογραφία, βιβλιοκρισίες κ.ά.]

Θ. Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που εκδίδουν πρακτικά

I. Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

Πίνακας 11-10. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H
2007	853	53	19	13	17	64	3
2006	704	82	61	7	15	44	6
2005	887	65	33	11	13	43	4
2004	1003	67	68	10	10	40	3
2003	634	63	27	8	10	39	2
Σύνολο	4081	330	208	49	65	230	18

Επεξηγήσεις

Α. Ετεροαναφορές

Β. Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου

Γ. Βιβλιοκρισίες

Δ. Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων

Ε. Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών

Ζ. Προσκλήσεις για διαλέξεις

Η. Διπλώματα ευρεσιτεχνίας / Διακρίσεις – Βραβεία

12. Παραρτήματα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1.: Επιστημονική δραστηριότητα των μελών του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία (2003-2007)

ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΙ ΤΟΜΟΙ – ΕΠΙΜΕΛΕΙΕΣ/ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ – ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

ΒΑΛΤΕΡ ΠΟΥΧΝΕΡ

- Ο Γεώργιος Βιζυηνός και το αρχαίο θέατρο. Λογοτεχνία και λαογραφία στην Αθήνα της μπελ εποκ.* Με τη δημοσίευση ολόκληρου του κειμένου του διηγήματος – μελετήματος του Βιζυηνού «Οι Καλόγεροι και η λατρεία του Διονύσου εν Θράκη», Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2002, 301σελ.
- Μαζί με τον Raymond L. Burt: *Friedrich Salomo Krauss, Volkserzählungen der Südslaven: Märchen und Sagen, Schwänke, Schnurren und erbauliche Geschichten.* Herausgegeben von Raymond L. Burt und Walter Puchner. Mit balkanvergleichenden Anmerkungen von Michael G. Meraklis und Walter Puchner. Gesamtedaktion: Walter Puchner, Böhlau Verlag, Wien / Köln / Weimar 2002, 700σελ., 18 εικ.
- Αναγνώσεις και ερμηνεύματα. Πέντε θεατρολογικά μελετήματα,* Εκδόσεις Κορφή, Αθήνα 2002 [2003], 327σελ.
- Ο μαγικός κόσμος του υπερλογικού στα θεατρικά έργα του Παύλου Μάτεσι. Ερμηνευτικό δοκίμιο,* Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, 293σελ.
- Κλίμακες και διαβαθμίσεις,* Εκδόσεις Ιωλκός, Αθήνα 2003, 292σελ.
- Νεοελληνικό Θέατρο (1600-1940) – Κινηματογράφος. Τόμ. Α', Το Νεότερο Θέατρο μέχρι τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο,* Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, Πρόγραμμα Σπουδών: Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό, Πάτρα 2002 [2003], 417σελ., 5 εικ., ένας χάρτης.
- Η σύγκρουση των φύλων στον αρχετυπικό κόσμο της Μαργαρίτας Λυμπεράκη. Ανθρωπολογικός και θεατρικός εξπρεσιονισμός στη γαλλική και ελληνική δραματολογία της. Ερμηνευτικό δοκίμιο,* Εκδόσεις Διάυλος, Αθήνα 2003, 252σελ.
- Από τη θεωρία του θεάτρου στις θεωρίες του θεατρικού. Εξελιζεις στην επιστήμη του θεάτρου στο τέλος του 20ού αιώνα,* Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2003, 505σελ.
- Ράμπα και παλκοσένικο. Δέκα θεατρολογικά μελετήματα,* Εκδόσεις Πορεία, Αθήνα 2004, 536σελ.
- Ποίηση και μύθος στα θεατρικά έργα του Βασίλη Ζιώγα. Πανθεισμός και φυσιολατρία ως τελεολογικές θεμελιώσεις μιας μυστικιστικής κοσμοθεωρίας. Ερμηνευτικό δοκίμιο,* Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα 2004, 415σελ.
- Μυθολογικές και φιλοσοφικές σάτιρες στο ελληνικό προεπαναστατικό θέατρο (αρχές 19ου αιώνα). “Κωμωδία του μήλου της έριδος”, “Επάνοδος, ήτοι Το φανάρι του Διογένους”.* Φιλολογική έκδοση, Ακαδημία Αθηνών (Ερευνητικό πρόγραμμα: Το ελληνικό θέατρο στην εποχή του Μεσαίωνα, της Αναγέννησης και της Τουρκοκρατίας), Αθήνα 2004, 203σελ. (Κείμενα και μνημεία του ελληνικού προεπαναστατικού θεάτρου, τόμ. 1).
- Η Κύπρος των Σταυροφόρων και το θρησκευτικό θέατρο του Μεσαίωνα,* Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου, Λευκωσία 2004, 314σελ.
- Η μορφή του γιατρού στο νεοελληνικό θέατρο. Μία δραματολογική αναδρομή,* Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2004, 216σελ.
- Σχόλια και σχολαστικά. Κριτικές στην ανάλυση, ερμηνεία και εκδοτική θεατρικών κειμένων,* Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2005, 330σελ.
- Πορείες και σταθμοί. Δέκα θεατρολογικά μελετήματα,* Ανγόκερως, Αθήνα 2005, 363σελ.
- Γραφές και σημειώματα. Δέκα θεατρολογικά μελετήματα,* Εκδόσεις Ergo, Αθήνα 2005, 214σελ.

- Συνοχές και ρήγματα. Κριτική της θεατρικής ιστοριογραφίας*, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα 2005, 815σελ.
- Σταθμίσεις και ζυγίσματα. Δέκα θεατρολογικά μελετήματα*, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση 2006, 355σελ.
- Μνείες και μνήμες. Δέκα θεατρολογικά μελετήματα*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2006, 597σελ.
- Ανθολογία νεοελληνικής δραματολογίας*, τόμ. Α', «Από την Κρητική Αναγέννηση ως την Επανάσταση του 1821», Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2006, 529σελ.
- Ανθολογία νεοελληνικής δραματολογίας*, τόμ. Β', «Από την Επανάσταση του 1821 ως τη Μικρασιατική Καταστροφή», Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2006, βιβλίο 1 και 2, 889σελ.
- Beiträge zur Theaterwissenschaft Südosteuropas und des mediterranen Raums*, 1. Band, Böhlau-Verlag, Wien / Köln / Weimar 2006, 356σελ.
- (with the advice of Nicolaos Conomis) *The Crusader Kingdom of Cyprus - A Theatre Province of Medieval Europe? Including a critical edition of the Cyprus Passion Cycle and the "Repraesentatio figurata" of the Presentation of the Virgin in the Temple*, Academy of Athens, Athens 1996 (Texts and Document of Early Modern Greek Theatre, vol. 2), 314σελ., 12 pl.
- Beiträge zur Theaterwissenschaft Südosteuropas und des mediterranen Raums*, 2. Band, Böhlau-Verlag, Wien / Köln / Weimar 2006, 444σελ.
- Τα Σούτσεια. Ήτοι ο Παναγιώτης Σούτσος εν δραματικούς και θεατρικούς πράγμασι εξεταζόμενος. Μελέτες στην Ελληνική Ρομαντική Δραματολογία 1830-1850*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007, 594σελ.

Νάσος ΒΑΓΕΝΑΣ

Η παραμόρφωση του Καρυωτάκη, Ίνδικτος, Αθήνα 2005.

Χαρά ΜΠΑΚΟΝΙΚΟΛΑ

Στιγμές της Ελληνικής Τραγωδίας, Ινστιτούτο του Βιβλίου Α. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2004.

Τραγωδία και γλώσσα, Ινστιτούτο του Βιβλίου Α. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2008.

Μεταφράσεις

Maurice Maeterlinck, *Ο θησαυρός των ταπεινών* (πρόλογος & μετάφραση από τη γαλλική), Αθήνα, Printa/Ροές, 2008

Σάββας ΓΩΓΟΣ

Μαζί με τον Κώστα Γεωργουσόπουλο: *Επίδauρος: Το αρχαίο θέατρο - Οι παραστάσεις*, Εκδόσεις Μίλητος, Αθήνα 2002, 452σελ.

Το αρχαίο θέατρο των Οινιαδών, Εκδόσεις Μίλητος, Αθήνα 2003, 260σελ., 55 εικ., 24 σχ.

Το αρχαίο θέατρο του Διονύσου, Εκδόσεις Μίλητος, Αθήνα 2005, 261σελ.

Πλάτων ΜΑΥΡΟΜΟΥΣΤΑΚΟΣ

Το θέατρο στην Ελλάδα 1940-2000. Μια επισκόπηση, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, 368σελ., 74 Φωτογραφίες, Πίνακες, Βιβλιογραφία και Ευρετήρια. Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2005. Δεύτερη έκδοση: Απρίλιος 2007. Τρίτη έκδοση: Μάρτιος 2009.

Αντί κριτικής. Σημειώσεις ενός συστηματικού θεατή, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2006, 193σελ.

Σχεδιάσματα Ανάγνωσης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2006, 349σελ.

Συμμετοχή σε Εκδόσεις – Επιμέλεια:

Λέων Φραντζής. *Φωτογραφίες ελλήνων ηθοποιών 1937-1946*. Επιμέλεια έκδοσης - Τεκμηρίωση φωτογραφικού υλικού: Πλάτων Μαυρομούστακος - Κωνσταντίνα Σταματογιαννάκη-Κουτσουμπού, Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, 2003, 80σελ.

Σινεμθολογία Οι ελληνικοί μύθοι στον Παγκόσμιο Κινηματογράφο. Επιμέλεια έκδοσης (Κεφάλαιο 3: κινηματογραφημένες παραστάσεις) σε συνεργασία τους: Μιχάλη Δημόπουλο (Γενική Επιμέλεια), Μπάμπη Ακτσόγλου (Κινηματογράφος) Χριστιάνα Γαλανοπούλου (Χορός), Αθήνα 2003, 342σελ.

BROZE – COULOUBARITSIS – HYP SILANTI – MAVROMOUSTAKOS – VIVIERS (Sous la direction de...): *Le Mythe d'Hélène*, «Mythes et Religions» (Dir. Baudouin Decharneux), Editions Ousia, Bruxelles 2005, 295σελ.

Επιμέλεια περιοδικών δημοσιευμάτων

Parodos, Newsletter of the *European Network of Research and Documentation of Ancient Greek Drama Performances*. Έκδοση ενημερωτικού δελτίου του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*. Συντονισμός της έκδοσης με τη συνεργασία των μελών της ελληνικής ερευνητικής ομάδας του *Δικτύου*, Εκτυπωτική Μονάδα Πανεπιστημίου Αθηνών. Τεύχος: 3, Σεπτέμβριος 2003. Τεύχος: 4, Νοέμβριος 2003. Τεύχος: 5, Ιούνιος 2004. Τεύχος: 6, Σεπτέμβριος 2005. Τεύχος: 7, Ιούλιος 2007.

Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama – Course Book, Epidavros, Εκτυπωτική Μονάδα Πανεπιστημίου Αθηνών, (Επιμέλεια της έκδοσης με τη συνεργασία των μελών της ελληνικής ερευνητικής ομάδας του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*). Ιούλιος 2005, σελ. 127. Ιούλιος 2006, σελ. 128. Ιούλιος 2007, σελ. 197.

Πανεπιστημιακές σημειώσεις

Ιστορία Ευρωπαϊκού Θεάτρου Δ', Εκτυπωτική Μονάδα Πανεπιστημίου Αθηνών (Εαρινό εξάμηνο 2003-2004 – 2004-2005 – 2005-2006 – 2006-2007 – 2007-2008).

Ιστορία Ευρωπαϊκού Θεάτρου Γ', Εκτυπωτική Μονάδα Πανεπιστημίου Αθηνών (Εαρινό εξάμηνο 2003-2004 & 2007-2008).

Ευρωπαϊκή Δραματολογία Γ', Εκτυπωτική Μονάδα Πανεπιστημίου Αθηνών (Εαρινό εξάμηνο 2003-2004 & 2004-2005).

Ιστορία του Ελληνικού Θεάτρου των Νεότερων Χρόνων Δ', Εκτυπωτική Μονάδα Πανεπιστημίου Αθηνών (Εαρινό εξάμηνο 2003-2004 & 2004-2005).

Εκδοτική δραστηριότητα

Διεύθυνση σειράς «Σκηνική Πράξη» - Εκδόσεις Καστανιώτη (Εναρξη σειράς 2007) - Έχουν εκδοθεί:
1. Άντρη Κωνσταντίνου: *Το Θέατρο στην Κύπρο (1960-1974). Οι Θίασοι, η κρατική πολιτική και τα πρώτα χρόνια του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου*, [612σ. – 32 Φωτ. εκτός κειμένου – βιβλιογραφία – ευρετήρια], 2007. 2. Μανώλης Σειραγάκης: *Το ελαφρό μουσικό θέατρο στη μεσοπολεμική Αθήνα* Τόμοι Α' + Β' [446+ 430 σ. – Φωτ. εκτός κειμένου – βιβλιογραφία – ευρετήρια], 2008.

Άννα ΤΑΜΠΑΚΗ

Η νεοελληνική δραματουργία και οι δυτικές της επιδράσεις (18ος-19ος αι.). Μια συγκριτική προσέγγιση, β' έκδοση, Αθήνα, Ergo, 2002, 204 σελ.

(σε συνεργασία με τη) Δέσποινα ΠΡΟΒΑΤΑ (επιμ.), *Βίκτωρ Ουγκώ (1802-1885). Ο ρομαντικός συγγραφέας, ο οραματιστής στοχαστής, ο φιλέλληνας. 200 χρόνια από τη γέννησή του*, σειρά «Επιστήμης Κοινωνία». Ειδικές Μορφωτικές Εκδηλώσεις, Αθήνα, ΕΙΕ, 2002, 134 σελ

(Επιμ.) *Κύθηρα: Μύθος και Πραγματικότητα*. Α' Διεθνές Συνέδριο Κυθηραϊκών Μελετών (20-24 Σεπτεμβρίου 2000). Τόμοι Α'-Ε', Γενική Επιμέλεια: Αθανασία Γλυκοφρύδη-Λεοντσίνη. Τόμος Ε', *Συμβολικά Κύθηρα*, Επιμελητές: Γεώργιος Λεοντσίνης-Άννα Ταμπάκη, Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων, Αθήνα 2003, 444σελ.

Περί νεοελληνικού Διαφωτισμού. Ρεύματα ιδεών και διάλογοι επικοινωνίας με τη δυτική σκέψη, Εκδόσεις Ergo, Αθήνα 2004, 288σελ.

(Επιμ.) *Greek Romanian Relations. Interculturalism and National Identity / Relations Gréco-roumaines. Interculturalité et identité nationale*. Edited by Paschalis M. Kitromilides and Anna Tabaki / Sous la direction de Paschalis M. Kitromilidès et Anna Tabaki, KNE/EIE, Αθήνα 2004, 320σελ.

Το Νεοελληνικό θέατρο (18ος-19ος αι.). Ερμηνευτικές προσεγγίσεις, Διάλογος, Αθήνα 2005, 420σελ.

(Εκδ.), *Tendances actuelles de la Littérature comparée dans le Sud-Est de l'Europe / Contemporary Trends of Comparative Literature in South-Eastern Europe*. Sous la direction de Anna TABAKI / Edited by Anna TABAKI. «Τετράδια εργασίας 29», Séminaire de Littérature Comparée et d' Histoire des Idées / Seminar on Comparative Literature and History of Ideas, Institut de Recherches Néohelléniques, Fondation Nationale de la Recherche Scientifique, Αθήνα 2006, 213σελ.

(Σε συνεργασία με τον Γιώργο Κεχαγιόγλου) Μιχαήλ Τσερβάντες, *Ο επιτήδειος ευγενής δον Κισότης της Μάντσας. Η πρώτη γνωστή ελληνική μετάφραση έργου του Cervantes (τρίτη δεκαετία του 18ου αιώνα;)*. Εισαγωγή Γ. Κεχαγιόγλου – Α. Ταμπάκη, Κείμενο, Γλωσσάρι & Πίνακας Κύριων ονομάτων Γιώργος Κεχαγιόγλου, σειρά Πηγές της Νεοελληνικής Γραμματείας και Ιστορίας -1, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών 99, Αθήνα 2007, σσ. *158+814+28 εικ. χ.α.

Συμμετοχή σε συλλογικούς τόμους (επιλογή)

« Rhigas Vélestinlis entre les Lumières et le Romantisme », *Actes du Colloque International "Rhigas Vélestinlis (1757-1798) intellectuel et combattant de la Liberté"* (Paris, Palais de l'UNESCO, 12-13 décembre 1998), Παρίσι, UNESCO/ Éditions Desmos, 2002, σσ. 41-49

« Les Lumières néo-helléniques. Un essai de définition et de périodisation », *The Enlightenment in Europe, Les Lumières en Europe, Aufklärung in Europa. Unity and Diversity, Unité et Diversité, Einheit und Vielfalt*. Edited by /édité par / hrsg. von Werner Schneiders avec l'introduction générale de Roland Mortier, [European Science Foundation] Concepts et Symboles du Dix-huitième Siècle Européen, Concepts and Symbols of the Eighteenth Century in Europe, BWV • Berliner Wissenschafts - Verlag, 2003, σσ. 45-56. |

« Du théâtre philosophique au drame national: étude du lexique politique à l'ère des révolutions. Le cas grec », στον τόμο *From republican polity to national community. Reconsiderations of Enlightenment political thought* edited by Paschalis M. Kitromilides, SVEC 2003:09, Voltaire Foundation, Oxford 2003, σ. 62-85.

« Traductions et interactions culturelles: l'ère des Lumières dans le Sud-Est de l'Europe », *Interferente Româno-elene (secolele XV-XX)*, volum editat de Leonidas Rados, Academia Româna, Istitutul de Istorie "A.D.Xenopol", Fundatia Academica "A.D.Xenopol", Iasi 2004, σ. 101-114.

———, Ρωξάνη ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, «Νεοελληνικός Διαφωτισμός», *Ιστορία των Ελλήνων*, τ. 8ος, Ο Ελληνισμός υπό ξένη κυριαρχία 1453-1821, Εκδόσεις Δομή Α.Ε., 2006, κεφ. 10, σ. 406-441.

Συνεργασίες με διεθνείς Εγκυκλοπαίδειες

Encyclopedia of the Enlightenment, Oxford University Press

Essay "Greece", *Encyclopedia of the Enlightenment*, Alan Charles Kors Editor in Chief, Volume 2, Oxford University Press, 2003, σ. 157-160.

Μεταφράσεις

(Μτφρ.) Michel Delon, *Ο Διαφωτισμός και η σημασία των διαβαθμίσεων / Les Lumières ou le sens des gradations*. Μετάφραση Άννα Ταμπάκη. Επίμετρο. Συζήτηση του Michel Delon και του Πασχάλη Μ. Κιτρομηλίδη με τον Βασίλη Μουρδουκούτα. / Annexe. Entretien de Michel Delon et de Paschalis M. Kitromilidès avec Vassilis Mourdoukoutas. Ετήσια Διάλεξη Κ.Θ.Δημαρά, 2003, KNE/EIE, Αθήνα 2004, 184 σελ.

(Μτφρ.) Claude Lauriol, *Ο Βολταίρος και η υπόθεση Καλάς. Από την ιστορία στον μύθο / Voltaire et l'affaire Calas. De l'histoire au mythe*. Μετάφραση Άννα Ταμπάκη. Ετήσια Διάλεξη Κ.Θ.Δημαρά, 2005, ΚΝΕ/ΕΙΕ, Αθήνα 2006, 142 σελ.

Πανεπιστημιακές σημειώσεις

Το Νεοελληνικό θέατρο (18ος-19ος αι.). Ιστορία - Δραματοουργία. Εισαγωγική Μελέτη, Αθήνα, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών [Εκτυπωτική Μονάδα] Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, 2001, 105 σελ.· β' έκδοση 2002, 132 σελ.· γ' έκδοση 2003, 189 σελ..

Ευρωπαϊκή Δραματολογία Β'. Γαλλικός κλασικισμός, Αθήνα 2006, 180 σελ.· Αθήνα, ΕΚΠΑ [Εκτυπωτική Μονάδα], 2007, 193 σελ. + εικ.

Ευρωπαϊκή Δραματολογία Β'. Γαλλικός κλασικισμός, τ. Α', Corneille, Racine, Αθήνα, ΕΚΠΑ [Εκτυπωτική Μονάδα], 2008, 194 σελ. + εικ.· τ. Β', Molière, Αθήνα 2008, 51 σελ.

Ελένη ΦΕΣΣΑ-EMMANOYHA

Δοκίμια για τη νέα ελληνική αρχιτεκτονική (2001, έκδοση με χορηγία του Ιδρύματος Ιωάννου Φ. Κωστοπούλου, η οποία τιμήθηκε με έπαινο της Διεθνούς Ακαδημίας Αρχιτεκτονικής σε διαγωνισμό που διοργανώθηκε στο πλαίσιο της 10ης Διεθνούς Τριενάλε Αρχιτεκτονικής, Σόφια, 2003), 480σελ.

Χορός και Θέατρο, επιστημονική επιμέλεια, συντονισμός έρευνας Τμήματος Θεατρικών Σπουδών και έκδοσης βιβλίου-καταλόγου της ομότιτλης έκθεσης, Έφεσος, Αθήνα 2004, 301σελ.

Δώδεκα Έλληνες Αρχιτέκτονες του Μεσοπολέμου - Twelve Greek Architects of the Interwar Period (σε συνεργασία με τον Εμμανουήλ Β. Μαρμαρά), Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2005, 376σελ.

Π.Α. Σακελλάριος, Αρχιτέκτων - P.A. Sakellarios, An architect's vision (σε συνεργασία με την Ελισάβετ Σακελλαρίου-Herzog), Εκδόσεις Ποταμός, Αθήνα 2006, 324σελ.

Αρχιτέκτονες του 20ού αιώνα (επιστημονική επιμέλεια Ε. Φεσά-Εμμανουήλ), τιμητικός τόμος της Ελληνικής Αρχιτεκτονικής Εταιρείας για τα πρώτα 50 μέλη της που ανήκουν στις γενιές του '10, '20 και '30, Εκδόσεις Ποταμός, Αθήνα 2007, 472σελ.

Ψηφιακή έκδοση

Συγγραφή κειμένων και επιστημονική επιμέλεια της ελληνικής συμμετοχής στην τρίγλωσση ψηφιακή έκδοση (CD-ROM) *Η ανακάλυψη της σύγχρονης αρχιτεκτονικής στο Παρίσι και την περιοχή της Isle-de-France, το Λονδίνο και την Αθήνα. Εικονικές και πραγματικές διαδρομές / Discovery of contemporary architecture in Paris and the Isle-de-France region, London and Athens through virtual and real itineraries / Découverte de l'architecture contemporaine de Paris et de la région Ile-de France, Londres et Athènes au travers d'itinéraires virtuels et réels*. Το CD-ROM κυκλοφόρησε τον Νοέμβριο του 2002 στο πλαίσιο των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας *Culture 2000*.

Χρυσόθεμις ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ

Αρχείο Ραλλούς Μάνου: Η ζωή και το έργο της. Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου και Ομάδα Θεατρολόγων, Έφεσος, Αθήνα 2005, 568σελ.

Το θέατρο στην «καθ'ήμας» Ανατολή το 19^ο αιώνα: Κωνσταντινούπολη – Σμύρνη: Οκτώ (8) μελετήματα. Πολύτροπον (Σειρά: Δράμα και Δρώμενα. Επιμ. σειράς: Γιώργος Πεφάνης), Αθήνα 2006, 462σελ..

Επιμέλειες εκδόσεων

Επιστημονικές επιμορφωτικές διαλέξεις ακαδημαϊκού έτους 2004 – 2005. Επιμέλεια Χρυσόθεμις

Σταματοπούλου-Βασιλάκου. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Καλών Τεχνών, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Αθήνα 2006, 22σελ.

Το θέατρο στην εκπαίδευση: Θεωρία και πράξη: Πρακτικά επιστημονικών ημερίδων: Επιμέλεια: Αστέριος Τσιάρας, Χ. Σταματοπούλου-Βασιλάκου. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Καλών Τεχνών, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007, 255σελ.

Επιμέλειες πανεπιστημιακών σημειώσεων

Το θέατρο του ελληνισμού της Διασποράς: Προτεινόμενη βιβλιογραφία για το σεμιναριακό μάθημα του Τ.Μ.Σ. Αθήνα: ΕΚΠΑ, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, 1999 (συμπληρωμένη έκδοση 2003). 87 σ.

Ιστορία νεοελληνικού θεάτρου: 19^{ος} αιώνας (Γ' Εξάμηνο). Αθήνα: ΕΚΠΑ, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, 2001 – 2008. 266 σ.

Εισαγωγή στη θεατρική βιβλιογραφία και πληροφόρηση. Αθήνα: ΕΚΠΑ, Φιλοσοφική Σχολή Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, 2003 (τελευταία εκτύπωση) 270σ.

Ιωσήφ ΒΙΒΙΛΑΚΗΣ

Θεατρική αναπαράσταση στο Βυζάντιο και στη Δύση στη σειρά: Το Βυζάντιο και οι ξένοι Β' [4], Υπεύθυνες: Βαρβάρα Δεληβοριά-Κουταβά, Αθηνά Κόλια-Δερμιτζάκη, Ίδρυμα Γουλανδρή-Χόρν, Αθήνα 2003, 113σελ., 1 πίν., English Summary.

Μολιέρου, *Οι κατεργαριές του Σκαπέν.* Μετάφραση Φώτη Κόντογλου. Επιμέλεια: Ιωσήφ Βιβιλάκης, Εισαγωγή: Ιωσήφ Βιβιλάκης-Ιφιγένεια Μποτουροπούλου. Αρμός, Αθήνα 2004, 159σελ., πίν. 18.

Κυριακή ΠΕΤΡΑΚΟΥ

Θεατρολογικά Miscellanea, Διάλογος, Αθήνα 2004.

Η απήγηση του νεοελληνικού θεάτρου στο εξωτερικό. Μεταφράσεις-παραστάσεις, Παράβασεις-Μελετήματα [4], Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών - Ergo, Αθήνα 2005.

Κυριακή Πετράκου- Άννα Καρακατσούλη: *Research into Modern Greek Theatre (1995-2005). Summaries of the Academic Publications of the Department of Theatre Studies in the University of Athens*, Department of Theatre Studies - Ergo Publications, Athens 2005.

Ο Καζαντζάκης και το θέατρο, Μίλητος, Αθήνα 2005.

Θεατρικές (σ)τάσεις και πορείες. Δεκαέξι θεατρολογικά μελετήματα, Παπαζήση. Αθήνα 2007.

Κωνσταντζα ΓΕΩΡΓΑΚΑΚΗ

Συμμετοχή σε Εκδόσεις – Επιμέλεια:

Της Αγνής: Υστερόγραφο. Επιμέλεια Κ. Γεωργακάκη-Ε. Στεφανή, Τ.Θ.Σ.- Ergo, Αθήνα 2008.

Μηνάς Ι. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

Η Ιστορία του Στρατιώτη. Μορφή, περιεχόμενο και ανάλυση της μουσικής του Igor Stravinsky, Εκδοτικός οίκος Φίλιππος Νάκας, Αθήνα 2004. [Πρωτότυπη παγκοσμίως μελέτη και λεπτομερής ανάλυση και αξιολόγηση του γνωστού νεωτερικού μουσικοθεατρικού έργου (1918)].

«*Η Αρπαγή της Ηνωμένης Ευρώπης*»- *Γλαρόν έπος* (ποιητικό κείμενο- λιμπρέτο για την ομόνυμη όπερα σε κείμενο και μουσική σύνθεση του συγγραφέα). Εκδοτικός οίκος Α. Α. Λιβάνη, Αθήνα 2007.

Γιώργος Π. ΠΕΦΑΝΗΣ

- Τοπία της δραματικής γραφής. 15 μελετήματα για το Ελληνικό Θέατρο*, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2003, 635σελ.
- Το βασίλειο της Ευγένιας. Λογοτεχνικά διακείμενα και ανθρωπολογικά περιεχόμενα στην Ευγένια του Θεοδώρου Μοντσελέζε*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2005, 318σελ.
- Κείμενα και νοήματα. Μελέτες και δοκίμια για το θέατρο*, Εκδόσεις Σοκόλη, Αθήνα 2005, 271σελ.
- Σκηνές της θεωρίας. Ανοιχτά πεδία στη θεωρία και την κριτική του θεάτρου*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007, 574σελ.
- Η άμμος του κειμένου. Αισθητικά και δραματολογικά θέματα στο ελληνικό θέατρο*, Παπαζήσης, Αθήνα 2008, 524σελ.

Εκδοτική δραστηριότητα

- Στις Εκδόσεις «Διάυλος» έχει τη διεύθυνση της σειράς θεατρικών μελετών «Θεατρική βιβλιοθήκη», όπου έχουν εκδοθεί μέχρι στιγμής: Βάλτερ Πούχγερ: *Η σύγκρουση των φύλων στον αρχαϊκό κόσμο της Μαργαρίτας Λυμπεράκη*, 2003. Κυριακή Πετράκου: *Θεατρολογικά Miscellanea*, 2004. Άννα Ταμπάκη: *Το νεοελληνικό θέατρο (18^{ος}-19^{ος} αιώνας). Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 2005.
- Στις Εκδόσεις «Πολύτροπον» έχει τη διεύθυνση της σειράς θεατρικών μελετών «Δράμα και δρώμενα», όπου έχουν εκδοθεί μέχρι στιγμής: Βάλτερ Πούχγερ: *Ποίηση και μύθος στα θεατρικά έργα του Βασίλη Ζιώγα*, 2004. Βάλτερ Πούχγερ: *Συνοχές και ρήγματα*, 2005. Συλλογικό: *Μπέρτολντ Μπρεχτ. Κριτικές προσεγγίσεις*, (επιμ. Νάντια Βαλαβάνη), 2004. Λίλα Μαράκα: *Θέατρο και δράμα*, 2005. Λίλα Μαράκα: *Δράμα και παράσταση*, 2006. Χρυσόθεμις-Σταματοπούλου-Βασιλάκου: *Το θέατρο στην καθ' ημάς ανατολή*, 2006.
- Στις Εκδόσεις «Παπαζήσης» έχει τη διεύθυνση της σειράς θεατρικών μελετών «Θεατρικοί τόποι», όπου έχουν εκδοθεί μέχρι στιγμής: Βάλτερ Πούχγερ: *Σταθμίσεις και ζυγίσματα. Δέκα θεατρολογικά μελετήματα*, 2006. Βάλτερ Πούχγερ: *Μνείες και μνήμες. Δέκα θεατρολογικά μελετήματα*, 2006. Γιώργος Π. Πεφάνης: *Σκηνές της θεωρίας. Ανοιχτά πεδία στη θεωρία και την κριτική του θεάτρου*, 2007. Αστέριος Τσιάρας: *Η θεατρική αγωγή στο δημοτικό σχολείο. Μια ψυχοκοινωνιολογική προσέγγιση*, 2007. Καίτη Διαμαντάκου-Αγάθου: *Περί τραγωδίας και τρυγωδίας. Οκτώ διαδρομές στο τραγικό και το κωμικό θέατρο*, 2007. Αθανάσιος Μπλέσιος: *Μελέτες νεοελληνικής δραματολογίας*, 2007. Βάλτερ Πούχγερ: *Σούτσεια*, 2007. Κυριακή Πετράκου: *Θεατρικές (σ)τάσεις και πορείες*, 2007. Βάλτερ Πούχγερ: *Συμπτώσεις και αναγκαιότητες. Δώδεκα θεατρολογικά μελετήματα*, 2008. Γιώργος Π. Πεφάνης: *Η άμμος του κειμένου. Αισθητικά και δραματολογικά θέματα στο ελληνικό θέατρο*, 2008.

Άννα ΚΑΡΑΚΑΤΣΟΥΛΗ

Επιστημονικές επιμέλειες - Μεταφράσεις

- Michel Pastoureau, *Το ρούχο του διαβόλου. Μια ιστορία για ρίγες και ριγέ υφάσματα*, Μελάни, 2003.
- Yves-Marc Ajchenbaum, *Ισραήλ-Παλαιστίνη. Μία γη, δύο έθνη (1948-2002)*, Μελάни, 2004
- Jean Marie Condorcet, *Σχεδιάγραμμα για έναν ιστορικό πίνακα των προόδων του ανθρώπινου πνεύματος*, Πόλις, 2006.
- Michel Pastoureau, *Μπλε. Ιστορία ενός χρώματος*, Μελάни, 2008.
- Harry Magdoff, *Αποικιοκρατία: Η ευρωπαϊκή επέκταση μετά το 1763*, Μελάни, 2008.
- Zeev Sternhell, *Ο Αντι-Διαφωτισμός από τον 18^ο αιώνα ως τον ψυχρό πόλεμο*, Πόλις, 2009.

Εύα ΣΤΕΦΑΝΗ

10 *Κείμενα για το Ντοκιμαντέρ*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2007.

Επιμέλεια Εκδόσεων

Διευθύνει τη σειρά Κινηματογραφικών Σπουδών στις εκδόσεις Πατάκη. Έχει κάνει επιμέλεια στα εξής:
Εισαγωγή στη θεωρία του κινηματογράφου του Robert Stam, μετάφραση Κατερίνα Κακλαμάνη, επιμέλεια Εύα Στεφανή, Πατάκης, Αθήνα 2006, σσ. 459.

Σκηνοθετώντας τον ηθοποιό της Judith Weston, μετάφραση Νίκος Λερός, Επιμέλεια Εύα Στεφανή, Πατάκης 2006 σσ.356

Καίτη ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΟΥ-ΑΓΑΘΟΥ

Περί τραγωδίας και τρυγωδίας. Οκτώ διαδρομές στο τραγικό και το κωμικό θέατρο, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2007, 664σελ.

Στην αρχαία κωμική ενδοχώρα. Εισαγωγή στη σημειολογία του χώρου και του χρόνου στο θέατρο του Αριστοφάνη (πρόλογος: Pascal Thiercy), Ινστιτούτο του Βιβλίου - Α. Καρδαμίτσα, Αθήνα, 2007, 512σελ.

Μάνος ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

Εισαγωγή στην ελληνική γλυπτική. Από την αρχαιότητα ως σήμερα, Εκδόσεις Φιλιππότη, Αθήνα 1984 (2η έκδ. συμπληρωμένη, Εκδ. ΙΡΙΣ-Φιλιππότης, 2006).

Μικρή Πινακοθήκη. Πρόσωπα, κρίσεις και αξίες της νεοελληνικής τέχνης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2002, (2η έκδ. συμπληρωμένη, 2004).

Τσόκλης. Αναστάσεις, Εκδόσεις Μίλητος, Αθήνα 2003 (τρίγλωσση έκδοση).

Ο πολιτισμός στην εποχή της μελαγχολίας, Εκδόσεις Μίλητος, Αθήνα 2003.

Εικονο-ΓΡΑΦΕΣ. Η ελληνική ομάδα Οπτικής Ποίησης, Εκδόσεις Μίλητος, Αθήνα 2003.

Ελένη από χαρτί, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003.

Το Γυάλινο Μάτι, Εκδ. ΙΡΙΣ-Φιλιππότης, Αθήνα 2006.

Συγγραφή εικαστικού επίμετρο στο συλλογικό τόμο *Νάρκισσος και Ιανός – Εισαγωγή στην ελληνική νεωτερική λογοτεχνία*, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, (Επιμέλεια – εισαγωγή: Γιώργος Αριστηνός)

Συγγραφή των λημμάτων «Φώτης Κόντογλου» και «Στρατής Δούκας» στο συλλογικό τόμο *Νάρκισσος και Ιανός – Εισαγωγή στην ελληνική νεωτερική λογοτεχνία*, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ (επιλογή μέχρι 10)

Βάλτερ ΠΟΥΧΝΕΡ

«Zur Geschichte der antiken Theaterterminologie im nachantiken Griechisch», *Wiener Studien* 119 (2006), σσ. 77-113.

«The Theatre in South-East Europe in the Wake of Nationalism», in Anna Tabaki (ed.), *Tendances actuelles de la Littérature comparée dans le Sud-est de l'Europe / Contemporary Trends of Comparative Literature in South-Eastern Europe*, Athènes, Institut de Recherches Néohelléniques / Fondation Nationale de la Recherche Scientifique / Séminaire de Littérature comparée et d'Histoire des idées 2006 [2007] (Τετράδια εργασίας 29), σσ. 75-134.

«Improvisierte Gerichtsspiele und karnevaleske Schauprozesse in der Volkskultur des Zentralbalkans und des hellenophonen Mittelmeerraums», *Südost-Forschungen* 63/64 (2004/2005 [2007]), σσ. 211-231.

«Early Modern Greek Drama: From Page to Stage», *Journal of Modern Greek Studies* 25/2 (2007), σσ. 243-266.

- «Margarita Lymbéraki et Oskar Kokoschka. Affinités remarquables dans le théâtre d'avant-gard du XXe siècle», *Le verbe le la scène. Travaux sur la littérature et le théâtre en l'honneur de Zoé Samara*. Texte réunis et édités par Aphrodite Sivetidou et Athanasia Tsatsakoy, Paris, Honoré Champion Éditeur 2005, σσ. 327-337.
- «Acting in Byzantine theatre: evidence and problems», στον τόμο: P. Easterling / E. Hall (eds.), *Greek and Roman Actors. Aspects of an Ancient Profession*, Cambridge 2002, σσ. 304-324.
- «Vergleichende Beiträge zum traditionellen Volkspuppenspiel auf dem Balkan», *Südost-Forschungen* 59/60 (2000/2001 [2002]), σσ. 229-252.
- «Rigas Fereos e il teatro a Vienna nel XVIII secolo», *Rivista di Studi Bizantini e Neoellenici*, n.s. 35 (1998 [1999]), σσ. 95-110.
- «Zum Ritterspiel in griechischer Tradition», *Byzantinische Zeitschrift* 91 (1998), σσ. 435-470.
- «Zum Nachleben des Rosalienfestes auf der Balkanhalbinsel», *Südost-Forschungen* XLVI (München 1987), σσ. 197-278.

Νάσος ΒΑΓΕΝΑΣ

- «Για την πεζογραφία στα Επτάνησα (και την Ελλάδα γενικά) τον 19^ο αιώνα», *Νέα Εστία*, τχ. 1758, Ιούλ.-Αύγ. 2003, σσ. 79-116.
- «Ξαναδιαβάζοντας τον Δροσίνη», *Χρονικά*, «Οι φίλοι του Μουσείου Γ. Δροσίνης», τόμ. Β', Αθήνα 2003, σσ. 94-10.
- «Για την ποιητική του Σεφέρη», στο συλλογικό τόμο *Γιώργος Σεφέρης*, Μεσόγειος, Αθήνα 2004, σσ. 141-145.
- «Η παραμόρφωση του Σβορώνου», εφ. *Το Βήμα*, 20-2-2005.
- «Ο Σβορώνος και η διαμόρφωση του Ελληνικού Έθνους», *Ο Πολίτης*, τχ. 131, Μάρτιος 2005, σσ. 30-36.
- «Ο κριτικός Αναγνωστάκης», στο συλλογικό τόμο *Τιμητικός τόμος για τον Παν. Μουλλά*, Εκδόσεις Σοκόλη, Αθήνα 2005, σσ. 57-60.
- «Για τις αρχές της νεοελληνικής λογοτεχνίας», *Νέα Εστία*, τχ. 1797, Φεβρουάριος 2007, σσ. 296-313.
- «Λογοτεχνία και βιογραφισμός», *Ο Πολίτης*, τχ. 153, Μάρτιος 2007, σσ. 42-48.
- «Ο Κάλβος και η συμπαντική αρμονία», στο συλλογικό τόμο *Συμπαντική Αρμονία*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2007, σσ. 133-147.
- «Η επιστροφή του Χάινε», πρόλογος στον τόμο *Χάινε. Μεταφράσεις ποιημάτων του: Ανθολογία*, Επιλογή: Νάσος Βαγενάς, Εκδόσεις Σοκόλη, Αθήνα 2007, σσ. 13-17.

Χαρά ΜΠΑΚΟΝΙΚΟΛΑ

- Σεπτέμβριος 2007: «Οι μυθοπλασίες του κυνισμού: *Νεκρασόφ*», στα Πρακτικά Συνεδρίου με θέμα: *Jean-Paul Sartre*, Αθήνα, 2007, Εθνικό και Καποδιστριακό Παν/μιο Αθηνών.
- Σεπτέμβριος 2007: «Albert Camus et la tragédie grecque», στον συλλ. τόμο *Albert Camus et La Grèce*, Lourmarin (Γαλλία), 2007, *Écritures du Sud/Rencontres Méditerranéennes Albert Camus*.
- Νοέμβριος 2007: «Το ήθος του εχθρού: από τον Αισχύλο στον Ηρόδοτο», στα Πρακτικά του 90ου Διεθνούς Συμποσίου Αρχαίου Ελληνικού Δράματος με θέμα *Ιστορία και Αρχαίο Ελληνικό Δράμα*, Λευκωσία, 2007.
- Νοέμβριος 2007: «Οι Θεσσαλοί στον Ηρόδοτο και στην αττική τραγωδία», στο περ. *Αρχαίο Θεσσαλικών Μελετών*, τ. 16, 2007.
- Δεκέμβριος 2007: «Τα ασαφή όρια της ταξικής συνείδησης στο θέατρο του Ξενοπούλου (δύο αντίρροποι ερωτικοί μύθοι), στο συλλ. έργο *Nulla dies sine linea*, Προσεγγίσεις στο έργο του Γρηγορίου Ξενοπούλου, Αθήνα, 2007, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, επιμ. Γιώργος Π. Πεφάνης.
- Δεκέμβριος 2007: «Χρώματα του βοντεβίλ στον Ξενοπούλο», στο συλλ. έργο *Nulla dies sine linea*. Προσεγγίσεις στο έργο του Γρηγορίου Ξενοπούλου, Αθήνα, 2007, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, επιμ. Γιώργος Π. Πεφάνης.
- Μάρτιος 2008: «Το γυναικείο σώμα στην ελληνική τραγωδία», στο περ. *Παράβασις*, τ. 8.
- Μάιος 2008: «Το θέατρο και τα θέατρα», στο περ. *Ηλιαία*, τ. 35.

- Ιούνιος 2008: «Μάζες και πρόσωπα στους Πέρσες», στον συλ. τόμο *Αισχύλος Πέρσες*, Αθήνα, 2008, Αιγόκερως.
- Ιούνιος 2008: «Η τέχνη στο σχολείο: μέσον ή σκοπός;», στο περ. *Εκπαίδευση και Θέατρο*, τ. 9.

Πλάτων ΜΑΥΡΟΜΟΥΣΤΑΚΟΣ

- «Παραστάσεις του αρχαίου ελληνικού δράματος στον κινηματογράφο (1960-2000)» στην έκδοση *Σινεμυθολογία* του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, Αθήνα 2003, σσ. 302-307.
- «A dramaturgia Helênica do período do pós-guerra: uma breve resenha», *Cadernos de dramaturgia 2*, Οκτώβριος 2003, σσ. 40-43.
- «Modern Greek Approaches to Ancient Greek Drama», *Grapta Poikila I*, Papers and Monographs of the Finnish Institute at Athens, Edited by Leena Pietilä-Castrén and Marjaana Vesterinen, Helsinki 2003, pp. 85-101.
- «Συγγένειες εκλεκτικές και μη: η σκηνοθεσία του αρχαίου δράματος κατά τη δεκαετία του 1930» στα Πρακτικά του Β' Πανελληνίου Θεατρολογικού Συνεδρίου: *Σχέσεις του νεοελληνικού θεάτρου με το ευρωπαϊκό* που οργάνωσε το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών τον Απρίλιο 2003, *Παράβασις*, «Μελετήματα» 3, (επιμ. έκδοσης Ιωσήφ Βιβιλάκης), εκδόσεις, Ergo, Αθήνα 2004, σσ. 291-302.
- «Greek Theatre Practice and Commedia dell'Arte: A Late Re-Discovery» στο *La commedia dell'arte nella sua dimensione europea*, "Gli Apriti d'Europa", Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Postbizantini di Venezia – ACRINET, Βενετία 2005, σσ. 41-50.
- «Η πρώτη παράσταση ιταλικού μελοδράματος στο θέατρο San Giacomo της Κέρκυρας (1733). Βεβαιότητες και ερωτήματα» στο αφιέρωμα στο Επτανησιακό Θέατρο (επιμ. αφιερώματος Δ. Μουσμώτης) του περιοδικού *Πόρφυρας*, τεύχος 114, Ιανουάριος Μάρτιος 2005, Κέρκυρα, σσ. 581- 590.
- «Hélène dans le théâtre néo-hellénique» στο Broze, M. – Couloubaritsis, L. – Hypsilanti, A. – Mavromoustakos, P. – Viviers, D. (Sous la direction de): *Le Mythe d'Hélène*, Editions Ousia, Bruxelles 2005, 285-293.
- «Politische Räume. Aufführungen der *Orestie* und die Ästhetik des Monumentalen» in: *Blätter des Deutschen Theaters*, No 6: Erika Fischer-Lichte und Matthias Dreyer (Hrsg.): *Antike Tragödie Heute. Vorträge und Materialien zum Antiken Projekt des Deutschen Theaters*, Henschel 2007, 141-152.
- «Η παράσταση των *Περσών* του Αισχύλου στη Ζάκυνθο, το 1571. Νέα ερωτήματα για ένα παλιό αίνιγμα» στο Νικηφόρος Παπανδρέου – Έφη Βαφειάδη (Επιμ.): *Ζητήματα Ιστορίας του Νεοελληνικού Θεάτρου. Μελέτες αφιερωμένες στον Δημήτρη Σπάθη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2007, 1-23.
- «Από την ιταλική σκηνή στην αρχαία: σκηνοθεσία του αρχαίου δράματος και θεατρικός χώρος» στο Ιωσήφ Βιβιλάκης (Επιμ.): *Στέφανος. Τιμητική Προσφορά στον Βάλτερ Πούχγερ*, Ergo, Αθήνα 2007, 781-794.

Αννα ΤΑΜΠΑΚΗ

- «Les Lumières néo-helléniques. Un essai de définition et de périodisation », *The Enlightenment in Europe, Les Lumières en Europe, Aufklärung in Europa. Unity and Diversity, Unité et Diversité, Einheit und Vielfalt*. Edited by / édité par / hrsg. von Werner Schneiders avec l'introduction générale de Roland Mortier, [European Science Foundation] *Concepts et Symboles du Dix-huitième Siècle Européen, Concepts and Symbols of the Eighteenth Century in Europe*, BWV • Berliner Wissenschafts - Verlag, 2003, σσ. 45-56.
- «Du théâtre philosophique au drame national: étude du lexique politique à l'ère des révolutions. Le cas grec », στον τόμο *From republican polity to national community. Reconsiderations of Enlightenment political thought* edited by Paschalis M. Kitromilides, *SVEC* 2003:09, Voltaire Foundation, Oxford 2003, σσ. 62-85.
- «Mythe littéraire - mythe dramatique: fonctions et usages dans une société en évolution; L'exemple heptanésien », *Διακειμενικά 1 - Μύθος και Μοντερνισμός / [Intertextuels I] - Mythe et Modernité, Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου Θεσσαλονίκη 31 Οκτωβρίου – 2 Νοεμβρίου 2002 / Actes du*

- Colloque International Thessalonique 31 octobre – 2 novembre 2002*, Έκδοση Εργαστηρίου Συγκριτικής Γραμματολογίας / Édition du Laboratoire de Littérature Comparée, Θεσσαλονίκη – Thessalonique 2003, σσ. 282-298.
- «Kazaltowanie sie 'ducha narodowego' w Grecji: ambiwalencje kulturowe i estetyczne», *Antyk Romantyczny w - model europejski i wariant polski Rekonesans*, pod redakcją Marii Kalinowskiej i Bogny Paprockiej-Podlasiak, Toruń 2003, σσ. 41-48. * Μετάφραση στα πολωνικά της εργασίας μου: « La formation du 'génie national' en Grèce: Ambivalences culturelles et esthétiques » [*Revue des Études Néohelléniques*, V/1 (1996), Daedalus, Paris-Athènes [mars 1999], σσ. 65-77] σε συλλογικό τόμο για τον πολωνικό ρομαντισμό και την επίδραση της Αρχαιότητας.
- «Traductions et interactions culturelles: l'ère des Lumières dans le Sud-Est de l'Europe», *Interferențe Româno-elene (secolele XV-XX)*, volum editat de Leonidas Rados, Academia Româna, Institutul de Istorie "A.D.Xenopol", Fundația Academica "A.D.Xenopol", Iași 2004, σσ. 101-114.
- «Στην χορεία των αντιφιλοσόφων: Σάτιρα και κριτική της επιστήμης στα χρόνια του Διαφωτισμού», *Μνήμη Άλκη Αγγέλου. Τα άφθονα σχήματα του παρελθόντος. Ζητήσεις της πολιτισμικής ιστορίας και της θεωρίας της λογοτεχνίας. Πρακτικά I' Επιστημονικής Συνάντησης 3-6 Οκτωβρίου 2002*, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Μεσαιωνικών και Νέων Ελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 2004, σσ. 437-450.
- «Modernité et émergence des canons littéraires et dramatiques: La Poétique (Grammatika) de Constantin Oeconomos», *Neohelicon*, XXXI (2004) 2, σσ. 27-34.
- «Stéréotypes de l'autre dans la littérature grecque moderne jusqu'à la fin du XVIIIe siècle: quelques exemples d'analyse», *Neohelicon*, XXXII (2005)1, σσ. 111-119.
- «Questions sur la périodisation du théâtre néohellénique, XVIe-XIXe siècles», *Bizantina et Moderna. Mélanges en l'honneur d'Hélène Antoniadis-Bibicou*, εκδότες Gilles Grivaux, Σωκράτης Πετμεζάς, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα [2007], σσ. 349-367.
- «The Long Century of the Enlightenment and the Revival of Greek Theater», *Journal of Modern Greek Studies* [Modern Greek Theater. A special issue edited by Stratos E. Constantinidis and Walter Puchner], 25(2007)2, σσ. 285-299 [The John Hopkins University Press 2007].

Ελένη ΦΕΣΣΑ-EMMANΟΥΗΛ

- «Η παρουσία της ελληνικής αρχιτεκτονικής και πολεοδομίας στο διεθνή ορίζοντα», στην έκδοση *Οι Έλληνες του Κόσμου (The Greeks around the World)*, Άποψη - Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, Αθήνα 1997, σσ. 74-83 – «The presence of Greek architecture and urban planning on the international horizon», στην έκδοση *The Greeks around the World, Thessaloniki Cultural Capital of Europe*, Athens 1997, pp. 74-83 (δεύτερη έκδοση το 2004, στο πλαίσιο της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας).
- «Aris Konstantinidis I Njegova Filozofija Arhitekture» («Ο Άρης Κωνσταντινίδης και η αρχιτεκτονική του φιλοσοφία»), στον τόμο Milos R. Perovic (ed.), *Istorija Moderne Arhitekture. Antologija tekstova, Knjiga 3. Tradicija modernizma I drugi modernizam* (Ιστορία της Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής. Ανθολογία Κειμένων. 3^{ος} τόμος), έκδοση Αρχιτεκτονικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου, Beograd, 2005, σσ. 513-519.
- «Η ιστορική και διαχρονική αξία του χοροθεατρικού έργου της Ραλλούς Μάνου», στον τόμο *Αρχείο Ραλλούς Μάνου. Η ζωή και το έργο της*, επιμέλεια Χρυσ. Σταματοπούλου-Βασιλάκου, Εκδόσεις Έφεσος, Αθήνα 2005, σσ. 52-67.
- «Κινηματοθέατρα και κινηματογράφοι της μεσοπολεμικής Αθήνας με αρχιτεκτονική υπογραφή. Παρελθόν, παρόν και μέλλον», στον τόμο *Στέφανος. Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχνερ*, επιμέλεια Ιωσήφ Βιβλιακή, Εκδόσεις Ergo, Αθήνα 2007, σσ. 1309-1322.

Χρυσόθεμις ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ

- «*Άνθιμος Μαζαράκης διακωμωδούμενος*: Ένα άγνωστο ληξουριώτικο θεατρικό χειρόγραφο: Κείμενο–Μεταγραφή–Φιλολογικός σχολιασμός», *Κεφαλληνικά Χρονικά*, τόμ. 9, Αργοστόλι 2003, σσ. 191-

- 241.
- «Το θέατρο του Ελληνισμού της Διασποράς, 19ος–20ός αιώνας: Συμβολή ενός πανεπιστημιακού μαθήματος στη διδασκαλία της ιστορίας του Ελληνισμού της Διασποράς». Στην: *Ιστορία της Νεοελληνικής Διασποράς: Έρευνα και διδασκαλία: Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου*, Ρέθυμνο, 4-6 Ιουλ. 2003. Επιμ. Μιχάλης Δαμανάκης, Βασίλης Καρδάσης, Θεοδοσία Μιχελακάκη, Αντώνης Χουρδάκης. Τόμ. Β΄. Πανεπιστήμιο Κρήτης, Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε., Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, Ρέθυμνο 2004, σσ. 377-385.
- «Ναπολέον Βαλλιέν ή Βαλλιέν: Ένας θεατρικός συγγραφέας μεταξύ Κέρκυρας και Σάμου στο μεταίχμιο δύο αιώνων (19ου – 20ού αιώνα)». *Πρακτικά Β΄ Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών «Η Ελλάδα των νησιών από τη Φραγκοκρατία ως σήμερα»*, Ρέθυμνο, 10-12 Μαΐου 2002. Επιμ. Αστέριος Αργυρίου. Τόμ. Α΄. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2004, σσ. 275-293.
- «Η πρόσληψη της ευρωπαϊκής δραματουργίας στην καθ' ημάς Ανατολή. Μεταφράσεις – εκδόσεις: Μία συνολική παρουσίαση», στον τόμο *Πρακτικά του Β΄ Πανελληνίου Θεατρολογικού Συνεδρίου «Σχέσεις του νεοελληνικού θεάτρου με το ευρωπαϊκό»*. Επιμ. Κωνσταντίζα Γεωργακάκη. Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Ergo, Αθήνα 2004, σσ. 179-192.
- (Με τον Βάλτερ Πούχγερ) «Το νεοελληνικό θέατρο από το θάνατο του Γιάννη Σιδέρη έως σήμερα (1875-2003): Βιβλιογραφία αυτοτελών μελετών και άρθρων: Πρώτη καταγραφή», *Παράβασις*, τόμ. 5, 2004, σσ. 295-361.
- «Version de l'avarice: Trois pieces inconnues dans la dramaturgie du Proche-Orient hellénophone au XIXe siècle», *Neohelicon : Acta Comparationis Litterarum Universarum*, vol. 31, no 2, 2004, σσ. 121-133.
- «Ο Βίκτωρ Ουγκώ στο θέατρο της καθ' ημάς Ανατολής το 19ο αιώνα», *Παράβασις*, τόμ. 7, 2006, σσ. 369-384.
- «Ιωάννης Ραπτάρης: Ένας παραγνωρισμένος του ελληνότροπου ρομαντισμού», στον τόμο *Στέφανος: Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχγερ*. Επιμ. Ιωσήφ Βιβιλάκης. Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Ergo, Αθήνα 2007, σσ. 1157-1172. (*Παράβασις*. Μελετήματα, αρ. 5).
- «Ο Κωνσταντινουπολίτης λόγιος Ιωάννης Μ. Ραπτάρης και η συμβολή του στη μετακένωση της αρχαίας ελληνικής δραματουργίας», στον τόμο *Ζητήματα ιστορίας του νεοελληνικού θεάτρου: Μελέτες χαρισμένες στον Δημήτρη Σπάθη*. Επιμ. Έφη Βαφειάδη, Νικηφόρος Παπανδρέου. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2007, σσ. 97-115.
- «Τα μονόπρακτα έργα του Γρηγόριου Ξενόπουλου», στον τόμο *Nulla dies sine linea: Προσεγγίσεις στο έργο του Γρηγόριου Ξενόπουλου*. Επιμ. Γεώργιος Πεφάνης. Ακαδημία Αθηνών, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2007, σσ. 445-485.
- «Greek theater in Southeastern Europe and the Eastern Mediterranean from 1810 to 1961». *Journal of Modern Greek Studies*, vol. 25, no 2, October 2007, σσ. 267-284.

Ιωσήφ ΒΙΒΙΛΑΚΗΣ

- «Αγιότητα και αμαρτωλότητα στον *Φτωχούλη του Θεού*» στον τόμο *Το μυθιστορηματικό έργο του Νίκου Καζαντζάκη, Πρακτικά Συμποσίου*, Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, Ελληνικό Τμήμα (8-9 Δεκεμβρίου 2001, Αθήνα-Κρητική Εστία), Αθήνα 2003, σσ. 79-85.
- «Ο θεατρικός πειρασμός του Νιρβάνα», *Επιστημονική Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. ΛΔ΄ (2002-2003), σσ. 567-583.
- «Ο πειρατής-δαίμων», στον τόμο Χάρις Καλλιγά-Αλέξης Μαλλιάρης (επιμ.), *Πειρατές και Κουρσάροι*. Μονεμβασιώτικος Όμιλος, Ι΄ Συμπόσιο Ιστορίας και Τέχνης 20-22 Ιουλίου 1997, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2003, σσ. 226-236.
- Ευγένια*. Ένα θρησκευτικό δράμα του 17^{ου} αιώνα», *Πόρφυρας ΚΕ΄*, 114 (2005), σσ. 551-564.
- «Αρχαίο Ελληνικό Δράμα και Χριστιανική Λατρεία», στον τόμο *Χριστιανική Λατρεία και Ειδωλολατρία. Πρακτικά ΣΤ΄ Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων*, έκδ. Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος-Ειδική Συνοδική Επιτροπή Λειτουργικής Αναγεννήσεως, Αθήνα 2005, σσ. 307-338.
- «Ακολουθία του ψευδασκητού Αυξεντίου. Ανέκδοτη υμνογραφική παρωδία του 18ου αιώνα», στον τόμο *Στέφανος: Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχγερ*. Επιμέλεια Ιωσήφ Βιβιλάκης. *Παράβασις-Μελετήματα* [5], εκδόσεις Ergo, Αθήνα 2007, σσ. 199-218.

«Η αυτοβιογραφία του νεωτερικού όντος στο ευρωπαϊκό θέατρο. Από τον Λουίτζι Πιραντέλλο στη Σάρα Κέιν», *Σύναξη*, 103 (2007), σσ. 41-53.

«Κ. Καραμανλής-Κ. Μπαστιάς: αλληλογραφία», στον τόμο Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, Κωνσταντίνα Ε. Μπότσιου, Ευάνθης Χατζηβασιλείου (επιμ.), *Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής στον εικοστό αιώνα. Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο: Ζάπειο Μέγαρο, 5-9 Ιουνίου 2007*, 3^{ος} τόμος, Τόμας «Κωνσταντίνος Γ. Καραμανλής», Αθήνα 2008, σσ. 278-296.

Κυριακή ΠΕΤΡΑΚΟΥ

«Η πρόσληψη των παραστάσεων των έργων του Σικελιανού», στον τόμο *Ο Σικελιανός και το θέατρο* (πρακτικά ημερίδας), επιμ. Κυριακή Πετράκου - Αγνή Μουζενίδου εκδ. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών/Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, σσ. 87-110 και στον τόμο *Θεατρολογικά Miscellanea*, Δίαυλος, Αθήνα 2004, σσ. 275-302.

«Ο υπαρξισμός στο μεταπολεμικό ελληνικό θέατρο», στον τόμο *Σχέσεις του νεοελληνικού θεάτρου με το ευρωπαϊκό*, Πρακτικά Β΄ Πανελληνίου Θεατρολογικού Συνεδρίου. Τμήμα Θεατρικών Σπουδών Παν/μίου Αθηνών, Αθήνα 18-21 Απρ. 2002, Ergo, Αθήνα 2004, σσ. 393-410 και στον τόμο *Θεατρολογικά Miscellanea*, Δίαυλος, Athens 2004, σσ. 217-254.

«Τ' αποπαιδία της μοίρας: το πρώτο θεατρικό έργο του Βασίλη Ρώτα», *Παράβασις 5*, Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών, Ergo, Αθήνα 2004, σσ. 125-226 (εισαγωγή-κείμενο).

«Η σύγχρονη τραγωδία και το ιστορικό δράμα ως πεδίο ιδεολογικών και πολιτικών υποδηλώσεων στο νεοελληνικό θέατρο», στον τόμο *Ιστορία και Λογοτεχνία – Histoire et Littérature. Ο διϋσμός στη νεοελληνική λογοτεχνία - Le double dans la littérature Néo-Hellénique* - «Histoire et littérature», Hommage à Fotini et Panagiotis Yannopoulos, Actes 2005. Andréas Chatzisavas, Éditions Praxandre, Besançon, France, Avril 2006, σσ. 101-121. Και στον τόμο *Θεατρικές (σ)τάσεις και πορείες*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007, σσ. 361-390.

«Δύο δραματικοί διαγωνισμοί της Ακαδημίας Αθηνών», στον τόμο *Στέφανος. Τιμητική προσφορά για τον Βάλτερ Πούχνερ*, επιμ. Ιωσήφ Βιβιλάκης, Αθήνα 2007, σσ. 967-978. Και στον τόμο *Θεατρικές (σ)τάσεις και πορείες*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007, σσ. 287-314.

«Μια έκλειψη ηλίου: ένα σενάριο του Νίκου Καζαντζάκη», στον τόμο *Ζητήματα ιστορίας του νεοελληνικού θεάτρου. Μελέτες αφιερωμένες στον Δημήτρη Σπάθη*, επιμ. Νικηφόρος Παπανδρέου - Έφη Βαφειάδη, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2007, σσ. 275-292.

«Η εμφάνιση του φεμινισμού στο νεοελληνικό θέατρο», στον τόμο *Ο ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην εποχή του Διαφωτισμού και στον εικοστό αιώνα*, επιμ. Κωνσταντίνος Α. Δημάδης, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2007, τόμ. Γ΄, σσ. 169-178, Πρακτικά του Τρίτου Ευρωπαϊκού Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών, Βουκουρέστι, 2-4 Ιουνίου 2006.

«Drama Competitions in Greece from 1851 to 1950», *Journal of Modern Greek Studies*, The John Hopkins University Press, vol. 25, No 2, October 2007, σσ. 225-242.

Σε συνεργασία με τον Θανάση Αγάθο: «Συμβολή στη βιβλιογραφία Νίκου Καζαντζάκη, 1974-2008», στο site της Διεθνούς Εταιρείας Νίκου Καζαντζάκη», www.kazantzakis-amis.blogspot.com (450 λήμματα).

Κωνσταντίζα ΓΕΩΡΓΑΚΑΚΗ

«Θέατρον ουχί Ιταλιωτισσών Σειρήνων...αλλά θέατρον Ελληνικόν». Η προβληματική λειτουργία του Εθνικού θεάτρου στην Ελλάδα τον 19^ο αιώνα», στον τόμο *Πρακτικά Β΄ Πανελληνίου Θεατρολογικού Συνεδρίου*, επιμέλεια: Κ. Γεωργακάκη, Τ.Θ.Σ., Ergo, Αθήνα 2004, σσ. 109-120.

«*Une lettre perdue de la Roumanie du dix-neuvième à la Grèce du vingtième siècle*», *Neohelicon : Acta Comparationis Litterarum Universarum*, XXXII, σσ. 223-229.

«Από τη «διονυσιακή» Λίντα Άλμα στην «αγαλματώδη» Χρυσούλα Ζώκα. Η χορογραφία στην αθηναϊκή επιθεώρηση τη δεκαετία του 1950», *Παράβασις 6* (2005), σσ. 57-94.

«Εγκόσμια πάθη & μεταφυσικές αναζητήσεις. Η σκηνική παρουσία του Claudel στην Ελλάδα του 20ού αιώνα», *Παράβασις 7* (2006), σσ. 29-44.

«Οι Άθλιοι συναντούν την Παναγία των Παρισίων στην Αθήνα του 20^{ου} αιώνα», *Επιστημονική*

Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, τόμος ΛΖ' (2005-2006), Αθήνα 2006, σσ. 359-370.

«Παραμύθι για μικρούς ή για μεγάλους. Κρίσεις, συγκρίσεις και επικρίσεις για το *Παραμύθι χωρίς όνομα*», στον τόμο *Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου προς τιμήν του Ιάκωβου Καμπανέλλη*, Περί τεχνών, Πάτρα 2006, σσ. 111-134.

«Ένας Αυστριακός στην αθηναϊκή σκηνή του 20^{ου} αιώνα», στον τόμο: *Στέφανος. Τιμητική Προσφορά στον Βάλτερ Πούχγκερ*, επιμέλεια: Ι. Βιβιλάκης, Ergo, Αθήνα 2007, σσ. 287-303.

«Children's Theater in Greece from 1949 to 2001», *Journal of Modern Greek Studies* vol. 25, no. 2, October 2007, σσ. 163-180.

«*Επτά χρόνια φαγούρα... Και τώρα τι κάνουμε*; Η ελληνική επιθεώρηση στη δικτατορία. Μια πρώτη καταγραφή των παραστάσεων», *Παράβασις* 8 (2008), σσ. 29-77.

Μηνάς Ι. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

«Η κοινωνική διάσταση της τζαζ και οι σχέσεις της με την εμπορική-ελαφρά μουσική» Εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο: Η μουσική μεταξύ ουμανισμού και εμπορευματοποίησης (Ινστιτούτο Goethe Αθηνών)-27 Φεβρουαρίου 2002. Έκδοση στο: «*Η αξία της μουσικής σήμερα*», Εκδόσεις Ορφέως Μ. Νικολαΐδης και Σια Ο. Ε., Αθήνα 2003, σσ. 226-232.

«Για έναν ορισμό της τζαζ μουσικής με βάση την ερμηνευτική πρακτική» (Εισήγηση στο Α' Διεθνές Συνέδριο της Μουσικολογικής Εταιρείας Κύπρου). Έκδοση στο: *Proceedings. 1st International Conference "Aesthetics and Musical Practice"*, Μουσικολογική Εταιρεία Κύπρου, Λευκωσία 2004, σσ. 226-232.

«Για την φύση και τα όρια του μουσικού θεάτρου στον 20^ο αιώνα» Έκδοση στον επιστημονικό τόμο του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών *Παράβασις*, Τόμος 7, Εκδόσεις ERGO, Αθήνα 2006, σσ. 17-27.

«Οι όπερες του W.A. Mozart ~ Μία συνοπτική καταγραφή με ιστορικές αναφορές και άξονα τα υφολογικά χαρακτηριστικά των οπερατικών έργων του Mozart. Μουσική δραματουργία και σχέσεις με τα μουσικοθεατρικά είδη και ιδιώματα της κλασικής περιόδου». Έκδοση στην ετήσια πολιτιστική επιθεώρηση *ΕΠΙΛΟΓΟΣ*, Εκδόσεις Κάρανος, Αθήνα 2006, σσ. 131-140.

«Κρίσιμα ιστορικά και ιδιοματικά χαρακτηριστικά της οπερέτας: Αναφορές, συσχετισμοί και συγκρίσεις». Έκδοση στον τόμο *Στέφανος - Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Βάλτερ Πούχγκερ*, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών - Εκδόσεις Ergo, Αθήνα 2007.

«Χαρακτηριστικά της οπερατικής ανανέωσης και της «επίκαιρης όπερας» (Zeitoper) κατά την περίοδο της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης». Έκδοση στον τόμο «*Μουσικολογία*» αρ. 19, εκδόσεις Εξάντας, Αθήνα 2007, σσ. 73-87.

«Πενήντα χρόνια *West Side Story*: Ο Ρωμαίος και η Ιουλιέτα υπό ιδιαίτερες συνθήκες στον μουσικοθεατρικό κόσμο του μιούζικαλ». Έκδοση στον επιστημονικό τόμο του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών *Παράβασις*, Τόμος 8, Εκδόσεις ERGO, Αθήνα 2008, σσ. 19-27.

«Η Όπερα της Πεντάρας των Μπέρτολτ Μπρεχτ και Κουρτ Βάιλ». Έκδοση στο *Πολύτονον*, περιοδική έκδοση της Ενώσεως Ελλήνων Μουσουργών, τεύχος 26, Ιανουάριος 2008, σσ. 26-29.

Αννα ΚΑΡΑΚΑΤΣΟΥΛΗ

«Τύπος, εξουσία και παράδοση: Η *Revue des Deux Mondes* στον Μεσοπόλεμο», *Μνήμων*, 24, 2002, σσ. 297-319.

«Διεθνείς σχέσεις και ακαδημαϊκή κοινότητα: Οι επίτιμοι διδάκτορες του Πανεπιστημίου Αθηνών, 1912-1941», *Τα Ιστορικά*, τχ. 36, Ιούνιος 2002 σσ. 129-164.

«Η Γαλλική Επανάσταση, ο Ναπολέων και η ευρωπαϊκή ενοποίηση», *Εξωτερικά Θέματα*, τχ. 10, Ιούλιος 2003, σσ. 151-160.

«Ο Louis Bertrand στο Νέο Φάληρο και την Αιδηψό», *Πειραϊκά*, τχ. 2, Δεκέμβριος 2003, σσ. 43-58.

«Μαχάτμα Γκάντι. Η "Μεγάλη Ψυχή"», *Εξωτερικά Θέματα*, τχ. 14, Ιούλιος 2004, σσ. 52-62

Εκατόν είκοσι χρόνια βιβλία. Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Εστία, Αθήνα 2005.

- Εισαγωγικό κείμενο στο Κοντορσέ, *Σχεδιάγραμμα για έναν ιστορικό πίνακα των προόδων του ανθρώπινου πνεύματος*, Πόλις, Αθήνα 2006, σσ. 9-16.
- «Το τέλος της αποικιοκρατίας», *Επίμετρο στο Harry Magdoff, Αποικιοκρατία: Η ευρωπαϊκή επέκταση μετά το 1763*, Μελάι, 2008, σσ. 97-125.

Γιώργος Π. ΠΕΦΑΝΗΣ

- «Le caractère social du théâtre d'après Helias Voutiéridis», *Revue des Etudes Néoeλληνiques* 1, 2005, σσ. 149-159.
- «Οι σκηνές της θεωρίας», *Παράβασις* 7, 2005, σσ. 183-207.
- «Tre corpi monchi: Uliva, Stella ed Eugena», *Ιταλοελληνικά. Rivista di cultura greco moderna* VIII, Napoli 2006, σσ. 338-367.
- «Εστίες του λαϊκού γέλιου και της καρναβαλικής παράδοσης στον *Χάση* του Δημητρίου Γουζέλη», *Πόρφυρας* 121, 2006, σσ. 485-506.
- «Οι γενικευτικές αποφάνσεις στη δραματουργία του Ιάκωβου Καμπανέλλη. Περιεκτικοί στοχασμοί και σύντομοι συλλογισμοί εν μέσω διαλόγων», στον αφιερωματικό τόμο *Στέφανος. Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχγερ* επιμέλεια Ιωσήφ Βιβιλάκη, Ergo, Αθήνα 2007, σσ. 987-1008.
- «Στοιχεία για μια κριτική της θεατρικής κριτικής», *Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. ΔΗ' (2006-2007) 2007, σσ. 248-276.
- «Les carrefours dans la théorie de l'histoire et du théâtre», *Annales Théâtrales* 41, 2007, σσ. 174-186.
- «The Minimum Text of the Performance and the Intertextual Binding», στον τόμο *Imagination, Sensuality, Art*, Proceedings of the III Mediterranean Congress of Aesthetics, (Portorož, Slovenija), Ljubljana 2007, σσ. 162-166.
- «The Greek Emigrant Experience between 1945 and 1980 in the Plays of Petros Markaris and Loula Anagnostaki», *Journal of Modern Greek Studies* vol. 25, no 2, 2007, σσ. 213-224.
- «Sujets épistémologiques d'une revue pendant la modernité postérieure: Les cas de *Parabasis*», *Revue des Études Néohelléniques* N.S. 4, 2008, σσ. 95-105.

Εύα ΣΤΕΦΑΝΗ

- «Φτου Ξελευθερία» στον τιμητικό τόμο-αφιέρωμα *Νίκος Παναγιωτόπουλος*, 43^ο Φεστιβάλ Θεσ/νίκης, Αιγόκερως, Αθήνα 2003, σσ. 97-99.
- «Η Ελλάδα ως παιδότοπος: Κινηματογράφος και εθνικά στερεότυπα», περ. *Νέα Προοπτική*, 13 Μαρτίου 2004, Αθήνα, σσ. 21-22.
- «Σημείωμα για τον άτακτο κινηματογράφο του Αλέξη Δαμιανού» στον τιμητικό τόμο/αφιέρωμα *Αλέξης Δαμιανός*, στο πλαίσιο του 45^{ου} Φεστιβάλ Θεσ/νίκης, Αιγόκερως, Αθήνα 2004, σσ. 51-52.
- «Η μετανάστευση δεν σώζει τις ταινίες», στο συλλογικό τόμο «*Σε ξένο τόπο: Η μετανάστευση στον ελληνικό κινηματογράφο 1956-2006*», Αιγόκερως, Αθήνα 2006, σσ. 54-55.
- «Γυναικεία σεξουαλικότητα και φυλακή στον ελληνικό εμπορικό κινηματογράφο: Το παράδειγμα της *Στεφανίας*», στον τόμο *Εικόνες Φυλακής*, επιμ. Α. Κουκουτσάκη, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2006, σσ. 221-236.
- «Το προξενείο της Άννας: Οικογένεια και Επιθυμία» στον τόμο *Ιστορία και Πολιτική στο έργο του Παντελή Βούλγαρη*, επιμ. Φ. Τομαή, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007, σσ. 79-89.
- «Σιωπηλός Μάρτυς του Άλφρεντ Χίτσκοκ: Μία τηλεοπτική ανάγνωση» στον τόμο *Στέφανος, Τιμητικός Τόμος για τον καθηγητή Βάλτερ Πούχγερ*, Ergo, Αθήνα 2007, σσ. 1199-1208.
- «Representing a woman's memory in the film *Moiroloi*» στο συλλογικό τόμο *Perseus' Schild. Griechische Frauenbilder im Film*, επιμ. U. Meurer, M.E. Mitsou, M. Oikonomou, Ars una Neuried, Μόναχο 2008, σσ. 255-264.
- «Περί του Ανοίκειου: Το φρουδικό unheimlich στο έργο του Alfred Hitchcock, περ. *Παράβασις*, 8, 2008, σσ. 505-512.

Καίτη ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΟΥ-ΑΓΑΘΟΥ

Εκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης (Πρότυπο σχήμα)

Έκδοση 1.0 Νοέμβριος 2007

- «Θηβαϊκός κύκλος: Οι χώροι μιας καταραμένης γενιάς», *Φιλολογική*, τεύχ. 83, Απρίλιος-Μάιος-Ιούνιος 2003, σσ. 2-7.
- «Εικόνες και γραφές του σώματος στο θεατρικό έργο του Ανδρέα Στάικου» στον τόμο *Jacovides-Andrieu, Anna (éd.): Le Corps dans la Langue, la Littérature, l'Histoire, les Arts et les Arts du Spectacle. Actes du XVIIIème Colloque International des Néo-hellénistes des Universités francophones. 15-17 Mai 2003*, Société Culturelle Néo-hellénique, Paris, 2005, σσ. 279-290.
- «Εναλλαγές και παραλλαγές του κωμικού: Από τον Αριστοφάνη στον Καμπανέλλη», στον τόμο: *Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου προς τιμήν του Ιάκωβου Καμπανέλλη* (επιμέλεια-διορθώσεις: Νίκος Χρυσόχοος, Μαρία Ρενιέρη), Εκδόσεις περί Τεχνών, Πάτρα, 2006, σσ. 410-434.
- «Σάρα Κέην, *Φαίδρας Έρωσ* – Ρακίνα, *Φαίδρα* – Σενέκα, *Φαίδρα ή Ιππόλυτος* - Ευριπίδη *Ιππόλυτος*: Το παλίμνηστο μιας πολύ παλιάς ιστορίας», *Παράβασις*, Τόμος 7, 2006, σσ. 45-68.
- «Τα αλλεπάλληλα είδωλα της φαντασιακής γυναίκας στο θεατρικό έργο του Ανδρέα Στάικου», στον τόμο *Chatzisavvas, Andréas (éd.): Lapithos. Ιστορία και Λογοτεχνία – Histoire et Littérature, Ο Διαισμός στη Νεοελληνική Λογοτεχνία – Le double dans la littérature Néo-hellénique. Actes du XIXème Colloque International des Néo-hellénistes des Universités francophones, Mai 2005*, Éditions Praxandre, Besançon 2006, σσ. 415-428.
- «Αναπαραστάσεις της νόσου και της ίασης στην αρχαία ελληνική τραγωδία και κωμωδία», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τεύχ. 102, Μάρτιος 2007, αφιέρωμα: «Η ιατρική στην αρχαιότητα», σσ. 64-72.
- «Η επιβίωση και αναβίωση του Αριστοφάνη με όχημα τον *Πλούτο*», στον τόμο Βιβιλάκης, Ιωσήφ (επιμ.): *Στέφανος. Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχνερ*, Εκδόσεις Ergo, Αθήνα, 2007, σσ. 423-432.
- «Από τον Αριστοφάνη στον Μποστ: η επιβίωση της παρατραγωδίας», στον τόμο Δημάδης, Κωνσταντίνος Α. (επιμ.): *Ο Ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην εποχή του Διαφωτισμού και στον εικοστό αιώνα. Πρακτικά του Γ' Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών (EENS), Βουκουρέστι, 2-4 Ιουνίου 2006*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2007, 3 τόμοι, Γ' τόμος: σσ. 203-212.

Γρηγόρης ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

- «Different Answers to the same Questions; Staging 'Oresteia' in Greek on the turn of a century», *Staging of Classical Drama around 2000*, editor(s): Pavlína N. Σίρονά and Alena Sarkissian, Cambridge Scholars Publishing, (under publication).
- Γρηγόρης Ιωαννίδης / Βάλτερ Πούχνερ: «Στα ίχνη του Γεωργίου Ζαβίρα. Αποτέλεσμα ερευνητικής αποστολής στην Ουγγαρία, *Παράβασις*, Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, τόμος 7, Αθήνα 2007.
- «Súčasné grécke divadlo – výzvy a perspektívy», *Koed, Konkrétne o divadle*, Jún 2007, pp. 33-37.
- «Ο θεατής που δεν μπορούσε να δει τη γυναίκα του σαν ένα καπέλο. Οι έρευνες του Ludwig Wittgenstein σχετικά με το 'βλέπω ως' και η εφαρμογή τους στην περίπτωση του θεατρικού φαινομένου», *Στέφανος, Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχνερ*, επιμέλεια: Ιωσήφ Βιβιλάκης, Ergo, Αθήνα 2007, σσ. 501-529.
- «Οι δύσκολες νύκτες της Κικής Δημουλά, Σκόρπιες σημειώσεις για την ποίησή της με αφορμή ένα μονόπρακτο του Ιάκωβου Καμπανέλλη», *Η Λέξη* (Αφιέρωμα στην Κική Δημουλά), τεύχος 194, Οκτώβρης-Δεκέμβρης 2007.
- (Σε συνεργασία με τον Βάλτερ Πούχνερ και την Σοφία Βασιλείου:), *Μέγας Αλέξανδρος* του Ρακίνα / *Η Σκότισσα*, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα 2009.

Σοφία ΦΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

- «Ο Μπέκετ ως τηλεοπτικός *auteur*», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 26, 2004, σσ. 112-118.
- Όψεις της Νέκυιας στη σύγχρονη ελληνική δραματουργία και προοπτικές της σύγχρονης γραφής», *Η λογοτεχνία σήμερα, όψεις, αναθεωρήσεις, προοπτικές*, Ελληνικά γράμματα, Αθήνα 2004, σσ. 269-274. «*Το ξύλινο τείχος*: Παλίμνηστο και θέαση της Ιστορίας», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 39, 2008,

- σσ. 150-157.
- « La mise en scène de la théorie théâtrale » στο *Le Verbe et la scène*, Honoré Champion, Paris 2005, σσ. 259-272.
- «Η τεχνική της θεατρικότητας στο Ιάκωβο Καμπανέλλη», *Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου προς τιμήν του Ι. Καμπανέλλη*, Πάτρα, Περί Τεχνών, 2006, σσ. 391-400.
- «Από το σχολικό εγχειρίδιο στο θέατρο», *Το θέατρο στα σχολεία*, Οι φίλοι του Ιδρύματος Μελίνα Μερκούρη, 2006, σσ. 63-64.
- «Θέατρο και τηλεόραση: τέχνη και παραγνωρισμένη τέχνη», *Παράβασις*, τχ. 8, 2008, σσ. 543-554.
- «Μορφές μαθητικών θεατρικών αγώνων στην αλλοδαπή», *Θεατρικοί Αγώνες στην εκπαίδευση*, Οι φίλοι του Ιδρύματος Μελίνα Μερκούρη, Θεσσαλονίκη, 2008, σσ. 47-50.
- «Παράλογο και *Παραλογαίς*», Αφιέρωμα στον Μίλτο Σαχτούρη, *Οδός Πανός*, τχ. 141, 2008, σσ. 50-54.
- «*Το ξύλινο τείχος*: Παλίμψηστο και θέαση της Ιστορίας», Αφιέρωμα στην Μαρία Λαμπαδαρίδου-Πόθου, *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 39, 2008, σσ. 150-157.